

การนำเสนอผลงานวิจัยแบบบรรยาย (Oral Presentation)

การจัดการเรียนรู้ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ด้วยการสร้างการตื่นรู้สู่การเปลี่ยนแปลงที่ทรงพลัง

Learning Management in Thailand 4.0 by Creating a Powerful Change

ปริตต์ สายสี

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

บทคัดย่อ

สังคมไทยขาดความเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ขาดศักยภาพทางการศึกษา ขาดการประยุกต์วัฒนธรรม หรือค่านิยมมาใช้ให้เกิดความเหมาะสม การจัดการเรียนรู้ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ด้วยการสร้างการตื่นรู้ สู่การเปลี่ยนแปลงที่ทรงพลัง จึงมีแนวทางที่น่าสนใจ เช่น การจัดการเรียนรู้ ในลักษณะการคิดออกมาเป็นภาพเพื่อจัดการความรู้ และความคิดให้เป็นระบบ เมื่อความคิดเป็นระบบ จะสามารถเข้าใจภายในตนอย่างมีปัญญา เชื่อมโยงความรู้จากภายในภายนอกได้ อันจะนำไปสู่การคิดเชิงสร้างสรรค์และนวัตกรรมได้ และสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ในฐานะเป็นเครื่องมือการจัดการเรียนรู้ ที่ตอบสนองปรัชญาของมหาวิทยาลัยที่รับผิดชอบต่อสังคม เช่น การวิจัยและพัฒนาเชิงพื้นที่ ในลักษณะการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมภายใต้ฐานคิดพันธกิจสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัย เพื่อสังคม ภายใต้การจัดการเรียนรู้ด้วยพุทธลีลาการสอน เพื่อนำไปสู่การสร้างปัญญาแตกฉานได้ ซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ทรงพลัง ซึ่งผลผลิตของการเปลี่ยนแปลงที่ทรงพลัง เช่น การจัดการเรียนรู้ผ่านสื่อสมัยใหม่ การนำเสนออย่างสัมพันธ์ภาพเชื่อมโยงที่เป็นไปได้มากกว่า Powerpoint การผลิตงานวิชาการจากการบริการวิชาการ จากการเขียนบทความประกอบการนำเสนอ การผลิตงานวิชาการที่เน้นวัฒนธรรม หรือชุมชนเป็นฐานของการพัฒนาทดแทนการบริการวิชาการแบบดั้งเดิม และการอาศัยคุณธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จของงาน

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้ภายใน, ยุคไทยแลนด์ 4.0, การสร้างการตื่นรู้, การเปลี่ยนแปลงที่ทรงพลัง

Abstract

Thai society is lack of a learning society, lack of educational potential, lack of application of culture or values to be used appropriately. Learning Management in the Thai Era 4.0 by creating a sense of paradigm shift, there are interesting approaches, such as learning management in the form of visual thinking to manage knowledge and systems thinking. When ideas are systematic, they can be understood

internally, intellectually, internally and externally. This will lead to creative thinking and innovation. It is used in learning management as a learning management tool that fulfills the philosophy of a socially responsible university. Such as area-based participatory action research and development under the mission of the university of social engagement. Under the management of learning with the Buddha's style of teaching to lead to the creation of intelligence. This will lead to a powerful change, where the power of change is powerful. The output of such powerful changes as learning management through modern media. Presentation of the relationship is more likely than powerpoint. The production of academic work from the academic service of writing articles to present. The production of cultural studies or the community as a base for the development substitute of traditional academic services. And the virtue that leads to the success of the work.

Keywords : Internal Management, Thailand 4.0, Creating Awakening, Powerful Change

บทนำ

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เป็นภาพฝันของแผนการพัฒนาประเทศ ที่จะกำหนดกรอบและแนวทางการพัฒนาให้หน่วยงานของรัฐทุกภาคส่วนต้องดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ "ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" หรือตามคติพจน์ "มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน" โดยมีระยะเวลาบังคับนานถึง 20 ปี ตั้งแต่ปี 2560 - 2579 (สำนักงานคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ, 2560) และในบทบาทของการศึกษาเป็นบันไดขั้นสำคัญที่จะต้องพัฒนาและใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี นวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์ และอัตลักษณ์ความเป็นไทย ให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา โดยจะต้องเน้นความเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ซึ่งเป็นแนวคิดและกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ชุมชน สังคม และประเทศชาติแบบองค์รวมที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน เพื่อตอบวิสัยทัศน์ประเทศไทย โดยการพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีมานานแล้ว (UNESCO, 2005; OECD, 1998) ทำให้ประเทศต่างๆ ทั่วโลก กำหนดให้สังคมแห่งการเรียนรู้เป็นวิสัยทัศน์หลักในการพัฒนาคนและประเทศ สำหรับประเทศไทยการปฏิรูปการศึกษาตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ให้ความสำคัญกับการพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตเช่นกัน โดยมุ่งเน้นให้ประชาชนได้รับโอกาสในการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ให้ทุกภาคส่วนของสังคมมีสิทธิและมีหน้าที่ร่วมรับผิดชอบการจัดการศึกษาตลอดชีวิต และให้การเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นการจัดการศึกษา

เพื่อชีวิตและสังคม ตอบสนองความต้องการและสอดคล้องกับสภาพของกลุ่มเป้าหมาย และบูรณาการเข้าเป็นวิถีชีวิตของคนในสังคม

จากความสำคัญของวิสัยทัศน์ประเทศไทย ระยะ 20 ปี ภายใต้การสร้างกระบวนการเรียนรู้และสังคมแห่งการเรียนรู้ ของสถานศึกษา กลับพบสภาพปัญหาวิกฤตการณ์การศึกษาไทย ถูกกล่าวถึงในวงกว้างจนเกิดประเด็นที่น่าสนใจ เช่น (พระมหาณรงค์ พร้อมบัวป่า, 2554 ; ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์, 2558 ; เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2558)

1. สังคมไทย ไม่เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ขาดการใฝ่รู้ และความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง
2. สังคมไทยขาดศักยภาพทางการศึกษา ประชาชนยังมีโอกาสทางการศึกษาไม่เท่าเทียมกัน ทำให้ด้อยความเจริญด้านเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และการประดิษฐ์คิดค้นต่างๆ
3. สังคมไทยมีคุณธรรมจริยธรรมต่ำลง เพราะไม่มีการสอนให้รู้จักประเมินคุณค่าและประยุกต์วัฒนธรรมหรือค่านิยมมาใช้ให้เกิดความเหมาะสม สังคมจึงมีลักษณะทางวัตถุนิยม วัตถุคุณค่า คนจากชื่อเสียง ทรัพย์สินและอำนาจ

จากสภาพปัญหาดังกล่าวทำให้สะท้อนถึงระบบการศึกษาไทย ที่ยังขาดการปลูกฝังในแทบทุกด้านผนวกกับการขับเคลื่อนบริบทการจัดการเรียนรู้เข้าสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0 ภาคการศึกษาเป็นส่วนสำคัญในการเตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมในการเรียนรู้ สร้างให้ผู้เรียนเป็นคนที่รักที่จะเรียนรู้ มีคุณธรรม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยเน้นทักษะในการคิดวิเคราะห์เป็นหลัก การศึกษาจึงต้องเร่งดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรมในหลายด้าน เช่น การพัฒนาทักษะเพื่อการติดต่อสื่อสาร การแลกเปลี่ยนความรู้ การประสานความร่วมมือและการพัฒนานวัตกรรมเชิงพาณิชย์ ในขณะเดียวกันเด็กไทยในอนาคตก็ต้องคงไว้ซึ่งวัฒนธรรมของไทยที่งดงาม ควบคู่กับการเรียนรู้ศาสตร์ใหม่ๆ ที่มีความทันสมัย (ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์, 2559)

การศึกษาไทย ยุคไทยแลนด์ 4.0 จะต้องสามารถยกระดับคุณภาพการศึกษา สร้างผู้เรียนที่มีสมรรถนะเป็นที่ต้องการ สนับสนุนการคิดนวัตกรรมและการพึ่งตนเองทางเทคโนโลยี (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2559) แต่เมื่อผนวกกับสภาพปัญหาจริงของการศึกษาไทย ที่เด็กไทยยังด้อยโอกาสอีกหลากหลายประการ เมื่อเทียบกับประเทศในกลุ่มอาเซียน เช่น การค้นหาความสำเร็จได้ด้วยตนเอง การสร้างคุณค่าในตนเอง เพื่อรองรับกระแสของการเปลี่ยนแปลงที่ถึงโหมของเทคโนโลยีทางการศึกษา การให้ความสำคัญกับการศึกษาในด้านการส่งเสริมให้เป็นผู้ที่สามารถพัฒนานวัตกรรมใหม่อย่างสร้างสรรค์ ในการสร้างเสริมคุณค่าของผู้เรียน ดังนั้นจึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจว่าการจัดการเรียนรู้ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ด้วยการสร้างการตื่นรู้สู่การเปลี่ยนแปลงที่ทรงพลัง ทำได้อย่างไร

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาการจัดการเรียนรู้ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ด้วยการสร้างการตื่นรู้สู่การเปลี่ยนแปลงที่ทรงพลัง

ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตการศึกษาด้านการจัดการเรียนรู้ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ด้วยการสร้างการตื่นรู้สู่การเปลี่ยนแปลงที่ทรงพลัง จะมีขอบเขตการศึกษา 4 ประเด็น คือ

ประเด็นแรก เน้นการสร้างความเข้าใจในความรู้ที่ชัดเจน ด้วยการคิดด้วยภาพเพื่อการสื่อสาร และการถ่ายทอดประเด็นหลักให้ผู้อื่นเข้าใจได้อย่างถูกต้อง ภายในเวลาสั้น ๆ จึงต้องการวิธีการจัดระเบียบข้อมูลที่รวดเร็วและชัดเจน อันจะนำไปสู่การคิดเชิงสร้างสรรค์เพื่อการเกิดนวัตกรรมได้ โดยเน้นการศึกษาการคิดด้วยภาพ ของ Philip Yanawine (1997)

ประเด็นที่สอง เน้นการวิจัยและพัฒนาเชิงพื้นที่ ในลักษณะการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมภายใต้ฐานคิดพันธกิจสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัยเพื่อสังคม ของ Engagement Thailand (2557)

ประเด็นที่สาม การมีพุทธลีลาการสอน ที่นำไปสู่ปัญญาแตกฉานที่เน้นย้ำว่าคุณภาพการเรียนรู้ คือคุณภาพครู (พระธรรมปิฎก, 2543)

ประเด็นที่สี่ เน้นการเปลี่ยนแปลงที่ทรงพลังของการจัดการเรียนรู้ โดยนำเสนอแนวทางที่น่าสนใจในการเปลี่ยนแปลงที่ทรงพลังของครูหรือผู้สอนในยุคไทยแลนด์ 4.0 ภายใต้ฐานการมีคุณธรรม คือ อิทธิบาท 4 กำกับให้เกิดผลสำเร็จในการเปลี่ยนแปลงที่ทรงพลัง

การทบทวนวรรณกรรม

เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของ การจัดการเรียนรู้ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ด้วยการสร้างการตื่นรู้สู่การเปลี่ยนแปลงที่ทรงพลัง จึงมีการกำหนดประเด็นการทบทวนวรรณกรรม ดังนี้

1. ความเป็นมาของการศึกษายุคไทยแลนด์ 4.0
2. การเปลี่ยนแปลงที่ทรงพลัง
3. การจัดการเรียนรู้ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ด้วยการสร้างการตื่นรู้
4. แผนภาพการจัดการเรียนรู้ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ด้วยการสร้างการตื่นรู้สู่การเปลี่ยนแปลงที่

ทรงพลัง

ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ความเป็นมาของการศึกษายุคไทยแลนด์ 4.0

ความเป็นมาของการศึกษายุคไทยแลนด์ 4.0 ในที่นี้จะเชื่อมโยงกับทางด้านเศรษฐกิจ และการศึกษาไว้ด้วยกัน ดังนี้ (ไพบย จันทน์น้อย, 2560)

ไทยแลนด์ 4.0 เป็นโมเดลในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ที่มีพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ.2504 เริ่มมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับแรก ยุคนั้นน่าจะเป็น **ยุคไทยแลนด์ 1.0 คือ สังคมเกษตรกรรมที่มุ่งเน้นการเกษตรเป็นหลัก** การสะท้อนภาพของยุคไทยแลนด์ 1.0 อาจเปรียบได้กับเพลงลูกทุ่งที่สะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตของชุมชนและการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ด้านการเกษตร ดังเนื้อเพลง “พ.ศ. สองพันห้าร้อยสี่ ผู้ใหญ่ลี้ตีกลองประชุม ชาวบ้านต่างมา ชุมนุม มาประชุมที่บ้านผู้ใหญ่ลี ต่อไปนี้ผู้ใหญ่ลีจะขอกว่า ถึงเรื่องราวที่ได้ประชุมมา ทางเขาสั่ง มาว่า ให้ชานาเลี้ยวเปิดและสุกร” จึงนับว่าเป็นความพยายามของรัฐบาลที่มุ่งส่งเสริมให้ประชาชนมี รายได้ยุคไทยแลนด์ 1.0 ส่วนการศึกษา 1.0 เป็นยุค พ.ศ. 2503 หรือเรียกว่า หลักสูตร 2503 (ซึ่ง ก่อนหน้านั้นพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงตราพระราชบัญญัติประถมศึกษา ในปี พ.ศ. 2464 ส่วนใหญ่จะเป็นการเรียนตามตำรา ไม่ได้กำหนดเป็นหลักสูตร) เป็นยุคที่เน้นให้นักเรียนเกิด ทักษะ 4 ด้าน คือ พุทธศึกษา จริยศึกษา หัตถศึกษา และพลศึกษา การวัดผล วัดเป็นองค์รวม โดย ตัดสินเป็นร้อยละ ใครสอบผ่านร้อยละ 50 ถือว่าผ่าน ต่ำกว่าร้อยละ 50 ถือเป็นการสอบตกต้องเรียน ซ้ำชั้น การสอนของครู เน้นการบรรยาย เป็นลักษณะบอกเล่า จดในกระดานดำหรือตามคำบอกของ ครู ครูว่าอย่างไรนักเรียนจะเชื่อครูทั้งหมด นักเรียนไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้ ฟังครูอย่างเดียว หนังสือเรียนสำคัญที่สุด สื่อการสอน คือ กระดาน ชอล์ค บัตรคำ และรูปภาพ โครงสร้างเวลาเรียน 4 : 3 : 3 : 2 คือ ระดับประถมศึกษาต้นเรียน 4 ปี ประถมศึกษาตอนปลายเรียน 3 ปี มัธยมศึกษา ตอนต้นเรียน 3 ปี มัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญเรียน 2 ปี หรือสายอาชีพเรียน 3 ปี หลักการหรือ แนวคิด สนองความต้องการของสังคม เป็นหลักสูตรแบบเน้นวิชา

ต่อมาสู่**ยุคไทยแลนด์ 2.0 ที่มุ่งเน้นอุตสาหกรรมเบา** ที่โด่งดังมากคือ อุตสาหกรรมสิ่งทอ จน มีเพลงลูกทุ่งฉันทนาที่รัก สะท้อนภาพของยุคไทยแลนด์ 2.0 คือ อุตสาหกรรมเบา ดังเนื้อเพลง “ปิด ไฟใส่กลอน จะเข้ามุ้งนอน คิดถึงไบหน้า นั่งเขียนจดหมาย แล้วรีบทิ้งไปโรงงานทอผ้า ถึงคนซื้อ ฉันทนา ที่เคยสบตากันเป็นประจำ” ส่วนการศึกษา 2.0 เป็นยุค พ.ศ. 2521 หลังจากสังคมมีการ เปลี่ยนแปลงของประชากรเพิ่มมากขึ้น จึงจำเป็นต้องเปลี่ยนหลักสูตร เป็นการเปลี่ยนใหม่ทั้งระบบ ให้ มีระดับประถมศึกษา 6 ปี ยกเลิกชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 และให้มีระดับมัธยมศึกษา 6 ปี ระดับ มัธยมศึกษาใช้อักษรย่อว่า “ม.” ทั้งมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย การจัดการเรียน การสอนเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง มีวิชาเลือกมากมายนักเรียนสามารถเลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ เริ่มมีสื่อการสอนที่เร้าใจ เช่น มีภาพสไลด์ มีวิดีโอ มีภาพยนตร์ เป็นสื่อในการจัดการเรียน สอน เป็นต้น การวัดประเมินผลเป็นการประเมินแยกส่วน หมายถึงประเมินเป็นรายวิชา สอบตก รายวิชาใดก็สามารถซ่อมในรายวิชานั้นๆ ได้ ไม่มีการเรียนซ้ำชั้น ข้อจำกัดของหลักสูตรการศึกษา พุทธศักราช 2521 คือ

1. การกำหนดหลักสูตรไม่สามารถสะท้อนสภาพความต้องการของท้องถิ่นได้
2. การจัดการเรียนการสอนทางด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ยังไม่สามารถผลักดันให้ประเทศไทย ไปเป็นผู้นำด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีได้
3. การนำหลักสูตรไปใช้ไม่สามารถสร้างพื้นฐานทางการคิดวิเคราะห์ให้กับผู้เรียนได้
4. การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาต่างประเทศ ยังไม่สามารถสื่อสารและค้นคว้าหาความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากเหตุผลดังกล่าว จึงปรับปรุงหลักสูตรเป็นหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 การเข้าสู่ยุคไทยแลนด์ 3.0 มุ่งสู่อุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อนมากขึ้น มีการเปิดนิคมอุตสาหกรรมมากมาย ต่างชาติเข้ามาลงทุนอย่างหลากหลาย อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ 7 – 8 % ต่อปี มีการค้นพบก๊าซธรรมชาติ มีประกาศว่า เราจะเข้าสู่ประเทศโชติช่วงชัชวาล จนถึงเหตุการณ์พองพับแตก ในช่วงเริ่มวิกฤตเศรษฐกิจ ปี พ.ศ.2543 ถึงแม้จะมีการลงทุนจากต่างประเทศในโรงงานอุตสาหกรรมหลากหลาย มีการจ้างแรงงานในประเทศ แต่รายได้ของคนส่วนใหญ่ยังอยู่ในรายได้ระดับปานกลาง มีความเหลื่อมล้ำทางสังคม และรายได้สูง ประเทศไทยจึงเป็นเพียงแค่รับจ้างในการผลิตเท่านั้น เช่น อุตสาหกรรมรถยนต์ อุตสาหกรรมไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมพลาสติก เป็นต้น ที่เห็นชัดเจนที่สุด คือ อุตสาหกรรมรถยนต์ ประเทศไทยเป็นแหล่งผลิตรถยนต์ส่งขายทั่วโลก แต่ไม่มีรถยนต์ที่เป็นนวัตกรรมของคนไทย ยิ่งกว่านั้น ในขณะที่ประเทศไทยมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 1 ประเทศเกาหลีใต้ ยังไม่สามารถกำหนดอนาคตของประเทศได้เลยว่าจะเดินไปทิศทางใด เพราะอยู่ในภาวะสงคราม ประชาชนยากจน แต่ปัจจุบันเกาหลีใต้กลับกลายเป็นประเทศชั้นนำของเอเชีย มีนวัตกรรมเป็นของตนเอง ทั้งรถยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้า โทรศัพท์ที่สามารถแข่งขันกับประเทศอเมริกาได้อย่างภาคภูมิใจ ส่วนการศึกษา 3.0 เป็นยุค 2551 จากข้อจำกัดของหลักสูตรการศึกษา พุทธศักราช 2521 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2521) และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544) จะพบว่า มีความสับสนของผู้ปฏิบัติการในสถานศึกษา เป็นหลักสูตรที่มีเนื้อหาแน่นเกินไปจากการเรียนทั้งวัน มีปัญหาในการเทียบโอน และปัญหาคุณภาพผู้เรียนในด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จึงเปลี่ยนมาใช้ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) โดยเพิ่มสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน 5 ข้อ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน มีการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดมาให้ เป็นการจัดหลักสูตรที่ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และการเมือง ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการด้านต่างๆ ของโลกยุคปัจจุบัน มีศักยภาพพร้อมที่จะแข่งขัน และร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ในเวทีโลก จุดหมายของหลักสูตร มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข พัฒนาให้มีศักยภาพในการศึกษาต่อ หรือประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในการปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดมั่นปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา มีทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุนทรีย์ และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งบำเพ็ญประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

การเข้าสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0 ยุคที่ต้องมีนวัตกรรมเป็นของตนเอง จึงเป็นแรงหนุนส่งมาจากยุคไทยแลนด์ 3.0 ไม่ต้องพึ่งจากต่างชาติ ซึ่งเป็นโจทย์ที่ท้าทายว่าจะพัฒนานวัตกรรมเป็นของตนเองได้ทั้งๆ ที่ประเทศเรามีทรัพยากรที่มีอยู่ในประเทศมากมาย เช่น ข้าว ยางพารา แร่ ผลผลิตทางการเกษตร เป็นต้น จึงเป็นการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐกิจ ภายใต้ฐานคิด คือ การสร้างความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ดังนั้นจะทำอะไรที่จะมีผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับเรื่องข้าวที่มากกว่าอาหารประจำวัน จะทำอะไรที่จะมีผลิตภัณฑ์ยางพารานอกเหนือจากน้ำยางพารา หรืออื่นๆ ที่เป็นนวัตกรรมเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ บทเรียนที่ผ่านมาที่ต้องทบทวนเพื่อหนุนเสริมนวัตกรรมยุคไทยแลนด์ 4.0 เช่น ประเทศไทยเคยมีวิทยุ โทรศัพท์มือถือฮอนันท์ ซึ่งเป็นของคนไทย ผลิตโดยคนไทย แต่กลับไม่ได้ต่อยอดและต้องปิดตัวเองไปในที่สุด ดังนั้นถึงเวลาที่ทุกภาคส่วนต้องเข้ามาช่วยระดมความคิดในการพัฒนาประเทศให้เข้าสู่ไทยแลนด์ 4.0 ฉะนั้นแต่ละกระทรวงจึงมีสโลแกนของตัวเองต่อยุค 4.0 เช่น กระทรวงศึกษาธิการก็มีสโลแกน “การศึกษา 4.0” เพื่อเน้นย้ำการปรับตัวของทุกภาคส่วน ในการศึกษา 4.0 จะเห็นว่าปัญหาต่างๆ ของประเทศไทย เช่น เศรษฐกิจล้มเหลว การเมืองล้มเหลว สังคมล้มเหลว หรือทุกๆ ปัญหาที่ล้มเหลว ต่างก็โทษการศึกษาที่ล้มเหลว (ภาวิณี โสธายะเพ็ชร, 2561) และไทยแลนด์ 4.0 มีเป้าหมายคือต้องการให้ประเทศไทยมีนวัตกรรมเป็นของตนเอง หลักสูตรการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนของผู้สอนต้องเตรียมพร้อมเพื่อตอบสนองเป้าหมายของไทยแลนด์ 4.0 แต่ในความเป็นจริงจากการเปลี่ยนแปลงและปรับหลักสูตรมาตลอดกว่า 50 ปี จะต้องมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการศึกษาของประเทศ เพื่อตอบสนองการสร้างนวัตกรรมของประเทศ โดยกระทรวงศึกษาต้องเป็นผู้นำที่ต้องเดินพร้อมไปกับสถานศึกษาและครูที่เป็นหน่วยปฏิบัติโดยตรง ดังนี้

1. ต้องกำหนดนโยบายหรือออกกฎกระทรวง ให้ผู้เรียนต่อห้องต้องไม่เกิน 36 คน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการสอนอย่างจริงจัง ครูสามารถดูแลผู้เรียนในการจัดกิจกรรมการสอนได้อย่างทั่วถึง เช่น การออกข้อสอบแบบอัตนัย ครูก็สามารถที่จะสามารถตรวจข้อสอบได้ในเวลาที่พอเหมาะ การที่มี

ผู้เรียนห้องละ 50 คน ทำให้ครูดูแลไม่ทั่วถึง ถ้าผู้เรียนไม่สนใจครูก็จำเป็นต้องปล่อย (โพยม จันทรน้อย, 2560)

2. การจัดเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาทุกแห่งทั่วทั้งประเทศอย่างน้อยในทุกตำบล หรืออำเภอ หรือจังหวัด ต้องมีความพร้อมเท่าเทียมกัน ทั้งสื่อ อุปกรณ์ ครู อาคาร สถานที่ ต้องมีความพร้อมเท่ากัน ไม่ควรเกิดการเปรียบเทียบถึงความแตกต่าง และในการสร้างผู้เรียน ให้มีความรู้ความสามารถและมีทักษะในการประยุกต์ให้เข้าถึงเทคโนโลยีและนวัตกรรม สร้างความคิดของผู้เรียนไปสู่สิ่งที่ยากขึ้น จึงจะถือว่าเป็นความสำเร็จของการยกระดับคุณภาพการศึกษาของชาติ การพัฒนาผู้เรียนและทักษะการเรียนรู้ที่ดีที่สุดคือการเรียนรู้จากปัญหาที่เกิดขึ้นเรียกว่าเป็น Problem Based Learning (ชวลิต โพธิ์นคร, 2560)

3. หลักสูตรต้องมีการปรับปรุง อาจจะหลักสูตรรายวิชา มีการยกระดับวิชาคอมพิวเตอร์ วิชาเทคโนโลยี มาเป็นวิชาหลัก ไม่ใช่เป็นเพียงส่วนหนึ่งของวิชาการงานพื้นฐานอาชีพ การเรียนเป็นรายวิชาจะมีข้อดี คือสามารถจะเปลี่ยนรายวิชาได้ทุกปี เป็นวิชาที่โรงเรียนสามารถจัดให้ผู้เรียนเรียนวิชาที่ทันยุคทันสมัยได้โดยไม่กำหนดตายตัว รวมถึงการพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของโลกยุคใหม่ เช่น รายงานเวทีเศรษฐกิจโลก หรือ World Economic Forum ถึง 10 ทักษะ ที่ตลาดแรงงานโลกต้องการภายในปี 2020 ดังนี้ 1. ทักษะการแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน 2. การคิดวิเคราะห์ 3. ความคิดสร้างสรรค์ 4. การจัดการบุคคล 5. การทำงานร่วมกัน 6. ความฉลาดทางอารมณ์ 7. รู้จักประเมินและการตัดสินใจ 8. มีใจรักบริการ 9. การเจรจาต่อรอง 10. ความยืดหยุ่นทางความคิดสอดคล้องกับผลสำรวจความต้องการแรงงานของนายจ้างและองค์กรเกิดใหม่ในปี 2557 ขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD) พบว่า นายจ้างขององค์กรในศตวรรษที่ 21 คาดหวังให้พนักงานในองค์กรมีทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ (Critical Thinking) และความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) มากที่สุด ดังนั้นแรงงานที่ยังคงปลอดภัย และมีความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ คือ แรงงานที่มีทักษะที่หลากหลายทั้งทางปัญญา และทางการสื่อสาร เช่น ทักษะความคิดสร้างสรรค์ และทักษะการคิดวิเคราะห์ เป็นต้น ส่วนแรงงานที่ยังพึ่งพาทักษะซ้ำ ๆ ในการประกอบอาชีพอยู่ในปัจจุบันจะเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูงมากที่จะตกงานในอนาคต (ไกรยส ภัทราวาท, 2560)

4. ดึงดูดส่งเสริมศึกษา (Stem Education) และ Active Learning เข้ามาจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา คำว่า “สะเต็ม” หรือ “STEM” เป็นคำย่อจากภาษาอังกฤษของศาสตร์ 4 สาขาวิชา ได้แก่ วิทยาศาสตร์ (Science) เทคโนโลยี (Technology) วิศวกรรมศาสตร์ (Engineering) และคณิตศาสตร์ (Mathematics) ซึ่งหมายถึง องค์ความรู้ วิชาการของศาสตร์ทั้งสี่ที่มีความเชื่อมโยงกัน ในโลกของความเป็นจริงที่ต้องอาศัยองค์ความรู้ต่างๆ มาบูรณาการเข้าด้วยกันในการดำเนินชีวิตและการทำงาน การจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมา ครูผู้สอนจะสอนแยกส่วน เช่น สอนเคมีล้วนๆ ฟิสิกส์ล้วนๆ หรือคณิตศาสตร์ก็คณิตศาสตร์ล้วนๆ ไม่เคยนำมาบูรณาการในชิ้นงาน หลักของนวัตกรรมทั้งหมด

เกิดจากการบูรณาการของคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์เป็นส่วนใหญ่ แล้วจึงจะเกิดนวัตกรรมจนกลายเป็นเทคโนโลยี ต่อมาเป็นการนำเทคโนโลยีมาบูรณาการกับวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ซึ่งทำให้เกิดนวัตกรรมใหม่ต่อยอดไปเรื่อยๆ ทั้งนี้ โดยใช้กระบวนการทางวิศวกรรมในการสร้างนวัตกรรม การสอนโดยสร้างนวัตกรรมนั้น ต้องสอนให้เรียนรู้แบบโครงงาน หรือการสร้างชิ้นงาน โดยในโครงงานหรือชิ้นงานนั้น ต้องตอบได้ว่ามีคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ หรือเทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้องอย่างไร ในอดีตการสร้างชิ้นงาน จะไม่นำวิชา STEM เข้ามาบูรณาการ เช่น อดีตการหุงข้าวเป็นวิถีชีวิตประจำวัน ก็ให้กรอกข้าว 1 หรือ 2 กระป๋อง ใส่น้ำให้สูงจากข้าวสาร 1 ข้อนิ้วมือหรือแล้วแต่บางคนให้ท่วมหลังมือ การหุงข้าวใช้ไม้ฟืนหรือถ่าน หุงข้าวสุกสามารถรับประทานได้ก็ถือว่าทำได้สำเร็จ ซึ่งไม่เคยนำหลักคณิตศาสตร์เรื่อง การตวง เรื่องปริมาตร หลักวิทยาศาสตร์เรื่องความร้อน เข้ามาคิดในเรื่องการหุงข้าว ส่วนประเทศญี่ปุ่นนำหลักของ STEM มาใช้ในการหุงข้าว โดยใช้หลักของคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เช่น เรื่องของปริมาตร การตวง เรื่องของความร้อน เรื่องของเวลา จนสามารถสร้างหม้อหุงข้าวไฟฟ้าได้สำเร็จ และมีการพัฒนาขึ้นมาเรื่อยๆ เช่น กำหนดเวลาในการหุงข้าว การอุ่นข้าว การต้มข้าว เป็นต้น หรือในชีวิตจริงประเทศไทยได้ชื่อว่าเป็นครัวของโลก อาหารไทยเป็นที่ขึ้นชื่อมากมามาก เช่น แกง ขนมน บางคนทำอร่อย บางคนทำไม่อร่อย ขึ้นอยู่กับฝีมือการปรุงอาหารหรือขนมน มีการใช้ความเคยชินในการปรุง เช่น การเหาะน้ำปลา ใส่น้ำตาล ใส่เกลือ เป็นฝีมือเฉพาะคน แต่ถ้านำหลัก STEM เข้ามา ก็จะนำไปสู่การเกิดแฟรนไชส์ (Franchise) เป็นของตนเอง ฉะนั้นหลักสูตรต้องกำหนดให้มีโครงงาน หรือชิ้นงานที่ตอบโจทย์ STEM ได้ ครูผู้สอนในกลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการงานพื้นฐานอาชีพ ต้องมีความรู้ในนำ STEM มาบูรณาการในโครงงานหรือชิ้นงานของผู้เรียนได้ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2558 ;โพยม จันทร์น้อย, 2560)

ส่วน Active Learning เป็นการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริง สร้างชิ้นงานเป็นของตนเองได้จริง โดยงานเดี่ยวหรืองานกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับ STEM ถ้าเป็นวิชาที่เป็นเนื้อหา จนสามารถที่จะสรุปนำเสนอผลงานของตนเองได้

5. ต้องสร้างตัวชี้วัดระดับบุคคลในการประเมินผลการปฏิบัติงาน เพื่อจะทำให้ทราบจุดเด่นจุดด้อย ต้องพัฒนาครูเป็นรายบุคคล การต้องการให้ครูเป็นอย่างไรก็กำหนดตัวชี้วัดมาประเมินในสิ่งที่ต้องการให้เป็น ปัจจุบันตอบไม่ได้ว่าครูแต่ละคนมีสิ่งที่จะต้องพัฒนาอะไรบ้าง จุดเด่นของครูมีอะไรบ้าง เช่น ต้องการให้ครูนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน ก็ต้องสร้างตัวชี้วัดเพื่อประเมินครูว่ามีการใช้เทคโนโลยีหรือไม่ เช่น กระบวนการศึกษาธิการ มีนโยบายอย่างไร นโยบายจะสำเร็จหรือไม่ต้องกำหนดตัวชี้วัดของนโยบายนั้นๆ ระดับโรงเรียน ระดับตัวบุคคล และของแต่ละนโยบายนั้น จึงจะตอบโจทย์แห่งความสำเร็จนั้นได้ (โพยม จันทร์น้อย, 2560)

จะเห็นได้ว่าการศึกษาคือพื้นฐานคิดของการพัฒนานวัตกรรมของไทยแลนด์ 4.0 และถือเป็นสิ่งที่เกิดคุณค่ามหาศาลในการพัฒนาประเทศเพื่อให้ทัดเทียม กับนานาชาติประเทศ ถ้าเป็นไปตาม

โมเดลนี้ ประเทศก็จะสามารถมีนวัตกรรมเป็นของตนเองได้ ฉะนั้นการศึกษา 4.0 เป็นส่วนหนึ่งของไทยแลนด์ 4.0 ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ จึงต้องอาศัยทุกภาคส่วนให้ความร่วมมือ โดยเฉพาะผู้สอนจะต้องปรับการเรียนการสอนของตน ตามแนวทางสะเต็มศึกษา (STEM) และการเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Active Learning) แล้วนำมาใช้ในการเรียนการสอนอย่างจริงจัง ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ การปฏิรูปการศึกษาต้องเน้นที่ห้องเรียน ติดตามพฤติกรรมการสอนโดยสร้างตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน

2. การเปลี่ยนแปลงที่ทรงพลัง

จากการศึกษายุคไทยแลนด์ 4.0 ที่มีเป้าหมายในการสร้างสรรค์นวัตกรรม โดยใช้เทคโนโลยีหนุนเสริมการทำงาน และการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมีการบูรณาการกับหลากหลายศาสตร์ ถึงแม้ว่าบทบาทของการศึกษาการเรียนรู้เข้าถึงได้ทุกภาคส่วน แต่กลับสะท้อนว่าผู้สอนมีบทบาทที่ต้องรับผิดชอบเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม โดยผู้สอนมีความสามารถมากกว่าเทคโนโลยี คือ การสร้างการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนเพื่อการเปลี่ยนแปลงที่ทรงพลัง ดังพระราชดำรัสด้านการศึกษาของในหลวงรัชกาลที่ 9 ทรงตรัสว่า “แม้จะมีเทคโนโลยีสูง แต่ไม่มีอะไรแทนคนสอนคน” (พระราชดำรัส พระราชทานแก่คณะบุคคลต่าง ๆ ที่เข้าเฝ้าฯ ถวายชัยมงคล เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต วันพุธที่ 4 ธันวาคม 2539)

การเปลี่ยนแปลงที่ทรงพลัง (Powerful Change) ในการศึกษาครั้งนี้จึงหมายถึงกระบวนการสร้างเสริมการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น สนใจใคร่รู้ และคิดเชิงรุกในการพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งเปรียบได้ดั่งหลักการทางศาสนา คือ อิทธิบาท 4 คือ การมีคุณธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จแห่งผลที่มุ่งหมาย (Path of Accomplishment) ประกอบด้วย (พระธรรมปิฎก, 2543 :186 - 187)

1. ความรักและพึงพอใจในการเรียนรู้อย่างเต็มหัวใจ (Aspiration) คือ ความต้องการที่จะเรียนรู้ ใฝ่ใจรักที่จะเรียนรู้อยู่เสมอ และปรารถนาจะทำให้ได้ผลดียิ่งๆขึ้นไป เปรียบได้ดั่ง **ฉันทะ**
2. ความเพียรพยายาม (Energy) คือ ความขยันหมั่นเรียนรู้ด้วยความพยายาม เข้มแข็งอดทน เอาธุระ ไม่ท้อถอย เปรียบได้ดั่ง **วิริยะ**
3. การเอาใจคิดฝึกฝน (Thoughtfulness) คือ การตั้งใจรับรู้ในการเรียนรู้ และทำสิ่งนั้นด้วยความคิด เอาใจคิดฝึกฝนไม่ปล่อยใจให้ฟุ้งซ่านเลื่อนลอยไป เปรียบได้ดั่ง **จิตตะ**
4. ความไตร่ตรอง หรือทดลอง (Investigation) คือ การหมั่นใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญ ตรวจสอบหาเหตุผล และตรวจสอบข้อที่ยังหยาบในสิ่งที่ทำนั้น มีการวางแผน วัดผล คิดค้น วิธีแก้ไขปรับปรุง เป็นต้นเปรียบได้ดั่ง **วิมังสา**

ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงที่ทรงพลัง สะท้อนถึงความสามารถในการนำ การสร้างแรงจูงใจต่อการทำงานอย่างเต็มกำลังความสามารถให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน พร้อมๆ กับการสร้างการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้น ทั้งในผู้สอนและผู้เรียน แต่ผู้สอนคือ ผู้นำทรงพลังสู่การสร้างการตื่นรู้ของผู้เรียน มีการศึกษาภาวะผู้นำทรงพลัง จากการวิจัยที่ยาวนานและพบว่ามีผู้นำเพียงร้อยละ 20 เท่านั้น ที่ประสบความสำเร็จได้โดยอาศัยความเก่ง หรือเชาวน์ปัญญา ในขณะที่มีผู้นำร้อยละ 80 ประสบความสำเร็จเพราะมีความสามารถในการจัดการกับอารมณ์ของตนเองได้ดี (Goleman, 1998) เชาวน์อารมณ์จึงช่วยให้ผู้สอนและผู้เรียนคิดได้อย่างชาญฉลาด และมีความสุขกับความคิดอ่านมากขึ้น ผู้ที่มีเชาวน์อารมณ์ที่ดีจะเป็นผู้ที่รู้จักใช้ความคิดอ่านเกี่ยวกับอารมณ์ของตนและของผู้อื่นให้เกิดประโยชน์ในทางสร้างสรรค์ได้เป็นอย่างดี ทำให้ผู้อื่นเป็นสุขตนเองก็สบายใจ เชาวน์อารมณ์ จึงถือเป็นการเรียนรู้จักอารมณ์ความรู้สึกของตนให้ตระหนัก มีสติ รู้เท่าทันสาเหตุและความแปรผันด้านอารมณ์ของตนสามารถบริหารอารมณ์ของตนให้ไปในทางที่สร้างประโยชน์แก่ทุกฝ่าย สร้างแรงจูงใจที่ดีให้แก่ผู้สอนและผู้เรียน

ถ้าพิจารณาในมิติของผู้สอน เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2554) กล่าวว่า ครูเป็นผู้ใส่ความคิดเป็นผู้สอนให้เกิดปัญญา เป็นผู้ก่อร่างสร้างอนาคตของชาติ และกำหนดทิศทางแก่นขนั้ปัญหาชนของสังคม จึงถือว่าเป็นผู้นำทางความคิด และในฐานะเป็นผู้นำทางความคิด Goleman, Boyatzis and McKee (2002) ได้ทำการวิจัยเป็นระยะเวลายาวนานและพบว่า ผู้นำที่มีประสิทธิภาพประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ คือ ความตระหนักต่อตนเอง (Self Awareness) การบริหารจัดการตัวเอง (Self Management) ความตระหนักสังคม (Social Awareness) และการบริหารความสัมพันธ์ (Relationship Management) ลักษณะเหล่านี้สามารถสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นกับผู้สอนและผู้เรียนได้ดีและยาวนาน เรียกภาวะผู้นำที่มีลักษณะนี้ว่า ภาวะผู้นำทรงพลัง (Resonant Leadership) ที่สำคัญแนวคิดภาวะผู้นำทรงพลังมีความเชื่อมั่นว่า ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพสามารถฝึกฝนจนกลายเป็นนิสัยหรือพฤติกรรมใหม่ที่มีทัศนคติได้

ในการเปลี่ยนแปลงที่ทรงพลังของครูหรือผู้สอนในยุคไทยแลนด์ 4.0 ภายใต้การมีฐานคุณธรรม คือ อิทธิบาท 4 กำกับ ในที่นี้ขอยกตัวอย่างเพื่อให้เกิดผลสำเร็จในการเปลี่ยนแปลงที่ทรงพลัง เช่น

1. การวิจัยและพัฒนาเชิงพื้นที่ อาจสร้างเสริมรายได้ หรือสร้างมูลค่าให้กับชุมชน และนำผลิตภัณฑ์ที่มีคุณค่าในชุมชนนั้น หรือผลผลิตในการวิจัยสู่การเรียนรู้ต่อเนื่องในลักษณะเน้นการสื่อสารผ่านสื่อสมัยใหม่ และเน้นบทบาทในการสนับสนุนให้ผู้คนในโลกออนไลน์ สามารถเลือกรับและส่งข้อมูลอย่างสร้างสรรค์ และตอบโต้ภัยการดำเนินชีวิตยุคไทยแลนด์ 4.0

2. บทบาทของการนำเสนอผลงาน การบรรยาย การเป็นผู้อำนวยการในการจัดการความรู้สามารถนำเสนอตนในลักษณะการคิดอย่างสัมพันธ์เชื่อมโยง ด้วยการคิดเป็นภาพ นำเสนอด้วยภาพ

และความสัมพันธ์เชื่อมโยง ในแต่ละความคิด แทนที่จะเป็นการนำเสนอด้วยโปรแกรม Powerpoint ที่ใครๆ ก็กระทำได้ ซึ่งผู้นำเสนอใช้คำว่า การนำเสนอแบบดั้งเดิม แต่การสร้างสรรค์การคิดด้วยภาพ และมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับมีโอกาสนำเสนอผลงานที่ใกล้ชิดกับยุคไทยแลนด์ 4.0 เพราะเป็นการนำเสนออย่างมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันมาผสมผสานเข้าด้วยกันให้กลมกลืนเป็นเนื้อเดียวกัน จนมีความสมบูรณ์ครบถ้วนในตัวเอง ภายใต้การประสานกลมกลืนกัน

3. การเปลี่ยนแปลงที่ทรงพลังในการจัดการเรียนรู้ ในยุคไทยแลนด์ 4.0 โดยการบริการวิชาการหรือบรรยายให้กับหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ สามารถกำหนดประเด็นที่ได้รับในการบริการวิชาการ เป็นบทความวิชาการ นำเสนอต่อผู้เข้าประชุม สะท้อนถึงบทบาทผู้สอนที่ตื่นตัว และมีพลังในการบริหารข้อมูลในลักษณะเอกสารวิชาการ และอาจได้ข้อมูลเสนอแนะเพิ่มเติมหรือเปิดโลกกว้างในการเรียน เพื่อให้ผลผลิตของงานเกิดผลกระทบ และผลลัพธ์ตามมา ซึ่งผู้นำเสนอเรียกลักษณะนี้ว่าเป็นการนำเสนอแบบใหม่ คือ มีผลผลิตเชิงวิชาการประกอบการบรรยายโดยแท้จริง ที่ต่างจากการนำเสนอแบบดั้งเดิม เช่น การบรรยายในรูปแบบทั่วไป ยิ่งกว่านั้นยังเป็นการตีแผ่แนวคิดในวงวิชาการได้กว้างขวาง เป็นรูปธรรม หนุนเสริมในการพัฒนาเป็นคุณค่าของงานวิชาการ

4. การเปลี่ยนแปลงที่ทรงพลังในการจัดการเรียนรู้ในยุคไทยแลนด์ 4.0 สิ่งสำคัญ คือ การปลูกฝังให้สังคมเรียนรู้วัฒนธรรมที่เป็นฐานของการพัฒนาสังคม ดังนั้นในการพัฒนาการเรียนรู้ควรเน้นวัฒนธรรมในชุมชนเป็นตัวตั้ง เพราะวัฒนธรรมคือความเป็นอัตลักษณ์ ความเป็นตัวตนของชุมชน เป็นรากฐานของการพัฒนาที่ยั่งยืน และมีบทบาทของการเปลี่ยนแปลงในการจัดการเรียนรู้ใหม่ เช่น การบริการวิชาการด้านวัฒนธรรม เพื่อต้อนรับผู้เข้าร่วมงานสัมมนาวิชาการ เครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ ครั้งที่ 18 และลำปางวิจัย ครั้งที่ 4 อาจเน้นการแสดงต้อนรับที่บ่งบอกถึง วิถีชีวิตคนลำปางและแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดลำปาง ชื่อชุด “ตำนานเวียงละกอนเขาลงค์” ซึ่งประพันธ์เนื้อเพลง โดย ท่านอาจารย์ศักดิ์ สักเสรีญ รัตนชัย ในการจัดการเรียนรู้ร่วมสมัยอาจศึกษาวิจัย ความเป็นวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตของคนลำปาง ผ่านบทเพลง และมีผลผลิตที่เป็นรูปธรรมมาแล้ว การไล่เรียงศึกษาในอดีต จากผลผลิตที่เป็นรูปธรรมนี้ สะท้อนถึงการบริการวิชาการที่มีหลักวิชาการเติมการแสดงให้เห็นมีตำนานอย่างเต็มศักยภาพของการบริการวิชาการ และสามารถสะท้อนผลการวิจัยในผลผลิตที่เกิดขึ้นแล้วได้ ขึ้นอยู่กับมุมมองของแต่ละศาสตร์ในการต่อยอด ที่จะเชิดชูให้เป็นผลงานสร้างสรรค์ แต่ผสมผสานกระบวนการวิจัยเข้าไปสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งจะให้ได้มากกว่าการนำเสนอผลงานการแสดงว่าผู้ใดกำกับการแสดง แต่มีมิติใหม่ว่า ภายใต้การแสดงนี้มีฐานวิจัยรองรับเป็นอย่างไร เป็นต้น

ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงที่ทรงพลังในการศึกษาครั้งนี้ ถ้าพิจารณาในบทบาทผู้สอนหรือครูสามารถกล่าวได้ว่า ครูคือผู้นำที่ทรงพลังทางความคิดโดยตรง และสร้างสรรค์คุณภาพการศึกษาสู่ศิษย์ จึงต้องเน้นการตื่นรู้จากข้างในตน ของทั้งผู้สอนและผู้เรียนที่ค้นหาความสำเร็จได้ด้วยตนเอง

จากการเรียนการสอนในลักษณะเชื่อมโยงบูรณาการในหลากหลายศาสตร์ จากการพัฒนาในพันธกิจที่ผู้สอนต้องดำเนินการ ทั้งด้านบริการวิชาการ วิจัยที่เน้นพื้นที่ที่เป็นฐานของการพัฒนา การเรียนการสอนจากการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งผู้เรียนเปรียบได้ดังพื้นที่ที่เป็นฐานของการพัฒนา ภายใต้การกระตุ้นหลักธรรมที่เป็นความสำเร็จคือ หลักกอธิบาท 4

3. การจัดการเรียนรู้ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ด้วยการสร้างการตื่นรู้

ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลง สังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการสื่อสารบนโลกไร้พรมแดนที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างต่อเนื่อง รวดเร็วและรุนแรง การศึกษายังคงเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตมนุษย์และการพัฒนาประเทศ การจัดระบบการศึกษาที่สนองตอบความต้องการของบุคคล สังคม และประเทศชาติมากเท่าไร หมายถึง การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีความรู้เพิ่มขึ้นเพียงนั้น บุคคลสำคัญที่สุดในกระบวนการพัฒนาการศึกษาและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ คือ ครู เป็นผู้มีความหมายที่สุดและเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในห้องเรียน และมีความสำคัญที่สุดต่อคุณภาพการศึกษา (พิณสุตา สิริรังศรี, 2557 : 6) เพราะคุณภาพของผู้เรียนคือคุณภาพของครู (McKinsey, 2007) ขณะเดียวกันการเรียนรู้ในยุคไทยแลนด์ 4.0 มีการแพร่กระจายหรือเปิดให้เกิดการเรียนรู้ได้มากขึ้น เข้าถึงได้ง่ายขึ้น และการเผยแพร่ความรู้ในรูปแบบเอกสาร วารสารหนังสือ และรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ทำให้ความรู้กลายเป็นความรู้พื้นฐานที่สามารถต่อยอดไปสู่ความรู้ใหม่ๆ ได้ง่ายขึ้น ในการนำเสนอครั้งนี้จะเน้นวิธีการจัดการเรียนรู้ในยุคที่ข้อมูลหลากหลาย การเน้นความเข้าใจในความรู้ที่ชัดเจน การมีหลักคิดที่นำไปสู่การต่อยอดพัฒนาด้วยตนเอง เพื่อหนุนเสริมการก่อเกิดความคิดอย่างสร้างสรรค์ อันเป็นฐานของการเกิดนวัตกรรมในยุคไทยแลนด์ 4.0 ได้ ซึ่งมีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้ในลักษณะการคิดออกมาเป็นภาพ หรือคิดด้วยภาพ (Think in Pictures) หรือ คิดเห็นเป็นภาพ (Visual Thinking) ซึ่งมีความใกล้ชิดกับยุคการศึกษาไทยแลนด์ 4.0 เพราะการเปลี่ยนแปลงและข้อมูลข่าวสารจะยุ่งและวุ่นวาย การสื่อสารและการถ่ายทอดประเด็นหลักให้ผู้อื่นเข้าใจได้อย่างถูกต้องและแม่นยำ ภายในเวลาสั้นๆ จึงต้องการวิธีการจัดระเบียบข้อมูลที่รวดเร็ว แม่นยำ และสื่อสารได้อย่างไม่ติดขัด รูปภาพหรือแผนภาพจึงเป็นวิธีที่ดีสำหรับการถ่ายทอดความคิด จุดเด่นสำคัญคือทุกเรื่องสามารถเขียนเป็นแผนภาพได้อย่างสนุกสนาน อาจใช้รูปทรงเรขาคณิต คำสำคัญ ใช้ลูกศร หรือเส้นตรงลากเชื่อมข้อมูล เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างกันของคำสำคัญ ทำให้สามารถเปลี่ยนข้อมูลต่างๆ ให้เป็นสิ่งที่มองเห็นได้ และจะทำให้เห็นได้ลึกซึ้ง และมีมุมมองใหม่เพิ่มขึ้นโดยอัตโนมัติ และยังช่วยพัฒนาการคิดให้มีความหลากหลายและลึกซึ้งยิ่งขึ้น หลายครั้งการคิดด้วยภาพช่วยให้เห็นโครงสร้างที่เป็นเหตุเป็นผลของข้อมูล และนำไปสู่การมองเห็นมาตรการแก้ไขปัญหา ซึ่งการคิดด้วยภาพสามารถนำไปสู่การคิดเชิงระบบได้

ในการคิดด้วยภาพมีบทความของ Philip Yanawine (1997) สะท้อนถึงการคิดด้วยภาพว่าเป็นความสามารถของการค้นหาความหมายจากจินตนาการสร้างสรรค์ สัมพันธ์กับทักษะของชุดความคิด ผสมผสานกับการวิเคราะห์ ตีความบนเนื้อหา เป็นระดับการคิดเชิงปรัชญา ซึ่งคนทั่วไปอาจคิดเป็นตัวหนังสือ แต่นักปราชญ์มักจะคิดเป็นภาพ คำว่าการคิดเป็นภาพมีชื่อ เช่น คิดเห็นเป็นภาพ การคิดด้วยดวงตา หรือภาษาอังกฤษ เช่น Visual Thinking, Visual Spatial Learning, Picture Thinking or Right Brained Learning (Deza, 2009 : 526) ดังนั้นการคิดด้วยภาพจึงเป็นฐานของการเชื่อมโยงความรู้ที่ไม่มีสิ้นสุด เกิดการตื่นรู้ ในการจัดการความรู้ และความคิดให้เป็นระบบ เมื่อความคิดเป็นระบบจะสามารถเข้าใจภายในตนอย่างมีปัญญา (Wisdom) เชื่อมโยงความรู้จากภายในภายนอกได้ อันจะนำไปสู่การคิดเชิงสร้างสรรค์และนวัตกรรมใหม่ได้

2. ในการจัดการการเรียนรู้ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ด้วยการสร้างการตื่นรู้ ยังสามารถกระทำในลักษณะการวิจัยที่ผสมผสานการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Research) กับการศึกษาเชิงปฏิบัติการ (Action Research) รวมทั้งวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เข้าด้วยกัน เพื่อได้มาซึ่งองค์ความรู้ใหม่ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยคณะวิจัยชุมชน และแกนนำชุมชน มีส่วนร่วมในการวิจัยทุกขั้นตอน ตั้งแต่ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ ร่วมตรวจสอบ และร่วมรับประโยชน์ควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนรู้ของชุมชน โดยยึดชุมชนเป็นศูนย์กลาง (People Centered Development) และแก้ปัญหาโดยใช้กระบวนการเรียนรู้ (Problem Learning Process) ขณะเดียวกันในอนาคตของการศึกษายุคไทยแลนด์ 4.0 จะต้องคงไว้ซึ่งวัฒนธรรมของไทยที่ดีงาม ควบคู่กับการเรียนรู้ศาสตร์ใหม่ๆ ที่มีความทันสมัย ถ้าเชื่อมโยงกับการวิจัยแบบมีส่วนร่วม ก็สามารถทำได้โดยการพัฒนาชุมชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดีขึ้น โดยอาศัยความเชื่อมโยงกับภาคีเครือข่าย ภายใต้การเน้นวัฒนธรรมในชุมชนเป็นตัวตั้งของการพัฒนา แต่บูรณาการความหลากหลายของภาคส่วนจะนำไปสู่การขับเคลื่อนงานได้บรรลุเป้าหมายอย่างยั่งยืนมากขึ้น เพราะเป็นการเน้นรากฐานที่สำคัญของการพัฒนาในสถานศึกษา เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง มีปรัชญา (Philosophy) คือ มหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น สะท้อนว่าเป็นมหาวิทยาลัยที่รับผิดชอบต่อสังคมด้านการพัฒนาท้องถิ่น ดังนั้น การจัดการเรียนรู้ในยุคไทยแลนด์ 4.0 สามารถสะท้อนออกมาในรูปแบบของการวิจัยและพัฒนาเชิงพื้นที่ (Area based Research and Development) ในลักษณะของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) สามารถตอบสนองปรัชญาของมหาวิทยาลัยได้อย่างแท้จริง ด้วยการผสมศาสตร์ ผสานศิลป์ ในการทำงานร่วมกัน และผลิตผลผลิต ผลลัพธ์ หรือผลกระทบของการศึกษา ในลักษณะการวิจัยและพัฒนาเชิงพื้นที่ เป็นการประกาศกับสังคมว่า นี่คือนพันธกิจสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัยกับสังคมซึ่งแนวคิดของพันธกิจสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัยเพื่อสังคม (University Engagement) เป็นจุดเปลี่ยน (Transition) ของการทำงานกับสังคมของมหาวิทยาลัย ซึ่งเดิมดำเนินการอยู่ในรูปแบบของงานบริการวิชาการ (Service) และงาน

อาสาสมัคร (Volunteering) เป็นหลัก ไปสู่การทำงานร่วม (Engagement) กับภาคในพื้นที่ในลักษณะเชิงสถาบัน ที่เป็นหุ้นส่วนระยะยาว (Long term Partnership) และหวังที่จะให้มหาวิทยาลัยเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) อย่างแท้จริงของชุมชนหรือสังคมในพื้นที่ พันธกิจนี้จะเป็นการเชื่อมโยงระหว่างภารกิจหลักทุกภารกิจของมหาวิทยาลัย อาทิ การผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เข้าด้วยกันอย่างมียุทธศาสตร์และเป็นระบบ และส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือของทุกภาคส่วน ทั้งในระหว่างมหาวิทยาลัยด้วยกันเองและระหว่างมหาวิทยาลัยกับหน่วยงานภายนอกมหาวิทยาลัย

Engagement Thailand (2557) ได้กำหนดความหมายของ “University Engagement” คือ การทำงานเชิงวิชาการร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัยกับสังคมในพันธกิจหลักทุกด้านของมหาวิทยาลัย บนหลักการพื้นฐาน 4 ประการ ได้แก่ 1. ร่วมคิดร่วมทำแบบหุ้นส่วน (Partnership) 2. เกิดประโยชน์ร่วมกันแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย (Mutual Benefit) 3. มีการใช้ความรู้และเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน (Scholarship) และ 4. เกิดผลกระทบต่อสังคมที่ประจักษ์ได้ (Social Impact) โดยมีแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

- มหาวิทยาลัยรับรู้และยอมรับคุณค่า (Values) วัฒนธรรม (Culture) ความรู้และทักษะ (Knowledge and Skills) ของสังคมและทำงานที่เกิดประโยชน์แก่ทั้งสองฝ่ายร่วมกัน
- ต้องกำหนดเรื่องพันธกิจสัมพันธ์มหาวิทยาลัยกับสังคมไว้ในระบบกำกับดูแล นโยบาย และแผนการดำเนินการ งบประมาณ หลักสูตร รวมถึงวิถีชีวิตในมหาวิทยาลัย
- ในการทำวิจัยร่วมกันนั้นต้องร่วมกันพัฒนาโจทย์และวิธีการที่ครอบคลุมทั้งในเชิงวิชาการและประเด็นของสังคม
- ในการบูรณาการกับการเรียนการสอนต้องเอื้อประโยชน์ กับเป้าหมายในการเรียนรู้ของนักศึกษาและต้องสอดคล้องกับความต้องการของสังคม
- มหาวิทยาลัยและสังคมทำงานร่วมกัน ในการติดตามความร่วมมือ วัดผลกระทบ ประเมินผลลัพธ์ และปรับปรุงพัฒนากิจกรรมที่ทำร่วมกัน
- เป้าหมายสำคัญคือการเปลี่ยนแปลงสังคมในทิศทางที่ดีขึ้น และสร้าง (Engaged Citizens) ซึ่งรวมถึงนักศึกษา บัณฑิตศึกษา และบุคลากรของมหาวิทยาลัยของมหาวิทยาลัย

ทั้งนี้สังคมยังหมายรวมถึง กลุ่มบุคคลที่อาจเชื่อมโยงกับชุมชนทั้งในมิติของพื้นที่ ความสนใจร่วมกัน อัตลักษณ์ สถานที่ทำงาน ชุมชนที่อยู่ใกล้เคียงกันทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ หรืออยู่ในภาคส่วนเดียวกัน ชุมชนนักปฏิบัติ ชุมชนที่มีความสนใจร่วมกัน โดยไม่มีข้อจำกัดทั้งในเชิงพื้นที่ ภูมิภาค และประเทศ รวมถึงภาคธุรกิจอุตสาหกรรม สมาคมวิชาชีพ โรงเรียน รัฐบาล ศิษย์เก่า และชุมชนพื้นเมือง เป็นต้น (Engagement Thailand, 2557)

ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ด้วยการสร้างการตื่นรู้ มีกระบวนการเรียนรู้ อย่างมีความหมาย มีการจัดการเรียนรู้ภายใน เช่น การใช้ระบบการคิดด้วยภาพในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสะท้อนถึงการเชื่อมโยงข้อมูลความคิดที่สามารถเห็นความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของปัจจัยต่างๆ ใน ระบบอันซับซ้อน และเข้าใจว่าปรากฏการณ์ต่างๆ เกิดจากพฤติกรรมหรือการตอบสนองของระบบ เมื่อพัฒนาสูงสุดจะเข้าใจความจริงว่าสรรพสิ่งทั้งหลายไม่ได้ดำเนินอยู่เดี่ยวๆ “ทำให้เห็นทั้งหมด” และเห็นสภาพที่สัมพันธ์กัน เรียกว่าเข้าใจแบบบูรณาการ และนำไปสู่การใช้เป็นเครื่องมือการจัดการ เรียนรู้ที่ตอบสนองปรัชญาของมหาวิทยาลัยที่รับผิดชอบต่อสังคม เช่น การวิจัยและพัฒนาเชิงพื้นที่ ใน ลักษณะการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมภายใต้ฐานคิดพันธกิจสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัยเพื่อ สังคม (University Engagement)

3. ครูต้องเตรียมตัวมากขึ้น พัฒนาตนเองมากขึ้น เช่น ด้านการเรียนการสอน ให้มีพุทธลีลา การสอน หรือเทศนาวิธี 4 (The Buddha's Style or Maner of Teaching) ที่เมืองคัมภีร์ประกอบที่เป็น คุณลักษณะ 4 ประการคือ (พระธรรมปิฎก, 2543 : 158 - 159)

สันทสสนา คือ ชี้แจงให้เห็นชัด คือ จะสอนอะไรก็ชี้แจง จำแนกแยกแยะ อธิบาย และแสดง เหตุผล ให้ชัดเจนจนผู้ฟังเข้าใจแจ่มแจ้ง เห็นจริงเห็นจรงดังจูงมือไปดูเห็นกับตา (Elucidation and Verification) ซึ่งประเด็นนี้ปลดปล่อยความเคลาหรือมิดมัวของศิษย์

สมาทปนา คือ ชวนใจให้อยากรับเอาไปปฏิบัติ คือ สิ่งใดควรปฏิบัติหรือหัดทำ ก็แนะนำหรือ บรรยายให้ทราบซึ่งในคุณค่า มองเห็นความสำคัญที่จะต้องฝึกฝน บำเพ็ญจนใจยอมรับ อยากลงมือทำ หรือนำไปปฏิบัติ (Incitement to Take Upon Oneself) ซึ่งประเด็นนี้ปลดปล่อยความประมาท ของศิษย์

สมุตเตชนา คือ เร้าใจให้อาจหาญแก่งกล้า คือ ปลุกเร้าใจให้กระตือรือร้น เกิดความ อุดสาหะ มีกำลังใจแข่งขัน มั่นใจที่จะทำให้สำเร็จจงได้ สู้งาน ไม่หวั่นระย่อ ไม่กลัวเหนื่อย ไม่กลัว ลำบาก (Urging) ซึ่งประเด็นนี้ปลดปล่อยความเกียจคร้าน

สัมปหังสนา คือ ปลอดภัยโลมใจให้สดชื่นร่าเริง คือ บำรุงจิตให้ชุ่มชื่นเบิกบาน โดยชี้ให้เห็น ผลดี หรือคุณประโยชน์ที่จะได้รับและทางที่จะก้าวหน้าบรรลุผลสำเร็จยิ่งขึ้นไป ทำให้ศิษย์มีกำลังใจร่า เริงใจ (Filling with Delight and Joy) ซึ่งประเด็นนี้ทำให้ประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติอัน เนื่องมาจากการเน้นความสุข ร่าเริงใจ จิตใจแจ่มใส คือรากฐานของความสำเร็จ

จากพุทธลีลาการสอน นำไปสู่การเกิดปัญญาแตกฉานได้ (Insight) หรือปฏิสัมภทา 4 ดังนี้ (พระ ธรรมปิฎก, 2543 : 144)

อัตถปฏิสัมภทา คือ ปัญญาแจ้งในความหมาย เห็นเพียงความย่อก็สามารถแยกแยะอธิบาย ขยายออก เห็นเหตุอย่างหนึ่งก็สามารถคิดแยกแยะ กระจาย เชื่อมโยงต่อออกไปได้จนล่วงรู้ถึงผล (Analytic Insight of Consequency)

อัมมปฏิสัมภิตา คือ ปัญญาแตกฉานในหลัก ปรีชาแจ้งในหลัก เห็นการอธิบายก็สามารถจับใจความมาตั้งเป็นกระทู้หรือหัวข้อได้ เห็นผลอย่างหนึ่งก็สามารถสืบสาวหาไปเหตุได้ (Analytic Insight of Original)

นิรุตติปฏิสัมภิตา คือ ปัญญาแตกฉานในภาษา ปรีชาแจ้งในภาษา รู้ศัพท์ ถ้อยคำบัญญัติ และภาษาต่างๆ เข้าใจใช้คำพูดชี้แจงให้ผู้อื่นเข้าใจและเห็นตามได้ (Insight of Philology)

ปฏิกฐานปฏิสัมภิตา คือ ปัญญาแตกฉานในปฏิกฐาน ปรีชาแจ้งในความคิดทันการ มีไหวพริบ ชี้มخابในความรู้ที่มีอยู่ เอามาเชื่อมโยงสร้างความคิดและเหตุผลขึ้นใหม่ ใช้ประโยชน์เข้ากับกรณี เข้ากับเหตุการณ์ (Creative and Applicative Insight)

ตัวอย่างของการนำไปสู่กระบวนการสร้างเสริมปัญญาที่แตกฉานได้ เช่น ข้าวสวยหนึ่งจานที่ผู้เรียนรับประทาน เกิดจากอะไร มาจากไหน มาได้อย่างไร องค์ประกอบของการเกิดแต่ละจุดมีอะไรบ้าง ผักผลไม้เรียงให้เห็นถึงห่วงโซ่คุณค่า หรือ โซ่อุปทาน (Supply Chain) และทุกห่วงโซ่อุปทาน มีคุณค่ามีความหมายอย่างไร ซึ่งผลลัพธ์นี้อาจนำไปสู่การรู้คุณค่าของข้าว ของชาวนา ความลำบากของการทำสิกรรม และอาจนำไปสู่การเป็นคนรู้จักการบริโภคอย่างประหยัด ภาคภูมิใจในข้าวไทย เป็นต้น รวมถึงการขยันอ่าน ศึกษา ค้นคว้า เรียนรู้ และสร้างประสบการณ์ตรงที่แลกด้วยการลงมือทำ จนเกิดความเข้าใจแจ่มแจ้งในภาษา การตีความในเชิงกว้างและเชิงลึกได้ จนสามารถสร้างความหมาย สร้างคุณค่าขึ้นมาจากเนื้อในของงาน เช่น การร่วมกันตั้งชื่อ โรงเรียนบุญฮอม ซึ่งเป็นโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่สัน อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดลำปาง โดยร่วมกันให้นิยามคำว่า โรงเรียนบุญฮอม คือ การนำความรักในบุญกุศล ความดีงาม มารวมไว้ด้วยกันเพื่อเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ เป็นต้น

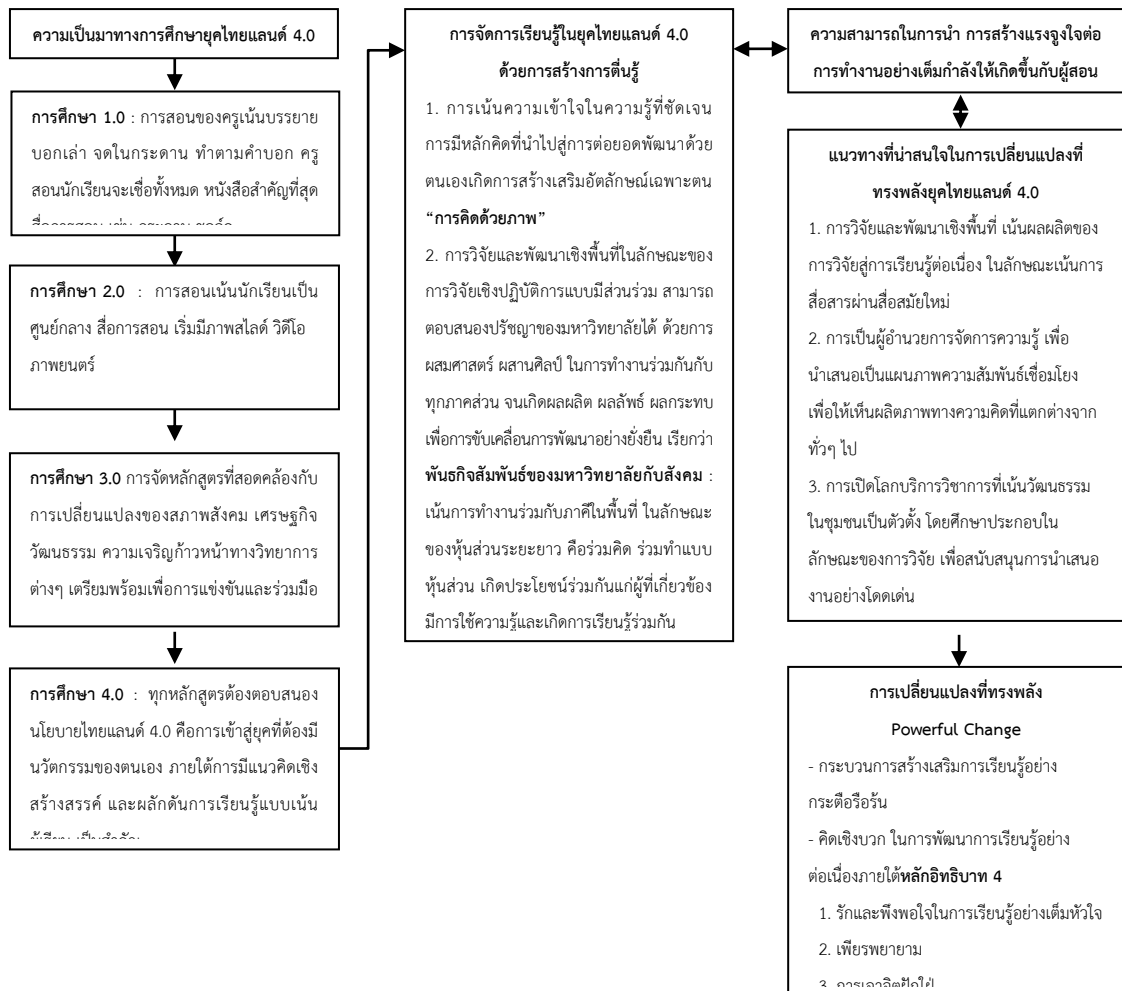
จะเห็นได้ว่าบทบาทของครูผู้ปลูกเร้าให้นักเรียนเป็นบุคคลแห่งคุณภาพ และครูก็มีการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ยิ่งกว่านั้นสะท้อนว่าครูคือปัจจัยสำคัญที่สุดในการจัดการเรียนรู้ผู้เรียน และเน้นย้ำให้เห็นความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ในยุคไทยแลนด์ 4.0 การสร้างการตื่นรู้สู่พลังที่เปลี่ยนแปลงจะไม่สามารถสำเร็จได้ ถ้าขาดครูผู้ชัดเจนในพุทธลีลาการสอนและการสร้างปัญญาแตกฉานได้ กล่าวคือ บทบาทการจัดการเรียนรู้ยุคไทยแลนด์ 4.0 โลกออนไลน์ไม่สามารถกระทำได้ แม้ห้องเรียนในยุคไทยแลนด์ 4.0 จะมีการใช้เทคโนโลยีมากขึ้น แต่ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนก็ยังเป็นเสาหลักของการจัดการเรียนรู้ การให้ความเอาใจใส่ดูแลเป็นรายบุคคล หรือการเป็นพี่เลี้ยงในฐานะการเป็นครูที่ดีก็ยังคงเป็นทรัพยากรที่ล้ำค่า (Invaluable Resource) ที่เทคโนโลยีไม่สามารถจะทำหน้าที่ เทียบเท่าหรือมาแทนที่ได้

โดยสรุปในการจัดการเรียนรู้ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ด้วยการสร้างการตื่นรู้ จากการใช้ฐานการวิจัยและพัฒนาเชิงพื้นที่ ภายใต้อำนาจที่คิดเชิงระบบ ในลักษณะคิดด้วยภาพ และการอาศัยการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่าย เพื่อให้เกิดการบูรณาการศาสตร์ต่างๆ หากพิจารณาในผู้เรียนซึ่งเป็น

ผลผลิตของผู้สอน ห้องเรียนก็เปรียบเสมือนชุมชนเพื่อการวิจัยและพัฒนาเชิงพื้นที่ เน้นการเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นฐานของการพัฒนา มีการอาศัยศาสตร์และศิลป์สำหรับการจัดกระบวนการเรียนรู้ อย่างมีพลังและเกิดการเรียนรู้ในเชิงลึก ที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลง ทั้งในเชิงทัศนคติและพฤติกรรมของผู้เรียน ตลอดจนความสัมพันธ์ภายในกลุ่มหรือชุมชน จนผู้เรียนตื่นรู้ มองเห็นตนด้วยสายตาที่คมชัด มองเห็นทั้งภายในและภายนอก สามารถเปิดรับปัญญาภายใน (Wisdom) ที่จะให้ทางเลือกในการกระทำหรือตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ และจากการจัดการเรียนรู้ในลักษณะการมีส่วนร่วมจะสร้างให้เกิดพื้นที่ที่เห็นคุณค่าของสมาชิก และใช้ประโยชน์สูงสุดจากศักยภาพที่แตกต่างของสมาชิก ทำให้เกิดแรงบันดาลใจและพัฒนาสิ่งใหม่ๆ เกิดนวัตกรรมใหม่ขึ้น (Innovation) นำไปสู่ความร่วมมือด้วยพลังของการตื่นรู้สู่การเปลี่ยนแปลงของยุคไทยแลนด์ 4.0 และทั้งหมดทั้งมวลจะอยู่ภายใต้ วิถีแห่งพุทธลีลาการสอน จนเกิดปัญญาแตกฉานได้ ซึ่งจะนำไปสู่ความสมบูรณ์ของการจัดการเรียนรู้ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ด้วยการสร้างการตื่นรู้อย่างทรงพลังที่เทคโนโลยีสารสนเทศไม่สามารถทำหน้าที่แทนได้

4. การจัดการเรียนรู้ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ด้วยการสร้างการตื่นรู้สู่การเปลี่ยนแปลงที่ทรงพลัง

การจัดการเรียนรู้ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ด้วยการสร้างการตื่นรู้สู่การเปลี่ยนแปลงที่ทรงพลัง
สามารถสะท้อนเป็นแผนภาพความสัมพันธ์เชื่อมโยงได้ดังแผนภาพ

แผนภาพความสัมพันธ์เชื่อมโยงของการจัดการเรียนรู้ในยุคไทยแลนด์ 4.0
ด้วยการสร้างการตื่นรู้สู่การเปลี่ยนแปลงที่ทรงพลัง

ที่กล่าวมาทั้งหมด คือ บทบาทที่สำคัญของสถานศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0 แต่มีประเด็นที่น่าสนใจตามมาคือเมื่อเปรียบเทียบกับการศึกษาไทยในอาเซียน 4.0 หน่วยงานทางการศึกษา รวมถึงครูยังต้องตระหนักในปัญหาของการศึกษาหลากหลายด้าน เช่น (ประภัสสร เทพชาตรี, 2560)

1. ระบบการศึกษาของไทยยังขาดการพัฒนาทักษะ สมรรถนะ และทัศนคติ ในความเป็นนานาชาติ และการทำงานแบบมืออาชีพ ให้กับ นักเรียน นักศึกษา เพื่อพร้อมทำงานในประชาคมอาเซียน

2. ระบบการศึกษาไทยยังขาดหลักสูตรที่จำเป็นในการพัฒนาผู้เรียนให้มีภาวะผู้นำ เรียนรู้การทำงานร่วมกัน เข้าใจสังคมพหุวัฒนธรรม และสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก เพื่อพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้
3. ประชาชนคนไทยยังขาดทักษะความรู้เกี่ยวกับความร่วมมือด้านสังคมและวัฒนธรรมของอาเซียน โดยเฉพาะเรื่องสวัสดิการสังคม สิทธิผู้ด้อยโอกาส การสร้างอัตลักษณ์ สิ่งแวดล้อม
4. นักเรียนของไทยยังขาดจิตสำนึกและความรับผิดชอบ ในเรื่องสวัสดิการสังคม ปกป้องสิทธิผู้ด้อยโอกาส และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในบริบทของประชาคมอาเซียน
5. ระบบการศึกษาไทยยังไม่มีมาตรการชัดเจน ในการสร้างอัตลักษณ์อาเซียน ให้เกิดขึ้นกับนักเรียนและประชาชน
6. ระบบการศึกษาไทยยังขาดการทำให้ให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อประเทศเพื่อนบ้าน และทักษะด้านภาษาอังกฤษ และภาษาประเทศสมาชิกอาเซียน
7. ระบบการศึกษาไทยยังขาดการพัฒนาศักยภาพและทักษะที่จำเป็น ในการประกอบอาชีพของบัณฑิตเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

สรุป

การพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืน (Sustainable Local Development) เป็นรากฐานของการทำงานของสถานศึกษาที่ต้องตอบสนองความรับผิดชอบต่อสังคม จะเน้นการนำเอาศาสตร์ของการวิจัย การเรียนการสอน การทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม พันธกิจสัมพันธ์ของสถานศึกษากับสังคม อย่างมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันมาผสมผสานเข้าด้วยกันให้กลมกลืนเป็นเนื้อเดียวกัน จนมีความสมบูรณ์ครบถ้วนในตัวเอง ภายใต้การประสานกลมกลืนกันของแผน กระบวนการ สารสนเทศ การจัดสรรทรัพยากร การปฏิบัติการ ผลผลิต ผลลัพธ์ ผลกระทบ ผ่านการวิเคราะห์ ภายใต้การทำงานร่วม (Engagement) กับภาคในพื้นที่ในลักษณะเชิงสถาบันที่เป็นหุ้นส่วนระยะยาว (Long Term Partnership) และหวังที่จะทำให้สถานศึกษาเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) อย่างแท้จริงของชุมชนหรือสังคมในพื้นที่ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการสร้างสรรค์ และพัฒนาความเจริญอย่างยั่งยืนของชุมชน สังคมและประเทศชาติอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสามารถประยุกต์ใช้ตามบริบทของสถานศึกษานั้นๆ คำถามที่น่าสนใจ คือ จะทำอย่างไรหรือจะมีวิธีการใดที่จะทำให้การนำเอาศาสตร์ของการวิจัย การเรียน การสอน การทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม พันธกิจสัมพันธ์ของสถานศึกษากับสังคม และการเน้นความสำคัญของครูในพุทธลีลาการสอน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างแตกฉาน มาขับเคลื่อนร่วมกันเพื่อบรรลุเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ด้วยการสร้างการตื่นรู้สู่การเปลี่ยนแปลงที่ทรงพลัง

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ (2521). หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521. กรุงเทพฯ : ครู
สภาลาดพร้าว.
- _____. (2544). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : ครูสภา
ลาดพร้าว.
- _____. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ไกรยส ภัทราวาท. (2560). ขับเคลื่อนการศึกษาไทยสู่ ไทยแลนด์ 4.0 . ค้นจาก
<http://www.thaihealth.or.th/Content/html>. ค้นเมื่อ 1 มิถุนายน 2561.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2559). อนาคตใหม่ของการศึกษาไทยยุค Thailand 4.0 .
ค้นจาก <http://www.li.mahidol.ac.th/conference2016/thailand4.pdf>.
ค้นเมื่อ 25 มีนาคม 2561.
- _____. (2558). 3 วิฤตการศึกษาไทยที่รัฐบาลใหม่ต้องเร่งแก้. ค้นจาก
<http://www.kriengsak.com/node/1207>. ค้นเมื่อ 5 มิถุนายน 2561.
- _____. (2554). ผู้นำทางความคิดหมายเลข 1. ค้นจาก
http://wellnotice.blogspot.com/2011/03/professor-kriengsak-chareonwongsak-and_07.html. ค้นเมื่อ 18 มิถุนายน 2561.
- ขวลิต โพธิ์นคร. (2560). การศึกษาไทยในยุคไทยแลนด์ 4.0 . ค้นจาก
<http://km.li.mahidol.ac.th/thai-studies-in-thailand-4-0/>.
ค้นเมื่อ 2 มิถุนายน 2561.
- ประภัสสร เทพชาตรี. (2560). การศึกษาไทยในอาเซียน 4.0 . ค้นจาก
<http://www.drprapat.com/>. ค้นเมื่อ 22 กรกฎาคม 2561.
- ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์. (2559). สร้างครูภาษาอังกฤษพันธุ์ใหม่ 45,000 คน.
ค้นจาก <http://www.tsdf.or.th/th/news/10868>. ค้นเมื่อ 25 มีนาคม 2561.
- พิณสุดา สิริรังษศรี. (2557). การยกระดับครูไทยในศตวรรษที่ 21. ค้นจาก
www.dpu.ac.th/ces/download.php?filename=1403847501.pdf. ค้นเมื่อ
23 มีนาคม 2561.
- โพยม จันทร์น้อย. (2560). การศึกษา 4.0. ค้นจาก
<http://www.manager.co.th/Crime/ViewNews.aspx?NewsID=9600000025195>. ค้นเมื่อ 24 มีนาคม 2561.

- พระธรรมปิฎก. (2543). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม . กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาณรงค์ พร้อมบัวป่า. (2554). สภาพปัญหาวิกฤตการณ์ การศึกษาไทย.
ค้นจาก <https://www.slideshare.net/Narongdaeng/ss-26909106>.
ค้นเมื่อ 24 มีนาคม 2561.
- พระราชดำรัส พระราชทานแก่คณะบุคคลต่าง ๆ ที่เข้าเฝ้าฯ ถวายชัยมงคล เนื่องในโอกาส
วันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต วันพุธที่ 4
ธันวาคม 2539. ค้นจาก<https://teen.mthai.com/education/119085.html>.
ค้นเมื่อ 12 มิถุนายน 2561.
- ภาวิณี โสธายะเพ็ชร. (2561). การศึกษาไทย..เหตุใด..ยังไม่ถึงอินเตอร์.
ค้นจาก https://www.matichon.co.th/columnists/news_852783.
ค้นเมื่อ 2 มิถุนายน 2561.
- ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์. (2558). จุดเปลี่ยนการศึกษาไทย คำตอบอยู่ที่...ห้องเรียน.
ค้นจาก https://www.tkpark.or.th/tha/articles_detail/342/.
ค้นเมื่อ 10 มิถุนายน 2561.
- สุขุม เฉลยทรัพย์. (2561). จากครู 4.0 ถึงนักเรียน 4.0 สู่การเป็นไทยแลนด์ 4.0 .
ค้นจาก https://www.matichon.co.th/columnists/news_797285.
ค้นเมื่อ 10 มิถุนายน 2561.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ:พริกหวานกราฟฟิค.
สำนักงานคณะกรรมการร่างยุทธศาสตร์ชาติ. (2560). ร่างยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ20 ปี.
ค้นจาก <http://www.nesdb.go.th/download/document/.pdf>.
ค้นเมื่อ 11 มิถุนายน 2561.
- สำนักงานบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษา (2559). ค้นจาก
[http://www.uni.net.th/UniNet/UniNetKM/VDO%20for%20Education4.0.](http://www.uni.net.th/UniNet/UniNetKM/VDO%20for%20Education4.0.pdf)
pdf. ค้นเมื่อ 2 มิถุนายน 2561.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2558). STEM Education
Thailand. ค้นจาก http://www.stemedthailand.org/?page_id=23.
ค้นเมื่อ 1 มิถุนายน 2561.
- Deza, M.; Deza, E. (2009). Encyclopedia of Distances. Springer-Verlag. ISBN
978-3-642-00233-5.

Engagement Thailand. (2557). พันธกิจสัมพันธ์มหาวิทยาลัยกับสังคม.

ค้นจาก <http://www.engagementthailand.org/>. ค้นเมื่อ 25 มีนาคม 2561.

Goleman, Boyatzis, and McKee. (2002). Primal Leadership : Realizing the Power of Emotional Intelligence - Tapping into Your Team's Emotional Intelligence. From <https://hbswk.hbs.edu/archive/primal-leadership-realizing-the-power-of-emotional-intelligence-tapping-into-your-team-s-emotional-intelligence>. Retrieved March 24, 2018.

Goleman , D. (1998). Working with Emotional Intelligence. New York : Bantam Books.

McKinsey. (2007). McKinsey Report on Education. from <http://www.mckinsey.com>. Retrieved March 20, 2018.

Philip Yanawine. (1997). Thoughts on Visual Literacy, from <https://vtshome.org/wp-content/uploads/2016/08/12Thoughts-On-Visual-Literacy.pdf>. Retrived March 25, 2018.

OECD. (1998). High level seminar on competitive strength and social cohesion through learning cities and regions: Concepts, developments, evaluation. Paris: Center for Research and Innovation.

UNESCO. (2005). Towards knowledge societies. UNESCO World Report. UNESCO Publishing. from www.unesco.org/en/worldreport. Retrieved June 12, 2018.

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิชาการเรื่อง การจัดการเรียนรู้ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ด้วยการสร้างการตื่นรู้สู่การเปลี่ยนแปลงที่ทรงพลัง สำเร็จลุล่วงด้วยดีจากผู้ทรงคุณวุฒิหลากหลายท่านที่ให้ความอนุเคราะห์แนะนำ ให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ รวมถึงกรุณาตรวจทานให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ขอขอบคุณแหล่งที่มาของความรู้ทุกท่านตลอดจนเจ้าของผลงานวิชาการที่นำมาสนับสนุนแนวคิดในการพัฒนาเป็นบทความวิชาการ ทำดีที่สุดขอขอบคุณมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางที่สนับสนุนงบประมาณในการนำเสนอบทความวิชาการในครั้งนี้

การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง สารและการเปลี่ยนแปลง ด้วย วัฏจักรการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

จุฑามาศ พรหมวิหาร(Juthamas Promwihan)^{1*}

¹โรงเรียนศิริมาศพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38

*Corresponding author. E-mail: tarlos_11@hotmail.com.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) สร้างและหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง สารและการเปลี่ยนแปลง ด้วยวัฏจักรการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตามเกณฑ์ 80/80 (2) ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง สารและการเปลี่ยนแปลง ด้วยวัฏจักรการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ (3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง สารและการเปลี่ยนแปลง ด้วยวัฏจักรการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การวิจัยครั้งนี้มีลักษณะเป็นการวิจัยและพัฒนา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศิริมาศพิทยาคม ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 29 คน ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ (1) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวัฏจักรการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น เรื่องสารและการเปลี่ยนแปลง (2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (3) แบบประเมินความพึงพอใจ แบบแผนที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ คือกลุ่มเดียววัดผลก่อนและหลังการทดลอง การวิเคราะห์ข้อมูลวิเคราะห์ทางสถิติ คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที่

ผลการวิจัยพบว่า

1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง สารและการเปลี่ยนแปลง ด้วยวัฏจักรการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 84.39/89.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80

2. ผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง สารและการเปลี่ยนแปลง ด้วยวัฏจักรการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า 2.1) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และ 2.2) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้คือร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น เรื่อง สารและการเปลี่ยนแปลง เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$, $S.D. = 0.47$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจใน แต่ละด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: วัฏจักรการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น

Abstract

The objectives of this research were to create and examine the efficiency of learning activity on Substance and Change using 5Es Models to enhance learning achievement as 80/80 criteria, study the application result of learning activity on Substance and Change using 5Es Models to enhance learning achievement, and to investigate the satisfaction of students with learning activity on Substance and Change using 5Es Models to enhance learning achievement. The sample group of this research and development was 29 students in Matthayomsuksa 2 at Kririmat Pitthayakhom School under the Secondary Educational Service Area Office 38, in Semester 1 Academic Year 2018, who were obtained from simple random sampling. Research tool were 5Es Models “Substance and Change” learning activity, learning achievement evaluation form, and satisfaction evaluation form. The evaluation before and after an experiment was conducted with one sample group. Mean, standard deviation, and T-test were used for statistical analysis.

Findings indicated that:

1. The efficiency of developed learning activity on Substance and Change using 5Es Models to enhance learning achievement was 84.39/89.33, which was higher than 80/80 criteria.

2. Application result of learning activity on Substance and Change using 5Es Models to enhance learning achievement showed that learning achievement after using the learning was higher than that before using with statistical significance .05, and students had higher learning achievement than the standard, required at 80%, with statistical significance .05.

3. The satisfaction of Matthayomsuksa 2 students with the learning activity on Substance and Change using 5Es Models to enhance learning achievement was in the highest level ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.47). Considering by respect, the students were satisfied with each respect at the highest level.

Keywords: 5Es Models.

บทนำ

ปัจจุบันสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2550) ได้นำเสนอจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 5 ขั้นมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรวิทยาศาสตร์และได้เสนอขั้นตอนในการเรียนการสอนแบบ 5 ขั้นตอน คือ การสร้างความสนใจ (Engagement) การสำรวจและค้นหา (Exploration) การอธิบาย (Explanation) การขยายความรู้ (Elaboration) และการประเมินผล (Evaluation) ซึ่งทั้ง 5 ขั้นตอนเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ครูจะต้องส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักคิด มีความคิดสร้างสรรค์ ให้โอกาสนักเรียนได้ใช้ความคิดของตนเองได้มากที่สุด ทั้งนี้กิจกรรมที่จะให้นักเรียนสำรวจตรวจสอบ จะต้องเชื่อมโยงกับความคิดเดิมและนำไปสู่การแสวงหาความรู้ใหม่ และได้ใช้กระบวนการและทักษะต่าง ๆ ทางวิทยาศาสตร์ (พจนานามะกรุดอินทร์. 2553) ซึ่งกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นตอน มีความสอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ แนวคิดที่ 5 การจัดสภาพสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้โดยยึดหลักจิตวิทยาการเรียนรู้มาใช้ โดยจัดสภาพการณ์ออกมาเป็นการสอนแบบโปรแกรม ซึ่งหมายถึง ระบบการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรม การเรียนการสอนด้วยตัวเองและได้ทราบว่าการตัดสินใจหรือการปฏิบัติงานของตนเองถูกหรือผิดอย่างไร (ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2525) สอดคล้องกับ กาญจนา เกียรติประวัติ (ม.ป.ป) ที่ได้กล่าวถึงประโยชน์ของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ว่าเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ทำให้มีทักษะในการแสวงหาความรู้ พิจารณาข้อมูล ฝึกความรับผิดชอบและการตัดสินใจ

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2550) กล่าวถึง ความผิดพลาดของการสอนวิทยาศาสตร์ในปัจจุบันได้แก่การสอนที่ไม่อาจนำเอาความฉลาดสติปัญญาของนักเรียนมาใช้ในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์การเรียนการสอนที่โน้มเอียงไปทางบีบบังคับให้คล้อยตามหรือเลียนแบบมากกว่าเรียนตามกรรมวิธีของการสร้างสรรค์ความรู้ที่นักเรียนไม่ค่อยได้รับการฝึกฝนให้เป็นคนช่างคิด ซึ่งสอดคล้องกับ รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (O-NET) ค่าสถิติพื้นฐานในปีการศึกษา 2557 พบว่า สาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สาระที่ 3 สารและสมบัติของสาร มาตรฐานการเรียนรู้ที่ ว 3.1 เข้าใจสมบัติของสาร ความสัมพันธ์ระหว่างสมบัติของสารกับโครงสร้างและแรงยึดเหนี่ยวระหว่างอนุภาค มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้ นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนศรีมาศพิทยาคม สำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 จังหวัดสุโขทัย มีคะแนนเฉลี่ย 31.49 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ .2557) ซึ่งเป็นคะแนนที่ต่ำมากและเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ที่ต่ำกว่าระดับประเทศ ซึ่งมาตรฐานการเรียนรู้มีการจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งต้องมีการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ในเรื่อง สารและการเปลี่ยนแปลงอย่างยิ่ง เพราะนักเรียนยังขาดทักษะในการแสวงหาความรู้ พิจารณาข้อมูล และการตัดสินใจ

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวิจัยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น เป็นการเรียนรู้ที่เหมาะสมในการนำมาประยุกต์ใช้ เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจ ที่จะพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง สารและการเปลี่ยนแปลง ด้วยวัฏจักรการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง สารและการเปลี่ยนแปลง ด้วยวัฏจักรการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

2. เพื่อศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง สารและการเปลี่ยนแปลงด้วยวัฏจักรการเรียนรู้แบบ

สืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยวิธีการดังนี้

2.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วย วัฏจักรการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น

2.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวัฏจักรการเรียนรู้แบบ สืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นกับเกณฑ์ร้อยละ 80

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น เรื่อง สารและการเปลี่ยนแปลง เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตของงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศิริมาศพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 มีทั้งหมด 6 ห้อง จำนวน 165 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศิริมาศพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวนนักเรียน 29 คน

2. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 ใช้เวลาจำนวน 6 สัปดาห์ จำนวน 3 ชั่วโมง/สัปดาห์ รวม 18 ชั่วโมง

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้นคือ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง สารและการเปลี่ยนแปลงด้วยวัฏจักรการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น

3.2 ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สารและการเปลี่ยนแปลง

4. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเนื้อหาที่ใช้ในการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง สารและการเปลี่ยนแปลงด้วยวัฏจักรการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 คือ สารที่ 3 สารและสมบัติของสาร มาตรฐานการเรียนรู้ที่ ว 3.1 เข้าใจสมบัติของสาร ความสัมพันธ์ระหว่างสมบัติของสารกับโครงสร้างและแรงยึดเหนี่ยวระหว่างอนุภาค มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้ นำความรู้ไปใช้ประโยชน์และสารที่ 8 ธรรมชาติของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มาตรฐาน ว 8.1 ใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ในการสืบเสาะหาความรู้ การแก้ปัญหา รู้ว่าปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่มีรูปแบบที่แน่นอน สามารถอธิบายและตรวจสอบได้ภายใต้ข้อมูลและเครื่องมือที่มีอยู่ในช่วงเวลานั้นเข้าใจว่า วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคมและสิ่งแวดล้อมมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยมีเนื้อหาย่อยดังนี้

4.1 ธาตุและสัญลักษณ์ของธาตุ

4.2 สมบัติของธาตุ

4.3 ธาตุกัมมันตรังสี

4.4 สารประกอบ

4.5 ประโยชน์ของธาตุและสารประกอบ

4.6 การแยกสารเนื้อผสม

4.7 การแยกสารเนื้อเดียวโดยวิธีการกลั่น

4.8 การแยกสารเนื้อเดียวโดยวิธีการตกผลึก

4.9 การแยกสารเนื้อเดียวโดยวิธีโครมาโทกราฟี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

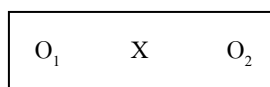
1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง สารและการเปลี่ยนแปลง ด้วยวัฏจักรการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งผ่านการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ในด้านความเหมาะสมของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ผลปรากฏว่าในภาพรวมมีค่าความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$, S.D.= 0.48)

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สารและการเปลี่ยนแปลง มีลักษณะเป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบ จำนวน 40 ข้อ มีค่าความตรงเชิงเนื้อหา ซึ่งพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 0.60-1.00 มีค่าอำนาจจำแนก เท่ากับ 0.76-0.99 และมีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.97

3. แบบประเมินความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น เรื่อง สารและการเปลี่ยนแปลง เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งผ่านการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ในด้านความเหมาะสมของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ผลปรากฏว่าในภาพรวมมีค่าความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.47)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบแผนที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ คือ One group Pretest-Posttest Design (รัตนะ บัวสนธ์. 2544) ซึ่งมีลักษณะดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

O_1 คือ การสอบก่อนได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (Pretest)

X คือ การสอนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวัฏจักรการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (Treatment)

O_2 คือ การสอบหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (Posttest)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการวิเคราะห์ทางสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และการทดสอบค่าที (t-test one sample)

ผลการวิจัย

1. ผลการสร้างและหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวัฏจักรการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น เรื่อง สารและการเปลี่ยนแปลง เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเกณฑ์ 80/80 สามารถแสดงได้ดังตาราง 1

ตาราง 1 ผลการหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวัฏจักรการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น เรื่อง สารและการเปลี่ยนแปลง

ชุดกิจกรรม	ประสิทธิภาพของกระบวนการ	ประสิทธิภาพของ
	(E_1)	ผลลัพธ์ (E_2)
	ร้อยละ	ร้อยละ
ชุดที่ 1 ธาตุและสัญลักษณ์ของธาตุ	79.50	
ชุดที่ 2 สมบัติของธาตุ	84.50	
ชุดที่ 3 ธาตุกัมมันตรังสี	86.17	
ชุดที่ 4 สารประกอบ	86.33	
ชุดที่ 5 ประโยชน์ของธาตุและสารประกอบ	85.50	89.33
ชุดที่ 6 การแยกสารเนื้อผสม	81.17	
ชุดที่ 7 การแยกสารเนื้อเดียวโดยวิธีการกลั่น	86.00	
ชุดที่ 8 การแยกสารเนื้อเดียวโดยวิธีการตกผลึก	83.67	
ชุดที่ 9 การแยกสารเนื้อเดียวโดยวิธีโครมาโทกราฟี	86.67	
รวม	84.39	89.33

จากตาราง 1 พบว่า ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) ของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวัฏจักรการเรียนรู้แบบ สืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น เรื่อง สารและการเปลี่ยนแปลง เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทั้ง 9 ชุดกิจกรรม มีค่าเท่ากับ 84.39

สำหรับประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) ของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวัฏจักรการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น เรื่อง สารและการเปลี่ยนแปลง เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าเท่ากับ 89.33

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวัฏจักรการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น เรื่อง สารและการเปลี่ยนแปลง เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) เท่ากับ 84.39 และค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) มีค่าเท่ากับ 89.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ 80/80

2. ผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวัฏจักรการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น เรื่อง สารและการเปลี่ยนแปลง เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สามารถแสดงได้ดังตาราง 2 และตาราง 3

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวัฏจักรการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น เรื่อง สารและการเปลี่ยนแปลง

การทดสอบ	n	$\bar{X}$	S.D.	t
ก่อนเรียน	29	22.07	2.88	15.49*
หลังเรียน	29	34.31	2.12	

* = มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วย ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวัฏจักรการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 22.07 คะแนน และ 34.31 ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนและหลังเรียน พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวัฏจักรการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น เรื่อง สารและการเปลี่ยนแปลง กับเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ ร้อยละ 80

การทดสอบ	n	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละของคะแนน	t
หลังเรียน	29	34.31	2.12	85.78	5.86*

* = มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวัฏจักรการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 34.31 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 85.78 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างเกณฑ์กับคะแนนสอบหลังเรียน

ของนักเรียน พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียน สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น เรื่อง สารและการเปลี่ยนแปลง เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น เรื่อง สารและการเปลี่ยนแปลง เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$, $S.D. = 0.47$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในแต่ละด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

สรุปและอภิปรายผล

1.การสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง สารและการเปลี่ยนแปลง ด้วยวัฏจักรการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์การจัดการเรียนรู้ด้วยวัฏจักรการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น จำนวน 9 ชุดกิจกรรม ประกอบด้วย ชุดกิจกรรมที่ 1 ธาตุและสัญลักษณ์ของธาตุ ชุดกิจกรรมที่ 2 สมบัติของธาตุ ชุดกิจกรรมที่ 3 ธาตุกัมมันตรังสี ชุดกิจกรรมที่ 4 สารประกอบ ชุดกิจกรรมที่ 5 ประโยชน์ของธาตุและสารประกอบ ชุดกิจกรรมที่ 6 การแยกสารเนื้อผสม ชุดกิจกรรมที่ 7 การแยกสารเนื้อเดียวโดยวิธีการกลั่น ชุดกิจกรรมที่ 8 การแยกสารเนื้อเดียวโดยวิธีการตกผลึก และ ชุดกิจกรรมที่ 9 การแยกสารเนื้อเดียวโดยวิธีโครมาโทกราฟี ซึ่งในการจัดการเรียนรู้แบบ สืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ผู้วิจัยได้นำภาพประกอบ เรื่องราว และสถานการณ์ที่แปลกใหม่และน่าสนใจ เกี่ยวกับเรื่องสารและการเปลี่ยนแปลง ใส่ในชุดกิจกรรมทั้ง 9 ชุดกิจกรรม จึงสามารถกระตุ้นนักเรียนให้เกิดความอยากรู้อยากเห็น และหาวิธีการค้นหอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับ Broadcasting Corporation (2003) ที่กล่าวถึง การสืบเสาะหาความรู้เป็นยุทธวิธีหนึ่งในการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการสำรวจธรรมชาติและสิ่งต่างๆในโลกและนำไปสู่การถามคำถามและทำการสืบค้นเพื่อให้ได้ความรู้ใหม่ ผลการหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวัฏจักรการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น เรื่อง สารและการเปลี่ยนแปลง เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในการทดลองทั้ง 9 ชุดกิจกรรม พบว่ามีประสิทธิภาพ (E1/E2) 84.39/ 89.33 ตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยวัฏจักรการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น เรื่อง สารและการเปลี่ยนแปลง เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพราะกิจกรรมการเรียนรู้ได้เชื่อมโยงเนื้อหาบทเรียนเข้ากับสถานการณ์ ข่าวสารในปัจจุบันทำให้นักเรียนเกิดความสนใจในการปฏิบัติกิจกรรมมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ สุพร จันทรประทักษ์

(2551) ที่กล่าวถึง วัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ว่า เป็นการสอนที่เน้นให้นักเรียนค้นหาคำตอบด้วยตนเอง โดยใช้กระบวนการทางความคิด เน้นกระบวนการแสวงหาความรู้ ให้นักเรียนมีประสบการณ์ตรงในการเรียนรู้ และค้นพบความรู้ต่างๆ ด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

3. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกับเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ ร้อยละ 80 พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เพราะการจัดการเรียนรู้ด้วยวัฏจักรการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น เป็นกระบวนการจะช่วยให้ นักเรียนเกิดสมรรถนะทางวิทยาศาสตร์ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุธารพิกค์ โนนศรีชัย (2550) ได้กล่าวว่า การสืบเสาะหาความรู้ เป็นการสอนที่สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็น และหาวิธีการสืบเสาะหาความรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อหาความสัมพันธ์หรือเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมไปสู่ประสบการณ์ใหม่ จนสามารถสร้างเป็นองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นความรู้ที่คงทน ทำให้ผู้เรียนสามารถอธิบายและขยายความรู้ไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

4. การประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น เรื่อง สารและการเปลี่ยนแปลง เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น เรื่อง สารและการเปลี่ยนแปลง เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.47) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะ นักเรียนสามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้ได้ด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ตลอดเวลา โดยไม่รู้สึกลำบาก ซึ่ง เป็นไปในแนวทางเดียวกับงานวิจัยของ พลภัทร พองโนนสูง (2550) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง วัสดุและสมบัติของวัสดุ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 การจัดการเรียนรู้ด้วยวัฏจักรการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ควรฝึกนักเรียนให้เข้าใจในทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ในเรื่องการทดลองก่อนที่จะทำกิจกรรม เพื่อจะได้เข้าใจง่ายขึ้น

1.2 การจัดการเรียนรู้ด้วยวัฏจักรการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น เป็นกิจกรรมที่ใช้ความคิด และระยะเวลานานในการปฏิบัติ จึงควรใช้กับนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาขึ้นไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรพัฒนากิจกรรมโดยการปฏิบัติทางวิทยาศาสตร์ ที่มีการทดลอง ควรมีการฝึกนักเรียน เพื่อเป็นผู้ช่วยครูในการทำกิจกรรม จะทำให้กิจกรรมเป็นไปอย่างดียิ่งขึ้น

2.2 ควรพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยวัฏจักรการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการสอนแบบต่างๆ เช่น ระดมสมอง สถานการณ์จำลอง เป็นต้น เพื่อให้กิจกรรมมีความหลากหลายน่าสนใจ และทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยฉบับนี้สำเร็จอย่างสมบูรณ์ ได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก นายสุรพล อุปถัมภ์ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โรงเรียนศิริมาศพิทยาคม ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ คำปรึกษาเกี่ยวกับข้อมูลต่างๆ ในการทำวิจัย ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ นางปิยะวรรณ เชิญทอง ศึกษาานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 นางสาวอุษา ปัญญาอ้าย ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนทุ่งเหล็กชัยอุปถัมภ์ อำเภอสว่าง

ทุ่งเหล็กชัย จังหวัดสุโขทัย นางราตรี ชูวิทย์ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนขุนไกรพิทยาคม อำเภอสว่างศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย นางรำเพย จันทร์จเร ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนศิริมาศพิทยาคม อำเภอสว่างศรีมาศ จังหวัดสุโขทัย และ นางจินตนา

บุญตา ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านใหม่เจริญผลพิทยาคม อำเภอสว่างศรีมาศ จังหวัดสุโขทัย ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญที่กรุณาให้คำแนะนำแก้ไขและตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จนทำให้การวิจัยครั้งนี้สมบูรณ์และมีคุณภาพดียิ่งขึ้น

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่บิดามารดา บุรพาจารย์ และ ผู้มีพระคุณทุกท่านและหากมีขอบกพร่องด้วยประการประการใดๆ ผู้วิจัยขอน้อมรับไว้ด้วยความขอบคุณยิ่ง

เอกสารอ้างอิง

กาญจนา เกียรติประวัติ. (ม.ป.ป). **นวัตกรรมทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2525). **สื่อการสอนกับประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักเรียนมัธยมศึกษา**.

กรุงเทพฯ : สามเจริญ พาณิชย์ กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พจนา มะกรุดอินทร์. (2553). **การเรียนรู้โดยการสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นตอน (5E's of Inquiry Approach)**. สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

- พลภัทร พองโนนสูง. (2550). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง วัสดุและสมบัติของวัสดุ โดยใช้ กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. บุรีรัมย์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- รัตน์ บัสนันท์. (2544). วิจัยและพัฒนาการศึกษา. พิษณุโลก : ภาควิชาการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2550). การอบรมครูด้วยระบบทางไกล สารการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น . กรุงเทพฯ: องค์การค่าครูสภา.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2557). รายงานผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2557. สืบค้นเมื่อ 3 พฤศจิกายน 2557, จาก <http://www.niets.or.th>.
- สุธารพิงค์ โนนศรีชัย .(2550) . การคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es). ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุพร จันทรประทักษ์. (2551). การสร้างชุดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง น้ำและอากาศบนโลก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการใช้การสอนแบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5Es). ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Broadcasting Corporation. (2003) .What is inquiry-based learning? (Online). Available : <http://www.thirteen.org/edonline/concept2class/inquiry/index.html>.

**การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ วิชาคอมพิวเตอร์ เรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศ
โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**
**The Development of Computer Subject Learning Plan Based on
Information Technology with Task-Based Learning for Mattayom suksa 3.**

พีระพรรณ วรรณราช^{1*} เกศราพรรณ พันธุ์ศรีเกตุ คงเจริญ²

^{1,2} สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

* Email : peevieeww@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ วิชาคอมพิวเตอร์ เรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน และ 3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนดอยหลวงรัชชังมงคลาภิเชก จำนวนนักเรียน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้เรียนรู้ วิชาคอมพิวเตอร์ เรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 8 แผน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรียนรู้ วิชาคอมพิวเตอร์ เรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 40 ข้อ และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. แผนการจัดการเรียนรู้ วิชาคอมพิวเตอร์ เรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 88.94/85.96 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ความคิดเห็นต่อการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานเรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ในภาพรวมอยู่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้/การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน

Abstract

This independent study was aimed 1) to development of Computer Subject Learning Plan Based on Information Technology with Task-Based Learning for Mattayom suksa 3. 2) to comparison of Mattayom suksa 3 students achievement with Task-Based learning study and 3) to study an opinion of Mattayom suksa 3 students toward the study with Task-Based learning. Data were collected from 30 students through the research instruments that were the learning management plans, the achievement test and questionnaires and analysis by using the descriptive statistics: percentage, mean and standard deviation.

The findings of the study were as follows:

1. The efficiency of the learning management plan for Task-Based learning in Work-Oriented Experiences and Technology Learning group for Matthyom suksa 3 was $E_1/E_2 = 88.94/85.96$
2. The posttest achievement of Mattayom suksa 3 students who learned with Task-Based learning in Work-Oriented Experiences and Technology Learning group was higher than pretest with a statistically significant difference of 0.01.
3. The opinions of Mattayom suksa 3 students toward the study with Task-Based learning in overall were at the highest level.

Keywords: Computer Subject Learning Plan/Task-Based Learning

บทนำ

ปัจจุบันเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก คอมพิวเตอร์เป็นเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในระบบการศึกษา เพื่อใช้ในการสร้างสื่อการเรียนการสอนในลักษณะสื่อประสม ทำให้การเรียนการสอนมีการโต้ตอบกันระหว่างผู้เรียนกับคอมพิวเตอร์ เช่นเดียวกับการเรียนการสอนระหว่างครูกับนักเรียนที่อยู่ในห้องเรียนปกติ สื่อประสมจะประกอบด้วยตัวอักษร ภาพกราฟฟิก ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหวและเสียงในลักษณะของสื่อหลายมิติ (Hypermedia) เพื่อถ่ายทอดเนื้อหาบทเรียน หรือองค์ความรู้ในลักษณะที่ใกล้เคียงกับการสอนจริงในห้องเรียนมากที่สุดทำให้ผู้เรียนสนุกไปกับการเรียนไม่รู้สึกลำบาก และผู้เรียนสามารถทบทวนบทเรียนได้ด้วยตนเอง การจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจ และมีความสามารถเกี่ยวกับงานอาชีพและเทคโนโลยี มีทักษะ การทำงาน ทักษะการจัดการ สามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการทำงานอย่างถูกต้อง เหมาะสม คำนึง และมี

ศีลธรรม คุณธรรมสร้างและพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือวิธีการใหม่ สามารถ ทำงานเป็นหมู่คณะ มีนิสัยรักการทำงาน เห็นคุณค่าและมีเจตคติที่ดีต่องาน ตลอดจนมีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมพื้นฐาน ได้แก่ ความขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัดและอดทน อันจะนำไปสู่การเป็นผู้เรียนที่สามารถช่วยเหลือตนเอง และพึ่งตนเองได้ตามพระราชดำริหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ร่วมมือและแข่งขันในระดับสากลภายใต้บริบทของสังคมไทย (สำนักงานวัฒนธรรมทางการศึกษา, 2549 : 9-10) และการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี สารที่ 3 เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเลือกใช้เทคโนโลยีและเทคโนโลยีสารสนเทศได้เหมาะสมกับงานอย่างถูกต้อง มีคุณธรรม สามารถคิดออกแบบสร้างและพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือวิธีการใหม่ในการทำงาน (สำนักงานวัฒนธรรมทางการศึกษา, 2556 : 11-12) ดังนั้นครูจำเป็นต้องมีวิธีการจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญกระตุ้นให้ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และผู้เรียนจะต้องไม่ทำตามครูอย่างเดียวแต่มีโอกาเลือกเรียนวิชาความรู้ต่างๆ ตามที่สนใจหรือตามที่ตนถนัดซึ่งไม่ได้อยู่แค่ห้องเรียนเท่านั้น การพัฒนาศักยภาพของเด็กนักเรียนนั้น โรงเรียนจะต้องปรับโครงสร้างพื้นฐานทางการศึกษาและยุทธวิธีในการจัดกระบวนการเรียนรู้ของเด็กรวมทั้งปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการกระตุ้นและส่งเสริมความสามารถในด้านต่างๆ ของเด็กในโรงเรียนทั้งระบบจึงจะเกิดผลดี (เกรียงศักดิ์ สังข์ชัย, 2557 : 30-32) นอกจากนี้ครูต้องรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเพราะนักเรียนมีรูปแบบการเรียนรู้(Learning Style) ที่แตกต่างกัน รวมทั้งเลือกวิธีการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน (รพีพรรณ เอกสุภาพันธุ์, 2550 : 33) และมีการใช้เทคนิคและวิธีการที่หลากหลายเพื่อช่วยส่งเสริมกระบวนการคิดของผู้เรียนให้เกิดการพัฒนาสมองสองซีกให้สมดุล พัฒนาศักยภาพให้เจริญเติบโตเต็มขีดความสามารถเพื่อเป็นคนเก่ง ดี และมีสุข (วัฒนพร ระวังทุกข์, 2550 : 34)

จากการศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โรงเรียนดอยหลวงรัชมังคลาภิเษก พบปัญหาที่เกิดจากครูผู้สอน กล่าวคือ ครูผู้สอนไม่ได้จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีโอกาฝึกปฏิบัติ การสอนส่วนใหญ่เน้นการถ่ายทอดจากครูผู้สอน สื่อประกอบการเรียนการสอนไม่เพียงพอ และครูผู้สอนรับผิดชอบภาระงานอื่นๆ ของโรงเรียนมากเกินไป จึงทำให้การเตรียมการสอนไม่ดีพอ ปัญหาที่เกิดจากผู้เรียน คือ นักเรียนขาดทักษะการปฏิบัติและกระบวนการต่างๆ ที่มีต่อการเรียนรู้และเคยชินกับการเรียนการสอนที่ครูผู้สอนเป็นผู้ถ่ายทอดเนื้อหา และปัญหาที่เกิดจากผู้ปกครอง คือ ผู้ปกครองขาดความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร และต้องการเน้นให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในวิชาพื้นฐานที่สำคัญ เช่น คณิตศาสตร์-ภาษาไทย โดยไม่เข้าใจหลักการ และเห็นความสำคัญของสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี และผู้ปกครองส่วนใหญ่มีฐานะความเป็นอยู่ยากจน ขาดความรู้ ขาดทักษะและไม่เห็นความสำคัญของวิชาคอมพิวเตอร์

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางการในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนฝึกฝนทักษะเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงโดยมีภาระงานหรือชิ้นงาน มีขั้นตอนที่ชัดเจน และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น การสอนแบบทาสท์เบสท์ แตกต่างจากการสอนแบบอื่นๆ ในแง่ที่ว่า การสอนแบบทาสท์เบสท์ ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยการให้ผู้เรียนทำงาน (task) ที่งานนั้นเป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นความหมาย และผลผลิตงาน งานเป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นความหมาย และผลผลิตงาน ความสำคัญของภาระงานนั้น การใช้ภาระงานเป็นเครื่องมือสำคัญ ในประเภทของภาระงานที่แตกต่างกันออกไปช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนและพัฒนาความสามารถได้อย่างมีความหมาย (Long & Crookes, 1992) ผู้วิจัยจึงได้เลือกวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นภาระงาน คือ วิธีการเรียนการสอนที่มองภาระงานเป็นหัวใจสำคัญต่อกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งกระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวจึงเป็นชุดกิจกรรมภาระงานเพื่อการสื่อสารและสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ทั้งนี้ ได้มีนักการศึกษาหลายท่านนำแนวคิดดังกล่าวมาศึกษาวิจัย อาทิ เช่น จิราพร ประพัชรานนท์ (2557), ชนกานต์ จิตรมะโน (2558), เพ็ญศิริ ปานรังศรี (2550), รจนา วิเศษวงษา (2547), สิรินาถ ธารา (2558) และ ศศิณัฐ สรรคบุรณารักษ์ (2560) โดยมีผลลัพธ์ของการวิจัยจากการนำวิธีการสอนโดยยึดภาระงานมาใช้อย่างสอดคล้องกัน คือ วิธีการสอนโดยยึดภาระงานสามารถทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น และยังเป็นวิธีที่ ผู้เรียนมีเจตคติดีต่อวิธีการสอน อีกทั้งการเรียนโดยยึดภาระงานนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เชี่ยวชาญใน ทักษะต่างๆ ไปสู่ความแม่นยำและความถูกต้อง (เรณู รื่นยุทธ, 2554) และยังได้ค้นพบว่าการเรียนการสอนแบบเน้นภาระงานเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่มีคุณสมบัติเป็นเครื่องมือช่วยสอนของครู ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยยึดพื้นฐานจิตวิทยาว่าด้วยความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นสำคัญ การเรียนการสอนแบบเน้นภาระงานเป็นสื่อการสอนที่ช่วยสร้างความสนใจและยั่วยู่ให้ผู้เรียนสนใจที่จะเรียน ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่ายและถูกต้องตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งทำให้ผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้วิชา คอมพิวเตอร์ เรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น และผล การศึกษาจะเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและสามารถนำมาใช้ใน รายวิชาอื่นๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ วิชาคอมพิวเตอร์ เรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศ โดย การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน

สมมติฐานการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ วิชาคอมพิวเตอร์ เรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน วิชา คอมพิวเตอร์ เรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน อยู่ในระดับมาก

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ วิชาคอมพิวเตอร์ เรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามหัวข้อและขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนดอยหลวงรัชมังคลาภิเษก อำเภอดอยหลวง จังหวัดเชียงราย จำนวนห้องเรียน 2 ห้องเรียน รวมจำนวนนักเรียน 60 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนดอยหลวงรัชมังคลาภิเษก อำเภอดอยหลวง จังหวัดเชียงราย จำนวน 30 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จากห้องเรียนที่ผู้วิจัยรับผิดชอบสอน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้เรียนรู้ วิชาคอมพิวเตอร์ เรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 8 แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 16 ชั่วโมง
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรียนรู้ วิชาคอมพิวเตอร์ เรื่อง เทคโนโลยี

สารสนเทศ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือกจำนวน 40 ข้อ ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.80 - 1.00 ค่าความยาก (p) อยู่ระหว่าง 0.38 - 0.75 และค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.25 - 0.50 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88

3. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานคำตอบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.87

แบบแผนการทดลอง

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการทดลองโดยใช้แผนแบบการทดลองโดยจัดให้มีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน แบบการวิจัย One Group Pretest – Posttest (นพพร ธารชัยพันธ์, 2552 : 43)

O_1	X	O_2
-------	---	-------

เมื่อ	O_1	แทน	การทดสอบก่อนเรียน (Pre-test)
	X	แทน	การจัดการเรียนรู้โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน
	O_2	แทน	การทดสอบหลังเรียน (Post-test)

และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. จัดกลุ่มจำนวนนักเรียน 30 คน โดยจัดเป็นกลุ่มๆ ละ 6 คน จำนวน 5 กลุ่ม โดยระดับความสามารถ ใช้อัตราส่วนตามความสามารถสูง ปานกลาง ต่ำ เป็น 1 : 2 : 1 โดยการจับสลากรายชื่อนักเรียนในแต่ละระดับความสามารถของแต่ละกลุ่ม
2. ชี้แจงให้นักเรียนทราบเกี่ยวกับวิธีการเรียน บทบาทของผู้เรียนจุดประสงค์ของการเรียน และวิธีการประเมินผลการเรียน
3. ให้นักเรียนทำการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) กับกลุ่มทดลองโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
4. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน โดยใช้เวลาเรียน 16 ชั่วโมง
5. ทำการทดสอบหลังเรียน (Post-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุดเดียวกันที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน
6. สอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน

การจัดทำกับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดัชนีความสอดคล้อง ค่าความเชื่อมั่น ค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนก
2. การวิเคราะห์ค่าประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
80 ตัวแรก หมายถึง ค่าเฉลี่ยร้อยละของคะแนนระหว่างเรียนคิดเป็นร้อยละ 80
80 ตัวหลัง หมายถึง ค่าเฉลี่ยร้อยละของคะแนนที่ผู้เรียนตอบถูกจากการทดสอบหลังเรียนแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 80
3. ทดสอบสมมติฐาน โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย มีดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้ วิชาคอมพิวเตอร์ เรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 88.94/85.96 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 รายละเอียดตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ วิชาคอมพิวเตอร์ เรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศ
โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

รายการประเมิน		E ₁	E ₂	E ₁ /E ₂
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1	1	89.50	87.00	89.50/87.00
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2	2	89.17	87.70	89.17/87.70
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3	3	90.00	86.30	90.00/86.30
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4	4	90.67	89.00	90.67/89.00
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5	5	87.33	86.00	87.33/86.00
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6	6	87.50	84.00	87.50/84.00
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7	7	88.50	83.70	88.50/83.70
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8	8	88.83	84.00	88.83/84.00
ประสิทธิภาพรวม		88.94	85.96	88.94/85.96

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รายละเอียดตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบเน้นภาระงานกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

การทดสอบ	จำนวนคน n	คะแนนเฉลี่ย $\bar{X}$	ความ ก้าวหน้า D	ความก้าวหน้า ยกกำลังสอง D^2	ค่าทดสอบที่ t
ก่อนเรียน	30	21.933	10.733	115.197	19.201**
หลังเรียน	30	32.666			

** P < .01 ค่า t จากตาราง (.01, df 29) = 2.462

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน เรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี มีระดับความคิดเห็นต่อการเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานส่งเสริมให้นักเรียนค้นพบข้อสรุปด้วยตนเองและนำข้อสรุปไปใช้ในชีวิตประจำวัน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.83) รองลงมา คือ กิจกรรมการเรียนรู้นี้ทำให้นักเรียนมีโอกาในการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.70) และรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูมีบทบาทเป็นเพียงผู้ชี้แนะและชี้แนะ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23) รายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 21 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานเรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศ กลุ่มสาระการเรียนรู้
การงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

รายการประเมิน	$\bar{X}$	SD.	การแปล ความหมาย
1. นักเรียนมีความสุขในกิจกรรมการเรียนรู้	4.60	0.50	มากที่สุด
2. นวัตกรรมนี้ชวนติดตามและท้าทายความสามารถของ นักเรียน	4.63	0.49	มากที่สุด
3. กิจกรรมการเรียนรู้นี้ทำให้นักเรียนมีโอกาสด้านการศึกษาหา ความรู้ด้วยตนเอง	4.70	0.47	มากที่สุด
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานส่งเสริมการ เรียนรู้ที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล	4.53	0.63	มากที่สุด
5. ครูมีบทบาทเป็นเพียงผู้ชี้แนะและชี้นำ	4.23	0.82	มาก
6. การเรียนโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน ประกอบการเรียนการสอน ช่วยให้นักเรียนมีความรู้ในเนื้อหา เพิ่มมากขึ้น	4.47	0.82	มาก
7. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานส่งเสริมให้ นักเรียนค้นพบข้อสรุปด้วยตนเองและนำข้อสรุปไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน	4.83	0.38	มากที่สุด
8. กิจกรรมการเรียนรู้ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้น ภาระงานทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามความสามารถของ ตนเอง	4.63	0.49	มากที่สุด
9. นวัตกรรมการเรียนการสอนที่ครูใช้ประกอบการสอนน่าสนใจ มาก	4.37	0.76	มาก
10. อยากให้กลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ใช้การจัดกิจกรรมการ เรียนรู้แบบเน้นภาระงานบ้าง	4.50	0.57	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.55	0.59	มากที่สุด

สรุปและอภิปรายผล

1. แผนการจัดการเรียนรู้ วิชาคอมพิวเตอร์ เรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 88.94/85.96 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 และเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ทั้งนี้เนื่องจากการสร้างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน ในครั้งนี้ได้สร้างขึ้น โดยยึดแนวการสอนตามหลักจิตวิทยาการเรียนรู้และทฤษฎีการเสริมแรงของธอร์นไดค์เป็นหลักในการสร้างและดำเนินการสร้างตามเนื้อหาย่อยและจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่วิเคราะห์ได้โดยเรียงเนื้อหาจากง่ายไปหายาก นำเสนอเนื้อหาให้นักเรียนได้ศึกษาทีละน้อย ทีละขั้นตอน การเรียนการสอนแบบเน้นภาระงานคือวิธีการเรียนการสอนที่มองภาระงานเป็นหัวใจสำคัญต่อกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวจึงเป็นชุดกิจกรรมภาระงานเพื่อการสื่อสารและสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร สอดคล้องกับแนวคิดการจัดการเรียนการสอนของ วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2550 : 35) ที่เสนอแนะไว้ว่า การเสนอเนื้อหาควรจัดลำดับเนื้อหาที่ง่ายไปหาเนื้อหาที่ยากขึ้น เนื้อหาของแต่ละหน้าที่นักเรียน ลงมือเรียนรู้ด้วยตนเอง ควรเขียนด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ชัดเจน เหมาะสมกับผู้เรียนและให้คำอธิบายที่ดึงดูดความสนใจของผู้เรียน จึงทำให้นักเรียนไม่เคร่งเครียดกับการเรียนและสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้เพราะนักเรียนได้เรียนไปตามความสามารถของแต่ละบุคคลไม่จำกัดเวลาในการเรียน นักเรียนมีโอกาสใคร่ครวญอย่างช้าๆ ไม่มีความกังวลใจในการเรียน สามารถแก้ไขข้อผิดพลาดของตนเองด้วยการมีเฉลยคำตอบให้ทราบผลทันที เป็นการเสริมแรงให้นักเรียน มีความกระตือรือร้นในการเรียน ขยันและสนใจการเรียนมากขึ้น ในส่วนของแบบฝึกที่ให้นักเรียนได้ฝึกทักษะหลังจากศึกษาเนื้อหาในแต่ละกรอบเสร็จแล้ว มีหลายลักษณะและหลายชนิด เช่น เติมคำตอบ โยงเส้น เป็นต้น ลักษณะของแบบฝึกเหล่านี้เป็นส่วนช่วยดึงดูดความสนใจของนักเรียนเป็นอย่างมาก ทำให้นักเรียนสนุกสนานและพอใจ ที่จะติดตามทำแบบฝึกต่อไป โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน ที่ได้พัฒนาขึ้นนี้ จะมีการให้ผลป้อนกลับในทันที ซึ่งขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน ประกอบด้วยขั้นก่อนการปฏิบัติภาระงาน (pre-task) ผู้สอนได้เตรียมความพร้อมและความเข้าใจของผู้เรียนในขั้นตอนของการปฏิบัติภาระงาน แนะนำบทเรียน เนื้อหา รูปแบบ จุดประสงค์ของภาระงานต่างๆ จากนั้นในขั้นดำเนินงานตามตามวงจรของการปฏิบัติภาระงาน (task cycle) ได้ให้ผู้เรียนปฏิบัติภาระงานตามที่ได้รับมอบหมายในรูปแบบของกิจกรรมเดี่ยว และกลุ่ม วางแผนนำเสนอภาระงานตามที่ได้รับมอบหมาย สรุปผลและรายงานผลจากภาระงานที่ตนปฏิบัติโดยมีครูผู้สอนจะเป็นผู้ให้คำแนะนำและประเมินผลงานนั้นๆ และในขั้นฝึกฝนและตรวจสอบการใช้ (language focus) ให้ผู้เรียนประเมินผล การปฏิบัติภาระงานของตนและเปรียบเทียบผลจากการปฏิบัติภาระงานของผู้อื่น ซึ่ง Nunan (1991) ได้กล่าวว่า วิธีการเรียนการสอนแบบเน้นภาระงาน เป็นการเน้นการเรียนรู้ที่จะสื่อสารผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน นำสื่อการเรียนการสอนมาใช้ในสถานการณ์การเรียนรู้ ให้โอกาส

ผู้เรียนมุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนได้ใช้ประสบการณ์ส่วนตัวของผู้เรียนมามีส่วนร่วมในการเรียนรู้ในห้องเรียน พยายามที่จะเชื่อมโยงการเรียนรู้ในห้องเรียนกับการเรียนรู้นอกห้องเรียน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของผลการวิจัยของรจนา วิเศษวงษา (2547 : บทคัดย่อ) ที่ได้สร้างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน และพบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยกระบวนการเน้นภาระงาน มีประสิทธิภาพ 78.87/80.86 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่ตั้งไว้และสอดคล้องกับผลการวิจัยของชนากานต์ จิตรมะโน (2558 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า แผนการสอนที่จัดกิจกรรมเน้นภาระงานและการเสริมแรง รายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการเกษตร รหัสวิชา 2000-1226) มีค่า E_1 / E_2 เท่ากับ 80.38 / 81.36

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบหลังเรียนโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 2 เนื่องจากกิจกรรมการเรียนรู้ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานประเภทนี้ มีกิจกรรมที่ท้าทายเร้าความสนใจ มีการให้ข้อมูลพื้นฐานก่อนเริ่มเรียน บอกจุดประสงค์ของการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้ทราบเป้าหมายในการเรียนรู้ว่า เมื่อจบบทเรียนนี้แล้วจะมีความรู้อะไร และในส่วนของ การนำเสนอเนื้อหาจะใช้ข้อความ ภาพประกอบ ภาพเคลื่อนไหวที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาและเหมาะสมกับผู้เรียน โดยเริ่มจากเนื้อหาที่ง่ายไปสู่เนื้อหาที่ยาก เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจบทเรียนได้ง่ายยิ่งขึ้น มีการชี้แนะแนวทางในการเรียนรู้เพื่อทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดี มีการให้ตัวอย่างที่หลากหลาย มีการกระตุ้นให้ผู้เรียนได้แสดงออกถึงความอยากรู้ด้วยการตอบคำถาม และผู้เรียนจะได้รับผลป้อนกลับเพื่อบอกให้ทราบว่า สิ่งที่ตนเข้าใจนั้นถูกต้องหรือไม่ จากนั้นจะมีการทดสอบความรู้เพื่อประเมินว่าผู้เรียนมีความรู้อยู่ในระดับใด ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้จะช่วยสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีความสนใจมากขึ้นเมื่อเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของศศิณัฐ์ สรรคบุรณารักษ์ (2560) ที่พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน ช่วยทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น นักเรียนมีทักษะการอ่านที่สูงขึ้น ส่งผลให้การเรียนในบทเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตาม ความสามารถ ความสนใจ ความพร้อมเท่าที่ความสามารถของผู้เรียนจะอำนวยให้ โดยเฉพาะในเรื่องของทักษะความสามารถ ความเข้าใจ แรงจูงใจ วินัยในตนเอง ความสามารถในการแก้ปัญหา และความภาคภูมิใจของผู้เรียน ที่สามารถเรียนไปตามความสามารถของตนเอง ตามอัตราความเร็วในการรับรู้ โดยไม่ต้องรอหรือเร่งให้ไปพร้อมกับเพื่อนในชั้นเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของสิรินดา ธารา (2558) ที่พบว่านักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานมีความรู้ความเข้าใจและมีผลสัมฤทธิ์การอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณ์ญาณของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .05 มีแรงกระตุ้นและมีการเสริมแรงด้วยการมีเฉลยให้นักเรียนได้ตรวจสอบทันทีเมื่อทำเสร็จแล้วทำให้นักเรียนเห็นผลงาน ตลอดจนความก้าวหน้าของตนเอง เกิดความภูมิใจเมื่อตอบถูกเป็นการท้าทาย จูงใจให้นักเรียนอยากทำจึงมีผลทำให้เสร็จได้ทันเวลา ซึ่งการเสริมแรงทางบวกนอกจากนี้ผลการศึกษาของรจนา วิเศษวงษา (2547 : บทคัดย่อ) พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยกระบวนการเน้นภาระงาน ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับผลการศึกษาของเพ็ญศิริ ปานรังศรี (2550 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าหลังจากการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ภาระงานเป็นฐานแล้วผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ดานกระบวนการปฏิบัติพบว่า ในภาพรวมผู้เรียนมีการปฏิบัติในระดับดี ผู้เรียนมีผลงานที่มีคุณภาพ ในระดับดี ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ปฏิบัติได้ในระดับดีขึ้นไป และมี ผลการประเมินอยู่ในระดับดีมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของจิราพร ประพัชรานนท์ (2557 : บทคัดย่อ) ที่ได้จัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ (Task-based learning) และพบว่านักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภาษาอังกฤษหลังเรียนเท่ากับ ร้อยละ 71.41 และ เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด คือ ร้อยละ 70

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน เรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี มีระดับความคิดเห็นต่อการเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 โดยนักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานส่งเสริมให้นักเรียนค้นพบข้อสรุปด้วยตนเองและนำข้อสรุปไปใช้ในชีวิตประจำวัน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะกิจกรรมของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานที่ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นประกอบด้วยกิจกรรมที่หลากหลายและเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง กิจกรรมส่งเสริมทักษะกระบวนการปฏิบัติในวิชาคอมพิวเตอร์ จะคำนึงถึงความสนใจของผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนให้มากที่สุด เน้นให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง กล่าวคือให้สามารถเรียนรู้จากประสบการณ์ในสภาพความเป็นจริง สามารถเรียนรู้และสืบค้นหาความรู้ได้ด้วยตนเอง เป็นการพึ่งตนเองเพื่อให้เกิดทักษะที่จะนำสิ่งเรียนรู้ไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวันและสามารถเข้าใจวิธีการเรียนรู้ของตนเอง กล่าวคือ รู้วิธีคิดของตนเองและพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนวิธีคิดได้อย่างเหมาะสม เน้นการประเมินตนเอง ซึ่งแต่เดิมครูผู้สอนจะเป็นผู้ประเมินผล การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเองอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจตนเองได้ชัดเจนขึ้นรู้จุดเด่นจุดด้อยพร้อมที่จะปรับปรุงหรือพัฒนาตนเองให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน เรื่อง มาตรการตัวสะกด ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของกาญจนา กิตติสุบรรณ (2546 : 38) ที่ได้กล่าวถึงกิจกรรมของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้น

ภาระงาน สามารถจัดทำเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะกระบวนการทางการปฏิบัติกิจกรรมคอมพิวเตอร์ มีความสำคัญสำหรับนักเรียนในการฝึกทักษะปฏิบัติ อีกทั้งยังได้รับความสนุกสนานและเกิดทัศนคติที่ดีต่อวิชานั้นๆ อีกด้วยและสอดคล้องกับผลการศึกษาของสิรินาถ ธารา (2558) ที่พบว่านักเรียนมีความคิดเห็นต่อกิจกรรมการอ่านเน้นภาระงานที่สร้างขึ้นในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนการสอนโดยวิธีการดังนี้

1. ใช้เป็นแบบฝึกหัด และภาระงาน สำหรับให้นักเรียนศึกษาเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่ม ครู สามารถใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานนี้เป็นสื่อ โดยมอบหมายให้นักเรียนศึกษาด้วยตนเองหรือแทนครู ซึ่งครูควรชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจและทำตามลำดับขั้นของการเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน

2. ใช้เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการเรียนการสอน ครูสามารถใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน นี้จัดกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนสนุกสนาน มีความกระตือรือร้นดี อยากจะทำกิจกรรม ได้แก่ การใช้ในขั้นตอนการทบทวน หลังจากที่ได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเนื้อหาตอนใดตอนหนึ่งไปแล้ว ในขั้นทบทวนความรู้ที่เรียนไป ครูสามารถนำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน เข้าไปจัดกิจกรรม เพื่อให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาที่เรียนไปแล้วมากขึ้น

3. ใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนในการสอนซ่อมเสริม ในการทำงานของนักเรียนที่ทำงานเสร็จเร็วกว่าปกติ ครูสามารถแยกแบบฝึกให้นักเรียนได้ฝึกเพิ่มเติมต่อได้หรือนักเรียนมีความบกพร่องมีปัญหา เนื้อหาใด เนื้อหาหนึ่ง ครูสามารถมอบหมายการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน เกี่ยวกับเนื้อหาที่บกพร่องให้ศึกษา เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะและเกิดความชำนาญ สามารถนำไปแก้ปัญหาได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเทคนิคการนำเสนอและเนื้อหาในแบบฝึกที่เน้นภาระงานในวิชาอื่น ๆ เช่น วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม คณิตศาสตร์ ฯลฯ เพื่อที่จะได้ทราบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน ที่ได้อยู่ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ นั้น มีเนื้อหา สอดคล้องกับหลักสูตร มีการใช้เทคนิคการนำเสนออย่างไร เทคนิคการนำเสนอและเนื้อหาที่ใช้มีความสอดคล้องกันหรือไม่ อย่างไร

2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลต่างระดับประเมินความสามารถตนเอง ทั้งก่อนและหลังจากการที่ได้เรียนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน อย่างต่อเนื่องไปแล้ว ระยะเวลาหนึ่ง

3. ควรมีการศึกษาโดยใช้ตัวแปรด้านอื่นๆ เช่น การกำกับตนเองในการเรียนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานที่มีรูปแบบการควบคุมเวลาการฝึกปฏิบัติต่างกัน

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยการให้ความช่วยเหลือแนะนำของ ดร.เกศราพรรณ พันธุ์ศรีเกตุ คงเจริญ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ที่ได้กรุณาที่ให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็นตรวจสอบ และแก้ไขงานวิจัยการศึกษาค้นคว้าอิสระมาโดยตลอด ผู้วิจัยจึงขอกราบ ขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้ ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ ที่สละเวลาในการตรวจทานแก้ไข ขอบพระคุณของแผนการจัดการเรียนรู้ ตรวจทานความถูกต้องของภาษา และพิจารณาความตรงเชิง เนื้อหาของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบคุณ ผู้อำนวยการ คณะผู้บริหาร คณาจารย์ และนักเรียน โรงเรียนดอยหลวงรัชมัง คลาภิเชก อำเภอดอยหลวง จังหวัดเชียงราย ที่ได้ให้ความร่วมมือในการดำเนินการทดลองและ ขอขอบพระคุณกำลังใจจากคุณพ่อ คุณแม่ พี่น้องและเพื่อนๆ

เอกสารอ้างอิง

กาญจนา กิตติสุบรรณ. (2546). การสอนกระบวนการคิดในทักษะปฏิบัติ : ทฤษฎีและการนำไปใช้.

กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

เกรียงศักดิ์ สังข์ชัย. (2557). การพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนตามแนวคิดของกลักแมน เพื่อ

พัฒนาสมรรถภาพ การจัดการเรียนรู้ด้านทักษะการอ่านของครูภาษาไทย. (วิทยานิพนธ์

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.

จิราพร ประพัฒน์นนท์. (2557). การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้น

งานปฏิบัติ (Task-based learning) เรื่องการพัฒนาการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัย

บูรพา, กรุงเทพมหานคร.

ชนากานต์ จิตระมะโน. (2558). การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดกิจกรรมเน้นภาระงานและการ

เสริมแรง รายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการเกษตร รหัสวิชา2000-1226. (วิทยานิพนธ์ศึกษา

ศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.

- เพ็ญศิริ ปานรังศรี. (2550). การพัฒนาแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ภาระงานเป็นฐานเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- รจนา วิเศษวงษา. (2547). การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยกระบวนการเน้นภาระงาน เรื่องชีวิตกับสิ่งแวดล้อม กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- รพีพรรณ เอกสุภาพันธุ์. (2550, ม.ค.-ก.พ.). การบริหารจัดการโดยสถานศึกษาเป็นฐาน. วารสารการประมง. 53(1); 2-3,
- เรณู รื่นยุทธ. (2554, มกราคม-มิถุนายน.). แนวทางการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนบางขุนเทียนศึกษา สำนักงานเขตบางขุนเทียนกรุงเทพมหานคร. วารสารศรีนครินทร์วิโรฒวิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์). 3(5).
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2550). การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- ศศิณัฐ สรรคบุรานุรักษ์. (2560). การพัฒนารูปแบบการสอนที่เน้นภาระงานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาจีนเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- สิรินาถ ธารา. (2558). การพัฒนากิจกรรมการอ่านเน้นภาระงานเพื่อเสริมสร้างผลสัมฤทธิ์การอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- สำนักงานการศึกษาเอกชน. (2550). รายงานการประเมินการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สำนักนวัตกรรมการศึกษา. (2549). แนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภาระงาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สำนักนวัตกรรมการศึกษา. (2556). หลักการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่เน้นทักษะปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- Ellis, Rod. (2003). Task-based Language Learning and Teaching. Oxford : Oxford University Press.
- Nunan. (1991). Challenges in EFL classrooms. 3 rd ed. New York: Harper and Row Publication.

ผลการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจสำหรับเด็กบกพร่องทางการเรียนรู้ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

The Effects of Using Reading Comprehension Skill Exercises for Prathomsuksa 4 Students with Learning Disabilities.

ดวงสมร เขียงอาภัย¹ เกศราพรรณ พันธุ์ศรีเกตุ คงเจริญ² วิไลภรณ์ ฤทธิคุปต์³

^{1,2,3} สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

Email : jubjang.speed@gmail.com

บทคัดย่อ

ผลการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจสำหรับเด็กบกพร่องทางการเรียนรู้ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ 2) ศึกษาความสามารถในการอ่าน และ 3) สำนวความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ กลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 ของโรงเรียนบ้านดอนชัย (ประชาอุทิศ) จังหวัดแพร่ จำนวน 1 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แบบวัดความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้แบบฝึกทักษะ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (μ) ร้อยละ (P)

ผลการวิจัยพบว่า

1. แบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ คุณภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
2. ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจหลังจากเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ มีผลคะแนนเฉลี่ยรวมร้อยละ 75.99 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 60
3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: แบบฝึกทักษะ, การอ่านเพื่อความเข้าใจ, นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

Abstract

The purposes Of this research were 1) to develop the reading comprehension exercises of Prathomsuksa 4 students with LD, 2) to compare Prathomsuksa 4 reading comprehension before and after using reading comprehension skill exercises, and 3) to explore the satisfaction of the students with learning disabilities. The sample was a Prathomsuksa 4 student with LD, Bandonchai (Prachauthis) School, Song District Phrae Province. The research instruments were reading comprehension skill exercises in Prathomsuksa 4 students with LD. An achievement test for reading comprehension skill exercises; and a satisfaction questionnaire. The Statistics used for data analysis were mean (μ) and percentage (P). The results revealed that

1. The reading comprehension skill exercises, the quality of reading comprehension skill exercises with LD by 3 experts was at “High level”
2. The students with learning disabilities, after learned with the percentage learning which higher than the set of criterion with percentage at 60 percentages was at 75.99
3. The satisfaction towards learning by the using reading comprehension skill exercises “Degree Visit”

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาคือเครื่องมือสำคัญที่มนุษย์ใช้เป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารกัน เป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้ การพัฒนาความคิด และเป็นเครื่องมือถ่ายทอดวัฒนธรรมสร้างความเข้าใจกันในสังคม และดำรงสังคมให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เช่นเดียวกับภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาประจำชาติไทย เป็นภาษาที่คนไทยจำเป็นต้องนำมาใช้เพื่อแสดงความรู้สึกนึกคิดของตนเองและใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารกัน ดังที่ กาญจนา นาคสกุล และคณะ (2548, หน้าคำนำ) กล่าวถึงความสำคัญของภาษาไทยว่า ภาษาไทยเป็นภาษาที่คนไทยใช้เป็นเครื่องมือในการคิด ในการสื่อสาร และในการดำรงชีวิตของตน ภาษาไทยทำให้คนไทยเข้าใจกัน และมีความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน พร้อมกับการพัฒนานักเรียนให้มีทักษะสอดคล้องตามบริบทสังคมในศตวรรษที่ 21 นักเรียนมีความรู้ความสามารถในการอ่านการเขียน รู้จักแก้ปัญหา มีศักยภาพการสื่อสาร รู้จักคิดวิเคราะห์ มีความคิดสร้างสรรค์ และสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีความสุขสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง 2551

จากการวิเคราะห์สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในปัจจุบัน พบว่า ปัญหาเด็กมีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (Learning Disorders: LD) หรือ แอลดี ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้ทำการสำรวจจำนวนนักเรียน นักศึกษาพิการ ประจำปี 2559 พบว่า นักเรียน นักศึกษาพิการ มีปัญหาบกพร่องทางการเรียนรู้มากที่สุด จำนวน 324,358 คน คิดเป็นร้อยละ 80.63 โดยส่วนใหญ่มีความบกพร่องทางการอ่าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, สื่อออนไลน์) ทั้งนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 10 กำหนดไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคล ซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส นั้นต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับ การศึกษาสำหรับคนพิการ ทั้งนี้การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ ต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสม และคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) ซึ่ง ผดุง อารยะวิญญู (2533, หน้า 1) กล่าวว่า กระบวนการจัดการศึกษาแบบพิเศษนั้นต้องมีการคัดแยกกลุ่มนักเรียนก่อน หลังจากนั้นจึงหลักสูตรที่เหมาะสม จัดเนื้อหาและวิธีการสอน ตลอดจนวิธีการวัดและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวทางการศึกษาของรัฐบาลที่สนับสนุนให้นักเรียนกลุ่มดังกล่าวได้รับการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมและได้รับการดูแลเป็นพิเศษในโรงเรียนปกติ เพราะเมื่อนักเรียนกลุ่มนี้ได้รับการศึกษาที่เหมาะสมแล้วจะสามารถดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างปกติ ซึ่งจะสร้างคุณค่าให้กับตนเองได้ และสามารถทำประโยชน์ให้กับสังคม ประเทศชาติและสังคมโลกได้

โรงเรียนบ้านดอนชัย (ประชาอุทิศ) อำเภอสอง จังหวัดแพร่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 เป็นโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมซึ่งต้องดำเนินการจัดการศึกษาพิเศษแก่นักเรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ จากการคัดกรองนักเรียน ปีการศึกษา 2559 จากการคัดกรองนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ พบว่า มีนักเรียนที่มีความบกพร่องทั้งหมด 13 คน แต่ละคนมีปัญหาทางการเรียนรู้ที่ต่างกัน ซึ่งแบ่งปัญหาทางการเรียนรู้ออกเป็น 3 ด้าน คือด้านการอ่าน พบว่ามีปัญหา 6 คน ด้านการเขียน พบว่ามีปัญหา 4 คน และด้านคำนวณ พบว่ามีปัญหา 3 คน สรุปได้ว่านักเรียนที่มีปัญหาด้านการอ่าน มีจำนวนมากกว่าปัญหาด้านอื่น เมื่อทราบถึงลักษณะความบกพร่องของนักเรียนแต่ละคน ทาง

โรงเรียนจึงได้ทำแผนจัดการเรียนรู้เฉพาะบุคคล โดยแผนแต่ละแผนนั้นต้องมีลักษณะการสอนที่แตกต่างกันตามลักษณะปัญหาที่พบจากการวิเคราะห์ด้านการเรียนรู้รายบุคคล (ประดิษฐ์ เชียงอาภัย, ผู้ให้สัมภาษณ์, 18 มกราคม 2560) ทั้งนี้โรงเรียนได้จัดครูและเจ้าหน้าที่รับผิดชอบพัฒนานักเรียนกลุ่มนี้ให้อ่านออกเขียนได้ โดยการปรับหลักสูตร ปรับวิธีการสอน และปรับวิธีวัดและประเมินผลให้เหมาะสมกับนักเรียนตามศักยภาพของนักเรียนแต่ละคน ผู้วิจัยซึ่งทำหน้าที่เป็นครูผู้สอนและดูแลนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนบ้านดอนชัย (ประชาอุทิศ) ตั้งแต่ปีการศึกษา 2556-2560 เป็นเวลา 5 ปี ในปีการศึกษา 2560 ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการสอนและดูแลนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 1 คน จากการตรวจวินิจฉัยของแพทย์และใบรับรองความพิการ รวมทั้งจากการคัดกรองนักเรียนโดยบุคลากรในโรงเรียน พบว่านักเรียนคนดังกล่าวมีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านภาษา โดยมีปัญหาด้านทักษะการอ่านเด่นชัดที่สุด คือ อ่านไม่คล่อง อ่านช้า อ่านแล้วหยุดสะกดคำ เมื่อมีการทดสอบอ่านออก เขียนได้ อ่านคล่อง และเขียนคล่อง ประจำปี 2559 ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 เป็นผู้ดำเนินการทดสอบ พบว่า มีความสามารถในการอ่านเข้าใจความหมายอยู่ในระดับปรับปรุง จากสาเหตุของปัญหาดังกล่าว หากนักเรียนได้รับการส่งเสริมเรื่องการอ่านเพื่อความเข้าใจที่ตรงต่อกับปัญหาที่แท้จริง นักเรียนจะสามารถพัฒนาตนเองในด้านการอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จากประเด็นที่กล่าวมาทั้งหมด ผู้วิจัยจึงพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 โรงเรียนบ้านดอนชัย (ประชาอุทิศ) จังหวัดแพร่ เพื่อพัฒนาและส่งเสริมให้นักเรียนฝึกฝนทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น รวมทั้งเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนพิเศษระดับชั้นอื่น ๆ ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 โรงเรียนบ้านดอนชัย (ประชาอุทิศ) จังหวัดแพร่
2. เพื่อศึกษาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 โรงเรียนบ้านดอนชัย (ประชาอุทิศ) จังหวัดแพร่ โดยกำหนดเกณฑ์ผ่านที่ร้อยละ 60

3. สสำรวจความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 โรงเรียนบ้านดอนชัย (ประชาอุทิศ) จังหวัดแพร่

วิธีดำเนินการวิจัย

กรณีศึกษา กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชายที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (Learning Disorders: LD) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 ของโรงเรียนบ้านดอนชัย (ประชาอุทิศ) จังหวัดแพร่ จำนวน 1 คน ซึ่งผ่านการคัดกรองโดยใช้แบบคัดกรองบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (ประถมศึกษา) และแบบรายงานผลการประเมินการคัดกรองเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ งานกิจกรรมบำบัด โรงพยาบาลแพร่ ระบุว่านักเรียนมีความสามารถทางการเรียนรู้ต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ มีการเรียนรู้ที่ต่ำกว่าชั้นเรียนทางด้านการอ่าน

วิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. เตรียมข้อมูลโดยการประสานกับครูประจำชั้น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านดอนชัย (ประชาอุทิศ) อำเภอสอง จังหวัดแพร่ และเยี่ยมบ้านนักเรียนขอสัมภาษณ์ผู้ปกครอง เพื่อนบ้าน นักเรียนที่เรียนในชั้นเดียวกับนักเรียนที่มีบกพร่องทางการเรียนรู้ เพื่อศึกษาค้นคว้าและเก็บข้อมูลปัญหาการอ่าน

2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจได้แก่ ขั้นตอนการสร้างแบบฝึกทักษะ แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และแผนการจัดการเรียนรู้เฉพาะบุคคล จากนั้นนำแบบฝึกทักษะและแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของแบบฝึกทักษะ

3. ก่อนทำการศึกษาค้นคว้า หรือการทดลองผู้วิจัย ได้ชี้แจงการดำเนินการทุกขั้นตอนให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้และผู้ปกครองให้เข้าใจ ถึงขั้นตอนการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ องค์กรประกอบของแบบฝึกที่นักเรียนต้องปฏิบัติ โดยมีการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจทั้งหมด 5 ชุด เมื่อนักเรียนสิ้นสุดการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจแต่ละชุดแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการวัดความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ โดยใช้แบบวัดความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ ตามแผนการจัดการเรียนรู้เฉพาะบุคคล สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง จำนวน 5 สัปดาห์ รวมทั้งสิ้น 15 ชั่วโมง ไม่รวมชั่วโมงทดสอบหลังเรียน ซึ่งทำการสอนในชั่วโมงสอนปกติ หลังจากให้นักเรียนสิ้นสุดการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจแต่ละชุดแล้ว นักเรียนทำแบบวัดความพึงพอใจต่อการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ

5. เมื่อดำเนินการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจครบทุกชุดแบบฝึกแล้วผู้วิจัยวัดความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจในเรื่องที่อ่านหลังเรียน (Post-test) กับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โดยใช้แบบวัดความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ จำนวน 20 ข้อ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 5 ชุด ดังนี้

แบบฝึกชุดที่ 1 การอ่านเพื่อความเข้าใจ นิทาน

แบบฝึกชุดที่ 2 การอ่านเพื่อความเข้าใจ เรื่องสั้น

แบบฝึกชุดที่ 3 การอ่านเพื่อความเข้าใจ บทความ

แบบฝึกชุดที่ 4 การอ่านเพื่อความเข้าใจ บทร้อยกรอง

แบบฝึกชุดที่ 5 การอ่านเพื่อความเข้าใจ ข่าว

ประกอบการใช้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) และแผนการจัดการเรียนรู้เฉพาะบุคคล (Individualized Implementation plan : IIP) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อช่วยให้นักเรียนบรรลุจุดประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

2. แบบวัดความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจจากการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะอ่านเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องการเรียนรู้ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ 3 ตัวเลือก ทั้งหมด 20 ข้อ

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีทั้งหมด 16 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์เป็นระดับความเหมาะสม นำเสนอด้วยตารางประกอบด้วยคำบรรยาย
2. การวิเคราะห์ผลการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ หลังจากดำเนินการเสร็จสิ้นการใช้แบบฝึกในแต่ละชุดและนำผลจากการทดสอบหลังเรียนโดยเปรียบเทียบเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 60 นำเสนอด้วยตารางประกอบด้วยคำบรรยาย
3. การวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์เป็นระดับความพึงพอใจ นำเสนอด้วยตารางประกอบการบรรยาย

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 สรุปผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปรากฏผลดังนี้

1.1 จากการรวบรวมข้อมูลนักเรียน โดยใช้การเยี่ยมบ้าน และการสังเกตพบว่า

1.1.1 ด้านสภาพครอบครัว

จากการเยี่ยมบ้าน สัมภาษณ์ผู้ปกครองซึ่งเป็นตายายของเด็กบกพร่องทางการเรียนรู้ กล่าวว่า เด็กชาย ก เป็นลูกชายคนเดียว พ่อแม่หย่าร้าง อาศัยอยู่กับ ตายาย ฐานะครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง อาชีพเป็นเกษตรกร รับจ้างทั่วไปไม่ค่อยมีเวลาดูแลหลานมากนัก

1.1.2 ด้านพฤติกรรม

ขณะอยู่บ้านเด็กชาย ก มักมีพฤติกรรมก้าวร้าว เอาแต่ใจ ไม่เชื่อฟังผู้ใหญ่ เมื่อมีการบ้านหรืองานที่ได้รับมอบหมายจากโรงเรียน มักไม่ทำงานส่ง ตา ยาย ไม่สามารถช่วยในเรื่องการเรียนได้ เมื่อกลับจากโรงเรียนเด็กชาย ก มักจะรีบแต่งตัวออกไปเที่ยวเล่นกับเพื่อนไม่ค่อยสนใจงานบ้าน ไม่ช่วยตายายทำความสะอาดบ้าน เมื่อตายายอบรมสั่งสอนก็มักจะเถียงและไม่พอใจ

1.1.3 ด้านการเรียนรู้

ครูประจำชั้น กล่าวว่า เด็กชาย ก มีลักษณะสมาธิสั้น เหม่อลอย เวลาเรียน ชอบมองไปข้างนอกหน้าต่าง หรือมองไปด้านนอกห้อง เมื่อให้ทำงานไม่สามารถเข้าใจคำสั่งและไม่สามารถตอบคำถามในเรื่องที่อ่านได้ ด้านการอ่านเด็กชาย ก สามารถอ่านได้ สะกดคำได้ อ่านข้ามบางคำ เด็กชาย ก มีผลการทดสอบในเรื่องการอ่านต่ำกว่าเพื่อนในชั้น ในขณะที่ผู้สอนภาษาไทย กล่าวว่า เด็กชาย ก มีปัญหาด้านภาษามาตั้งแต่เข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เมื่อรับทราบปัญหา ครูได้มีการสอนซ่อมเสริมพัฒนาการอ่าน และติดตามผลการอ่านของนักเรียนมาโดยตลอด จนเด็กชาย ก สามารถอ่านได้ดีขึ้น

1.1.4 ด้านพฤติกรรมในโรงเรียน

เพื่อนสนิทเด็กชาย ก กล่าวว่า เด็กชาย ก มีนิสัยชอบเล่นพิเรนทร์ ชอบแกล้งเพื่อนในชั้นบ่อยๆ เวลาเรียนมักไม่ตั้งใจเรียน ชอบเอาของเล่นมาเล่นได้ไ้เวลาครูสอน

1.2 ผลการวิเคราะห์จากสภาพปัญหาการอ่านของเด็กชาย ก โดยการทดสอบความสามารถในการอ่านของนักเรียน จากการทดสอบการอ่าน จำนวน 4 ครั้ง พบว่า เด็กชาย ก มีปัญหาด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจ อยู่ในระดับปรับปรุง โดยเด็กชาย ก มีคะแนนด้านอ่านเพื่อความเข้าใจได้น้อยกว่าการอ่านอื่น ๆ และจากผลการทดสอบความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (National Test: NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2559 พบว่า ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านภาษาด้านคำนวณ ด้านเหตุผล คะแนนเต็ม 105 คะแนน เด็กชาย ก สามารถทำคะแนนได้ 21 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 20 การแปลผลประเมินอยู่ในระดับปรับปรุง

1.3 ผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ โดยผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ โดยพิจารณาและตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบต่างๆของแบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ พบว่า แบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ทั้ง 5 ชุดแบบฝึก ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.53$) เมื่อพิจารณารายแบบฝึกทักษะแต่ละเล่มพบว่า แบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดที่สุด ($\mu = 4.61$) ได้แก่ แบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ นิทาน ส่วนแบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยสุด ($\mu = 4.45$) ได้แก่ แบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ บทร้อยกรอง

2. ผลการศึกษาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ทั้ง 5 ชุดแบบฝึก พบว่า ร้อยละของคะแนนความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจหลังเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจทุกชุดมี ผลคะแนนหลังเรียนเฉลี่ยรวมร้อยละ 75.99 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 60 เมื่อพิจารณาเป็นรายแบบฝึกทักษะแต่ละเล่ม พบว่า ร้อยละของคะแนนทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจเรียงลำดับจากผลคะแนนหลังเรียนมากไปหาน้อย ได้แก่ แบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ ข้าว ผลคะแนนหลังเรียนร้อยละ 80.00 แบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ นิทาน ผลคะแนนหลังเรียนร้อยละ 76.66 แบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ บทความ ผลคะแนนหลังเรียนร้อยละ 76.66 แบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ เรื่องสั้น ผลคะแนนหลังเรียนร้อยละ 73.33 และแบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ บทร้อยกรอง ผลคะแนนหลังเรียนร้อยละ 73.33 ตามลำดับ

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด ได้แก่ ข้าพเจ้าคิดว่าแบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจที่มีทั้งนิทาน เรื่องสั้น บทความ ข้าว บทร้อยกรอง ที่มีตัวการ์ตูน ป๊อปอัพ ช่วยให้เกิดความรู้สึกดี ต่อการอ่านมากขึ้น และค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่ำสุด ได้แก่ ข้าพเจ้าตั้งใจและกระตือรือร้นเมื่อครูมอบหมายให้ทำแบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ

สรุปและอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

1. แบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ระดับชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 โดยพิจารณาและตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบต่างๆ ของแบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ ซึ่งมีองค์ประกอบ 3 ด้าน ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจหลังจากเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ มีคะแนนเฉลี่ยรวมร้อยละ 75.99 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 60

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

จากการวิจัยผลการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ระดับชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 โรงเรียนบ้านดอนชัย (ประชาอุทิศ) มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านเห็นว่าในภาพรวม แบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากมีองค์ประกอบของแบบฝึกทักษะที่ครบถ้วนและใช้ภาษาที่นักเรียนเข้าใจง่าย ซึ่งสอดคล้องกับ สุราง สายอุดม (2542, หน้า 21) กล่าวว่า การสร้างแบบฝึกที่ดีนั้น จะเห็นได้ว่าแบบฝึกที่ดีต้องสร้างขึ้นตามหลักจิตวิทยา มีภาษาที่ง่าย น่าสนใจ ฝึกหลาย ๆ แบบ เนื้อหาต้องเหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ นิภา แก้วประทีป (2546, หน้า 18) กล่าวว่า แบบฝึกที่ดีและประสิทธิภาพจะช่วยทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการฝึกทักษะที่ดี แบบฝึกทักษะที่ดีเปรียบเสมือนผู้ช่วยที่ดีของครู ทำให้นักครูลดภาระในการสอนลงได้ ทำให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองอย่างเต็มที่ และเพิ่มความมั่นใจในการเรียนได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการแนวคิดเกี่ยวข้องกับแบบฝึกทักษะ โดยกำหนดเนื้อหาสอดคล้องตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและดำเนินการสร้างและออกแบบแบบฝึกทักษะแต่ชุดมีรูปแบบที่หลากหลาย เรียงลำดับจากง่ายไปหายากและมีรูปภาพแบบป๊อปอัพเป็นตัวกระตุ้นให้นักเรียนสนใจในการการอ่านเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังใช้เทคนิคการสอนโดยให้นักเรียนจินตนาการตามภาพที่เป็นป๊อปอัพแล้วครูผู้สอนกระตุ้นโดยใช้คำถามเพื่อนักเรียนทำความเข้าใจเรื่องที่อ่านก่อนเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ จึงช่วยทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในเรื่องที่อ่านสูงขึ้น

นอกจากนี้ตัวการ์ตูนและสีสันจากแบบฝึกทักษะยังช่วยดึงดูดความสนใจทำให้ผู้เรียนอยากทำแบบฝึกทักษะการอ่าน ปรากฏว่าเมื่อนักเรียนทำแบบฝึกทักษะไม่แสดงพฤติกรรมเบื่อหน่าย และเลือกหนังสือแบบฝึกมาอ่านด้วยความเต็มใจ ในเรื่องดังกล่าว ผดุง อารยะวิญญู (2538, หน้า 236-243) กล่าวว่า เริ่มการสอนเด็กด้วยเนื้อหาที่ต่ำกว่าระดับความสามารถของเด็กแล้วค่อยปรับ

เนื้อหาให้ยากขึ้น และสอนจากสิ่งที่เด็กคุ้นเคยในหน่วยการเรียนรู้แรกๆ นักเรียนประสบความสำเร็จในการอ่านและการเขียนจึงจะมีกำลังใจที่จะเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ยากขึ้นไปหาสิ่งที่เด็กไม่คุ้นเคย ซึ่ง อนงค์ ดอนโตกสูง (2546, หน้า 23) ได้เสนอแนะว่า แบบฝึกทักษะควรสร้างให้ตรงกับจุดประสงค์ที่ต้องการฝึก มีหลายแบบหลายชนิดให้นักเรียนได้ทำ เพื่อไม่ให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน การใช้ถ้อยคำ ควรเลือกให้เหมาะสมกับวัยของนักเรียน เช่นเดียวกับ ทิพย์สุดา จงกล (2549, หน้า 35) และฐานิยา อมรพลัง (2548, หน้า 78) แบบฝึกที่ดีต้องสร้างขึ้นตามหลักจิตวิทยาที่มีการใช้ภาษาที่ง่าย ๆ น่าสนใจ และมีรูปแบบการฝึกหลายๆ รูปแบบ เนื้อหาต้องเหมาะสมกับวัย และความสามารถของผู้เรียน ต้องมีความชัดเจนเป็นระเบียบสวยงาม สร้างให้ตรงกับจุดประสงค์ที่ต้องฝึก มีหลายแบบหลายชนิด เลือกให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน นอกจากนี้ วรรณภา ไชยวรรณ (2549, หน้า 43) ได้อธิบายถึงลักษณะของแบบฝึกที่ดี คือ ควรมีความหลากหลายรูปแบบ เพื่อไม่ให้เกิดความเบื่อหน่าย และต้องมีลักษณะที่เร้า ยั่ว จูงใจ ได้ให้คิดพิจารณา ได้ศึกษาค้นคว้าจนเกิดความรู้ ความเข้าใจทักษะ แบบฝึกควรมีภาพดึงดูดความสนใจเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้ มีเนื้อหาพอเหมาะ

2. ผลการพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ที่พบว่าคะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนทุกแบบฝึก เมื่อพิจารณาเป็นรายแบบฝึกแล้ว พบว่า แบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ ข้าว มีผลคะแนนหลังเรียนสูงกว่าแบบฝึกทักษะชุดอื่น ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ข้าวเป็นสาระที่นักเรียนเคยได้ฟังมาจากโทรทัศน์หรือสื่อต่าง ๆ มาบ้าง เมื่อทำแบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจข้าวจึงสามารถเข้าใจเนื้อหาได้ง่าย ในขณะที่ค้นพบแบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ บทร้อยกรอง มีผลคะแนนหลังเรียนต่ำกว่าชุดอื่น เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ภาษาที่ใช้มีความหมายที่ซับซ้อนยากเกิดไปสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ จึงไม่สามารถทำผลคะแนนมาได้ดีมากนัก

จากข้อค้นพบดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่า แบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจสามารถทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ พยุง ใบแยม (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้โดยใช้สื่อภาพ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้มีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจหลังการสอนร้อยละ 83.75 สูงกว่าก่อนการสอนโดยใช้สื่อภาพร้อยละ 21.25 และนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้มีความพึงพอใจต่อสื่อภาพในระดับ

มาก จากงานวิจัยดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าสื่อภาพหรือการมีภาพประกอบที่เหมาะสม สีสดใส ช่วยให้
เกิดการพัฒนาทักษะความเข้าใจของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ได้

นอกจากนี้ แบบฝึกทักษะทั้ง 5 ชุด ยังมีส่วนช่วยให้นักเรียนชายที่มีความบกพร่องทางการ
เรียนรู้พัฒนาทักษะความเข้าใจภาษาเพิ่มขึ้น สามารถตอบคำถามจากเรื่องที่ได้เป็นอย่างดี มีความ
มั่นใจในการเรียน มีความกระตือรือร้น และผลการเรียนก็มีการพัฒนาจากเดิม ซึ่งสอดคล้องกับ มณี
รัตน์ เกื่อนแก้ว (2553, หน้า 62) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถในการอ่านและเขียนคำ
ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะประกอบภาพ นักเรียนที่มี
ความบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD) ด้านการอ่านและเขียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2-3 หลังใช้แบบฝึก
ทักษะการอ่านและเขียนคำประกอบภาพ พบว่าหลังเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูงกว่า ก่อนเรียน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปในทิศทางเดียวกับ รัชนิพร ดีपालะ (2554, หน้า 122-
123) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ในการ
อ่านหนังสือนิทานโดยมีพัฒนาการของคะแนนในการทำงานแบบทดสอบวัดความเข้าใจทางภาษาเพิ่ม
มากขึ้น คือนิทานเรื่องลากับจิ้งหรีดมีคะแนนสูงขึ้น ร้อยละ 40 นิทานเรื่องพ่อค้าเกลือกับโคต่าง มี
คะแนนสูงขึ้น ร้อยละ 30 นิทานเรื่องคนเลี้ยงวัวกับวัวหายมีคะแนนสูงขึ้น ร้อยละ 20 ตามลำดับ

3. ผลการสำรวจความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความ
เข้าใจ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า แบบฝึก
ทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ทั้ง 5 ชุดแบบฝึก
ภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากแบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจที่
ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้น มีสื่อและนวัตกรรมทางการศึกษาที่เป็นแบบป๊อปอัพ เสนอเรื่องราวทั้ง นิทาน
บทความ เรื่องสั้น บทร้อยกรอง ข่าว ที่มีเนื้อหาหลากหลายทำให้นักเรียนเกิดความสนุกเพลิดเพลิน
และกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ เกสร บำรุงศรี (2548) กล่าวว่า การสร้างหนังสือ
ส่งเสริมการอ่าน หรือนิทานที่สร้าง ขึ้นด้วยบทร้อยกรองที่ไพเราะ และมีภาพประกอบสวยงามมี
ประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน เพราะช่วยให้เด็กสนใจ อยากอ่านหนังสือ ส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนสูงขึ้น และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้หนังสือ ส่งเสริมการอ่านในระดับ
มากด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ ปรีชญา วันแว่น (2551, หน้า 95) กล่าวว่า จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเปิด
โอกาสให้นักเรียนได้ซักถามและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จัดสภาพแวดล้อมโดยยึด
หลักการจัดสภาพการเรียนรู้อย่างมีอิสระได้เรียนรู้อุปกรณ์หรือสื่อการเรียนรู้ที่ครูนำมาสอน เพื่อสร้าง
แรงจูงใจ ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีในการเรียนรู้วิชาภาษาไทย จึงทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้
ด้วยชุดการสอนนิทานพื้นบ้านเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ควรสร้างให้เหมาะสมกับความสามารถของเด็กเป็นรายบุคคล โดยการคัดกรองความสามารถในการเรียนในแต่ละด้านโดยเครื่องมือที่ได้มาตรฐาน ข้อมูลการสัมภาษณ์ เยี่ยมบ้าน ข้อมูลจากการทดสอบอ่าน เขียน และผลทดสอบความสามารถพื้นฐานของผู้เรียน หรือจับกลุ่มเด็กที่มีความสามารถใกล้เคียงกันให้มากที่สุด จะทำให้แบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. แบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้ครบทักษะทั้ง 4 ด้าน คือ การฟัง การดู การอ่าน การเขียน โดยการนำเทคนิคการสร้างที่มีความหลากหลาย สร้างสรรค์ หรือนำเทคโนโลยีมาช่วยในการสอน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาการที่ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำวิธีการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ ไปปรับใช้กับนักเรียนที่มีความบกพร่องในระดับอื่นๆที่ปัญหาการอ่านที่ใกล้เคียงกัน หรือเพิ่มรูปแบบการสอนหรือเทคนิคการสอนให้มีความหลากหลายให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยการให้ความช่วยเหลือแนะนำของ ดร.เกศราพรรณ พันธุ์ศรีเกตุ คงเจริญ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ดร.วิไลภรณ์ ฤทธิคุปต์ อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระร่วม สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยาที่ได้กรุณาที่ให้คำแนะนำข้อคิดเห็นตรวจสอบ และแก้ไขงานวิจัยการศึกษาค้นคว้าอิสระมาโดยตลอด ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้ ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ ที่สละเวลาในการตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่องของแผนการจัดการเรียนรู้ ตรวจทานความถูกต้องของภาษา และพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบคุณ ผู้อำนวยการ คณะผู้บริหาร คณาจารย์ และนักเรียน โรงเรียนบ้านดอนชัย (ประชาอุทิศ) ที่ได้ให้ความร่วมมือในการดำเนินการทดลองและขอขอบพระคุณกำลังใจจากคุณพ่อคุณแม่ พี่น้องและเพื่อนๆ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักเกณฑ์และวิธีการปรับใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อักษรไทย.
- _____. (2560). ผลการประชุมคณะกรรมการ ส่งเสริมการศึกษาสำหรับคนพิการ, สืบค้นเมื่อ 7 เมษายน 2560, จาก http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=50202&Key=news_act
- กาญจนา นาคสกุลและคณะ. (2548). ภาษาไทยวันละคำ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เกสร บำรุงศรี. (2548). ผลการใช้นิทานอีสปที่มีต่อการพัฒนาความเข้าใจในการฟังและการตั้งคำถาม ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดเทศบาลวัดพรหมจริยาวาส จังหวัด นครสวรรค์. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.) บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ฐานิยา อมรพลัง. (2548). การพัฒนาแผนการเรียนรู้หลักภาษาไทยเรื่องไตรยางศ์ ด้วยแบบฝึกทักษะ เกม และเพลง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.) บัณฑิต วิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทิพย์สุดา จงกล. (2541). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านและเขียนสะกดคำยาก วิชาภาษาไทย ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.) บัณฑิตวิทยาลัย, มหาลัยวิทยาลัยขอนแก่น
- นิภา แก้วประทีป. (2546). การสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตรา สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 3. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.) บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์สุวีริยาสาส์น
- _____. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น
- บุญญาริน บุญบริรักษ์. (2558). การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยกลวิธี โครงสร้างเรื่องเล่า ผ่าน
- นิทานภาพเคลื่อนไหว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดสร้อยทองประดิษฐ์ เชียงอา ภัย, ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านดอนชัย(ประชาอุทิศ). สัมภาษณ์, 18 มกราคม 2560
- ปรีชญา วันแวน (2551) การพัฒนาชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปี ที่ 4 โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
- ผดุง อารยะวิญญู. (2533). การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. กรุงเทพฯ: บรรณกิจเทรดดิ้ง.
- _____. (2538) การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสาทมิตร์.

พยุ่ง ใบแย้ม. (2550). การพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนที่มีภาวะ

บกพร่องทางการ

เรียนรู้โดยใช้สื่อภาพ. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.) บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

มุกิตา แก้วคำแสน. (2553). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสำหรับนักเรียนที่มีความ

บกพร่องด้านการอ่านและการเขียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่1 โรงเรียนลองวิทยาจังหวัดแพร่.

วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วรรณภา ไชยวรรณ. (2549). การพัฒนาแผนการอ่านภาษาไทย เรื่อง อักษรควบและอักษรนา ชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 3. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

วัลภา กาแก้ว. (2550). การพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทย นักเรียนที่มีความบกพร่อง

ทางสติปัญญาในระดับเรียนได้. แพร่: โรงเรียนลองวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแพร่ เขต

2.

ศิวกานท์ ปทุมสูติ. (2558). เด็กอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้แก้ยากนิดเดียว. สืบค้นเมื่อ 5 เมษายน 2560,

จาก <http://oknation.nationtv.tv/blog/krugarn/2015/12/26/entry-1>

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2). ศูนย์ประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระ

จอมเกล้าพระนครเหนือ. สืบค้นเมื่อ 24 พฤษภาคม 2560, จาก

http://www.qa.kmutnb.ac.th/upload_files/pakadout/Orther/Edu_law42_v245.pdf

สุขานาถ ยอดอินทร์พรหม. (2549). การใช้แบบฝึกการเขียนเพื่อส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของ

นักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.,

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

สุรางค์ สายอุดม. (2541). การใช้แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้น

ประถมศึกษาชั้นปีที่ 3. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

อนุค์ ดอนโคกสูง. (2546). การใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเรื่องเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียน

ประถมศึกษาชั้นปีที่ 3 (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

อารี บัวคุ้มภัย. (2540). การสร้างแบบฝึกเพื่อเสริมทักษะการใช้ถ้อยคำในงานร้อยแก้วสำหรับนักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ

รายงานการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนบ้านนาอ้อม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2
โดยใช้ NA-OM MODEL การบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
The Report of Educational Administration and Management
under Phayao Primary Educational service Area Office 2
using NA-OM MODEL Management to Develop Educational Quality

ทองพรรณ ปัญญาอุดมกุล(Thongphan Panyaudomkul)

โรงเรียนบ้านนาอ้อม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2

E-mail : phanpunya.2@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลและเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนบ้านนาอ้อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 โดยใช้ NA-OM Model การบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูล ในขั้น P D และ C โดยการศึกษาเอกสาร ข้อมูลสารสนเทศ ใช้แบบสอบถามครูผู้สอน จำนวน 12 คน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 9 คน ผู้ปกครอง จำนวน 148 คน แบบสัมภาษณ์ครูผู้สอน จำนวน 12 คน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 9 คน ผู้ปกครอง จำนวน 30 คน นักเรียนจำนวน 30 คน และในขั้น A ใช้การสนทนากลุ่ม ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา จำนวน 12 คน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติ การหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาสรุปประเด็น สำคัญ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนบ้านนาอ้อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 โดยใช้ NA-OM Model การบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้ผลดังนี้

1.1 ขั้นที่ 1 ขั้นวางแผน (Plan : P) โรงเรียนได้ให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศ และกำหนดเป้าหมาย กำหนดโครงการ/กิจกรรมเพื่อเร่งรัดในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เกิดผลตามเป้าหมายที่วางไว้

1.2 ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการ (Do : D) ได้ใช้หลักการบริหารการมีส่วนร่วม โดยให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมประเมินผล สู่ความสำเร็จร่วมกัน และการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ

1.3 ขั้นที่ 3 ขั้นตรวจสอบ (Check : C) การบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
ทั้ง 4 หลักการในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. แนวทางการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนบ้านนาอ้อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 โดยใช้ NA-OM Model การบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพ
การศึกษา ได้ผลดังนี้

2.1 ปัจจัยการบริหารจัดการ (N : Necessary) มีการศึกษาปัจจัยการบริหารจัดการ ที่
ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องทุกปี มีการสร้างเครือข่ายกับหน่วยงาน
ต่าง ๆ เพื่อร่วมกันพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน

2.2 การมีส่วนร่วม (A : Association) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วม
ประเมินผล ความสำเร็จร่วมกัน อย่างสม่ำเสมอจนเกิดเป็นวัฒนธรรมองค์กรที่ดีอย่างยั่งยืน

2.3 การบริหารงานขององค์กร (O : Organization) จัดระบบการดำเนินงาน
สถานศึกษาตามโครงสร้าง 4 งาน มีคู่มือการปฏิบัติงานอย่างเป็นรูปธรรม

2.4 การบริหารจัดการ (M : Management) มีการกำหนดกลยุทธ์ แนวทางและ
มาตรการในการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ชัดเจนสามารถปฏิบัติ และตรวจสอบได้
โดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วม

คำสำคัญ : การบริหารจัดการ คุณภาพการศึกษา

Abstract

The purpose of the research is to report the results and recommendations of educational management in Ban Na-Om School under Phayao Primary Educational service Area Office 2 by using NA-OM Model the Management to develop educational quality. The data in stage P, D and C is collected by studying literatures, information, using questionnaires to survey data as follow : 12 teachers, 9 school boards, 30 parents, and 30 students. In A stage using group-discussion such as 12 educational experts analyse quantity data by using Average and Standard Deviation statistics, and quality data using content analyse.

The research is found that

1. The results of School Management Administration in Ban Na-Om School under Phayao Primary Educational service Area Office 2 by using Na-Om Model Management to develop education as follow:

1.1 First, Plan Stage (Plan :P) the school has involved all parties involved in the analysis of information and target Project / activity to accelerate the development of quality education to achieve the goals set.

1.2 Second, Do Stage (DO :D) use the principle of participatory management all sectors participate in the assessment to success together And systematic management.

1.3 Third, Check Stage (Check :C) management of quality of education in all 4 principles is at the highest level.

2. The model of school management administration in Ban Na-Om school under Phayao Primary Educational service Area Office 2 by using by using Na-Om Model Management to develop education as follow:

2.1 Necessary A study of management factors. The result of the development of educational quality. Continuous every year. Networking with various agencies to develop quality of education for continuity and sustainability.

2.2 Association Participants have participated in the evaluation. To success together This is a good corporate culture that is sustainable.

2.3 Organization Organize the system of school operations according to the structure of 4 tasks.

2.4 Management Strategic Planning Guidelines and measures for implementation. To improve the quality of education, to be clear. It can be monitored by all parties involved.

Keywords: Management, Quality Education

บทนำ

การศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 เป็นการศึกษาเพื่อการสร้างนวัตกรรม เป็นการศึกษาเพื่อป้องกัน เป็นการศึกษาเพื่อสังคม ที่คนได้รับการศึกษานั้นต้องหันมาช่วยเหลือสังคมอย่างจริงจัง และกว้างขวาง การจัดการศึกษาต้องบูรณาการทั้งศาสตร์ ศิลป์ ชีวิต และเทคโนโลยีเข้าด้วยกันอย่างกลมกลืน เพื่อสร้างคนที่สังคมต้องการได้ในทุกมิติ และมีรูปแบบการจัดการศึกษาที่หลากหลาย สอดคล้องและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน การศึกษาจึงนับเป็นรากฐานสำคัญที่สุดในการสร้างสรรค์ความเจริญในสังคม เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาในด้านต่างๆ สิ่งที่เป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศ คือ การพัฒนาการศึกษาถือเป็นหัวใจสำคัญที่สุด

การศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีแนวคิดสำคัญในเรื่องของจิตสำนึกต่อโลก ความรู้พื้นฐาน การประกอบสัมมาอาชีพ ความรู้พื้นฐานด้านพลเมือง สุขภาพ และสิ่งแวดล้อม และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 อันได้แก่ ทักษะการเรียนรู้ และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ทักษะการทำงาน ทักษะชีวิตที่ใช้ได้จริง ทั้งกับครอบครัว โรงเรียน ชุมชน รัฐและประเทศชาติ โลกกำลังเปลี่ยนแปลง คนที่มีความรู้และทักษะในการรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ๆ ได้เท่านั้น ที่จะประสบความสำเร็จ ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 จะช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา (สุกัญญา งามบรรจง, 2560)

สภาการศึกษาแห่งชาติ ได้ให้ความเห็นชอบ แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 โดยกำหนดวิสัยทัศน์ “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิต อย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา 4 ประการ คือ 1) เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการ จัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ 2) เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะ ทักษะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับบทบาทของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและยุทธศาสตร์ชาติ 3) เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคม แห่งการเรียนรู้ และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคี และร่วมมือผนึกกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศ อย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ 4) เพื่อนำประเทศไทยก้าวข้ามกับดัก ประเทศที่มีรายได้ปานกลาง และความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลง และได้กำหนดยุทธศาสตร์ ในการพัฒนา การศึกษาภายใต้ 6 ยุทธศาสตร์หลักที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ดังนี้ 1) การจัดการศึกษา เพื่อความมั่นคง ของสังคมและ ประเทศชาติ 2) การผลิตและพัฒนา กำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการ แข่งขันของประเทศ 3) การพัฒนาศักยภาพ คนทุกช่วงวัยและ การสร้างสังคม แห่งการเรียนรู้ 4) การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความ เท่าเทียม ทางการศึกษา 5) การจัดการศึกษา เพื่อสร้างเสริม คุณภาพชีวิตที่เป็น มิตรกับสิ่งแวดล้อม และ 6) การพัฒนา ประสิทธิภาพ ของระบบ บริหาร จัดการ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

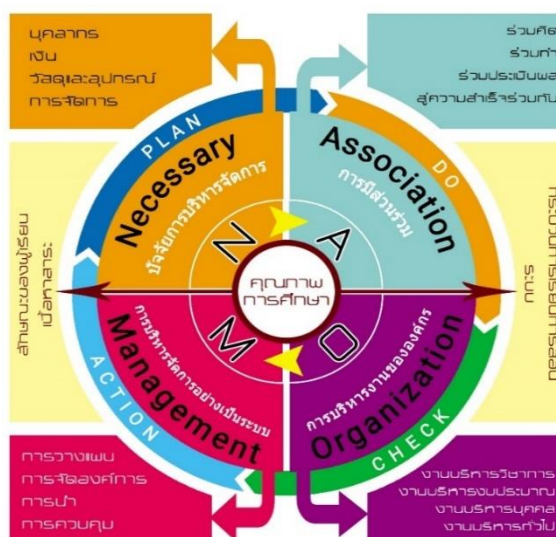
การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นรากฐานของการศึกษาของคนไทย หัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ การสร้างและพัฒนาคนไทยเพื่ออนาคตของประเทศ สร้างคนไทยให้เป็นคนดีและคนเก่ง มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ เน้นการอ่านออกเขียนได้ คิดวิเคราะห์เป็น สามารถสร้างวิสัยทัศน์และวางแผนอนาคตที่ดีของตนเองได้ รวมถึงรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของคนไทย และคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และประเทศชาติเป็นหลัก (กลุ่มวิจัยและพัฒนานโยบาย สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2559)

สถานศึกษามีหน้าที่ให้บริการการศึกษา รัฐกำหนดให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลเพื่อให้การบริหารจัดการการศึกษาสู่ความคล่องตัวและผู้มารับบริการเกิดความพึงพอใจมากที่สุด หน้าที่ให้บริการการศึกษาแก่ประชาชนและเป็นสถานศึกษาของรัฐจึงต้องนำระเบียบพระราชกฤษฎีกามาใช้ในการบริหารจัดการศึกษา เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียน การบริหารงานของโรงเรียน เป็นการดำเนินการหรือจัดกิจกรรมที่ควรปฏิบัติ ให้เป็นไปตามแนวทางหรือ นโยบายของการจัดการศึกษา ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ การบริหารจัดการศึกษาที่มีคุณภาพของโรงเรียน มีเป้าหมายสำคัญในการสร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชนให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพได้มาตรฐานทางการศึกษาของชาติและสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น เป็นที่ยอมรับและศรัทธาของนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน การบริหารจัดการเป็นกลไกพื้นฐานสำคัญที่จะทำให้ภารกิจของสถานศึกษา ประสบความสำเร็จ หรือมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2550)

ประเทศไทยประสบปัญหาการศึกษาทั้งระบบมาเป็นระยะเวลานาน ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยการจัดการศึกษา (Inputs) ด้านต่างๆ กระบวนการบริหารจัดการศึกษา (Process) ผลผลิต (Outputs) และบริบท (Contexts) ของชุมชนและสังคมที่เชื่อมโยงกับระบบการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2559) และเหตุผลแห่งปัญหาอีกประการหนึ่งของการบริหาร การเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจน จึงมักพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษายังคงทำงานประจำ ไม่ได้แสวงหายุทธศาสตร์การพัฒนามาใช้เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการศึกษา โดยเฉพาะการออกแบบโครงสร้างการบริหารที่สอดคล้องกับภารกิจและแนวทางการปฏิรูป การบริหารจัดการแต่อย่างใด (ชูชีพ พุทธประเสริฐ, 2556)

โรงเรียนบ้านนาอ้อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 เป็นโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง ที่มีการยุบรวโรงเรียนบ้านนาอ้อม สาขาน้ำแบ่ง และโรงเรียนนาอ้อม สาขาห้วยขุน มารวมเป็นโรงเรียนบ้านนาอ้อม จัดการศึกษาตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีระยะทางห่างไกลจากสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ประมาณ 40 กิโลเมตร ผู้ปกครองส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร มีฐานะยากจน นักเรียนส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับ ปู่ ย่า ตา ยาย เนื่องจากบิดา มารดาไปทำงานต่างจังหวัด (โรงเรียนบ้านนาอ้อม, 2559) ครูขาดขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนไม่เคยมีผลงานหรือรางวัลระดับประเทศ สภาพแวดล้อมของโรงเรียนทรุดโทรม ไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ คุณภาพนักเรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยแต่ละกลุ่มสาระที่ได้ระดับผลการเรียน 3 ขึ้นไป ไม่เป็นตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้นอกจากนี้ ผลการสอบระดับชาติ (O-NET) ในปีการศึกษา 2557 เกือบทุกวิชามีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 ได้อันดับที่ 104 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2, 2558)

ในฐานะที่ผู้รายงานได้รับแต่งตั้งให้ไปดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนบ้านนาอ้อม ตั้งแต่ วันที่ 28 พฤษภาคม พ.ศ. 2558 ได้เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา จึงได้ ดำเนินการศึกษาข้อมูลเอกสาร ข้อเสนอแนะจากผล การประเมินคุณภาพภายในและภายนอก วิเคราะห์ห้องครุ นำข้อมูลที่ได้มาประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อสรุปหาการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับ ปัญหาและบริบทของโรงเรียน จนได้รูปแบบการบริหารจัดการที่เรียกชื่อว่า NA-OM Model แล้ว ดำเนินการใช้การบริหารจัดการ NA-OM Model ในการบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดย NA-OM Model มีหลักการดังนี้ N ย่อมาจาก Necessary ซึ่งหมายถึงปัจจัยการบริหารจัดการที่ส่งผล ต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน A ย่อมาจาก Association หมายถึง การมีส่วนร่วมโดยให้ทุกภาคส่วนมี ส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมประเมินผล สู่ความสำเร็จร่วมกัน O ย่อมาจาก Organization หมายถึง การบริหารงานขององค์กร ตามโครงสร้าง 4 กลุ่มงาน M ย่อมาจาก Management โดยการบริหาร จัดการอย่างเป็นระบบ โดยใช้วงจรการบริหารงานคุณภาพ PDCA เป็นตัวขับเคลื่อนดังแผนภาพ

ภาพ 1 NA-OM Model

ซึ่งเป็นการบริหารจัดการที่เป็นกลไกในการควบคุมคุณภาพให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในทุก กิจกรรมที่ดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม นักเรียนมี สุขภาวะที่ดี ภาวะโภชนาการที่สมบูรณ์ มีความรู้ ความสามารถ ทักษะตามหลักสูตรสถานศึกษา และ มีความสามารถด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน สมรรถนะที่สำคัญ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ผู้บริหาร คณะครู บุคลากรทางการศึกษามีการทำงานเป็นทีมคุณภาพ โรงเรียนมีกระบวนการพัฒนา ใช้ รูปแบบการบริหารเชิงระบบที่ชัดเจน ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วม และให้การสนับสนุนงานของโรงเรียน

อันเป็นที่มาของการศึกษาผลการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนบ้านนาอ้อม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 โดยใช้ NA-OM Model การบริหารจัดการ

เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อ การบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาอื่น ๆ ทุก
ระบบการศึกษา นำไปปรับใช้ในการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม
ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนบ้านนาอ้อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 โดยใช้ NA-OM Model การบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพ
การศึกษา

2. เพื่อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนบ้านนาอ้อม สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 โดยใช้ NA-OM Model การบริหารจัดการเพื่อพัฒนา
คุณภาพการศึกษา

การศึกษาและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ 1) แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ 2) แนวคิด
เกี่ยวกับการบริหารจัดการ 3) แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษา 4) แนวคิดเกี่ยวกับ
การทำงานเป็นทีม 5) แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม 6) แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษา และ
7) ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนบ้านนาอ้อม

วิธีการดำเนินการวิจัย

ดำเนินการศึกษาข้อมูลเอกสาร ข้อเสนอแนะจากผลการประเมินคุณภาพภายในและ
ภายนอก วิเคราะห์องค์กร มาประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา
ตัวแทนผู้ปกครอง เพื่อสรุปประเด็นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังนี้

1. ประเด็นที่ปฏิบัติอยู่แล้วและควรปฏิบัติต่อไปให้เกิดความยั่งยืน คือ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมใน
การจัดการศึกษา

2. ประเด็นที่ทุกคนเห็นพ้องกันว่าจะช่วยทำให้โรงเรียนบ้านนาอ้อมจัดการศึกษาอย่างมี
คุณภาพ ได้แก่ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการศึกษา การบริหารจัดการศึกษาให้เป็นระบบครอบคลุมทั้ง 4 งาน
และการบริหารองค์กรเพื่อพัฒนาสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้

นำประเด็นข้อสรุปที่ได้จากการประชุมมาจัดทำเป็นรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาสำหรับ
โรงเรียนบ้านนาอ้อม โดยใช้ชื่อว่า NA-OM Model ซึ่งประกอบด้วยหลักการบริหาร 4 หลัก โดยทั้ง
4 หลักการได้ใช้วงจรการบริหารงานคุณภาพ PDCA เป็นตัวขับเคลื่อน นำสู่การปฏิบัติในโรงเรียน
และได้ดำเนินการศึกษาดังตาราง 1

ตาราง 1 วิธีการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอน	วิธีการ	หลักการ NA-OM Model	เครื่องมือ/วิธีการในการ เก็บรวบรวมข้อมูล	แหล่งข้อมูล	การวิเคราะห์ข้อมูล และการสังเคราะห์ข้อมูล
ตอนที่ 1 ผลการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนบ้านหมากอ้อมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 2 โดยใช้ NA-OM Model การบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	ขั้นที่ 1 ขั้นวางแผน (Plan : P)	N ย่อมาจาก Necessary หมายถึง ปัจจัยการบริหารจัดการ	แบบศึกษาเอกสาร ข้อมูลสารสนเทศ	ข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนบ้านอ้อม 1.บันทึกการประชุมคณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง นักเรียน 2. รายงานสรุปการสัมภาษณ์ตัวแทน นักเรียนตัวแทนผู้ปกครอง 3. บันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติการคณะ ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา	วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล (Content Analysis) และ การสังเคราะห์ระบบ (Systematic Synthesis)
	ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการ (Do : D)	1. Association หมายถึง การมีส่วนร่วม 2. Organization หมายถึง การบริหารงานขององค์กร 3. Management หมายถึง การบริหารจัดการ	แบบศึกษาเอกสาร ข้อมูลสารสนเทศ	ข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียน บ้านอ้อม 1. บันทึกการประชุมคณะครู คณะกรรมการ สถานศึกษา ผู้ปกครอง นักเรียน 2. รายงานผลการดำเนินงาน โครงการ/กิจกรรม	วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการสังเคราะห์เชิง ระบบ (Systematic Synthesis)

ขั้นตอน	วิธีการ	หลักการ NA-OM Model	เครื่องมือ/วิธีการในการ เก็บรวบรวมข้อมูล	แหล่งข้อมูล	การวิเคราะห์ข้อมูล และการสังเคราะห์ข้อมูล
ขั้นตอนที่ 2 แนวทางการ บริหารจัดการศึกษาใน โรงเรียนบ้านมอ้อม	ขั้นที่ 3 ขั้นตรวจสอบ (Check : C)	1. Necessary หมายถึง ปัจจัย การบริหารจัดการ 2. Association หมายถึง การมี ส่วนร่วม 3. Organization หมายถึง การ บริหารงานขององค์กร 4. Management หมายถึง การ บริหารจัดการ 5. คุณภาพการศึกษา	แบบสัมภาษณ์ฉบับที่ 1	1. ครูผู้สอน 12 คน 2. คณะกรรมการสถานศึกษา 9 คน	
			แบบสอบถามฉบับที่ 1-8	1. ครูผู้สอน 12 คน 2. คณะกรรมการสถานศึกษา 9 คน 3. ผู้ปกครองนักเรียน 148 คน	ค่าสถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย และ ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
			แบบสัมภาษณ์ฉบับที่ 2-5	1. ครูผู้สอน 12 คน 2. คณะกรรมการสถานศึกษา 9 คน 3. ผู้ปกครอง นักเรียน 30 คน 4. นักเรียน 30 คน	วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการสังเคราะห์เชิง ระบบ (Systematic Synthesis)
ตอนที่ 2 แนวทางการ บริหารจัดการศึกษาใน โรงเรียนบ้านมอ้อม	ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและ รายงานผล	1. Necessary หมายถึง ปัจจัย การบริหารจัดการ 2. Association หมายถึง การมี	แบบศึกษาข้อมูล ผลงาน	ข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียน บ้านมอ้อม	วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการสังเคราะห์เชิง
			ประชุมเชิงปฏิบัติการ	1. ครูผู้สอน จำนวน 12 คน 2. คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 9 คน	

ขั้นตอน	วิธีการ	หลักการ NA-OM Model	เครื่องมือ/วิธีการในการ เก็บรวบรวมข้อมูล	แหล่งข้อมูล	การวิเคราะห์ข้อมูล และการสังเคราะห์ข้อมูล ระบบ (Systematic Synthesis)
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา พะเยา เขต 2 โดยใช้ NA- OM Model การบริหาร จัดการเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษา	(Act : A)	ส่วนร่วม 3. Organization หมายถึง การ บริหารงานขององค์กร 4. Management หมายถึง การ บริหารจัดการ	การสนทนากลุ่ม	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาศึกษา จำนวน 12 คน	

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นที่ 1 ขั้นวางแผน (Plan : P) แบบศึกษาเอกสาร จำนวน 1 ฉบับ

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการ (Do : D) แบบศึกษาเอกสาร จำนวน 1 ฉบับ แบบสัมภาษณ์ จำนวน 1 ฉบับ

ขั้นที่ 3 ขั้นตรวจสอบ (Check : C) แบบสอบถาม จำนวน 8 ฉบับ แบบสัมภาษณ์ จำนวน 4 ฉบับ

ขั้นตอนการสร้างและวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

1. จำแนกประเด็นการวิเคราะห์ตามกรอบแนวคิดในการวิจัย
2. ระบุรายการข้อมูลที่ต้องการแต่ละประเด็นของเครื่องมือ ตามกรอบแนวคิด
3. ดำเนินการสร้างเครื่องมือ ซึ่งเป็นแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามแนวของลิเคอร์ท (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 107) และแบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview)
4. นำเครื่องมือที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนอ ต่อผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา (Index of Item Objective Congruence :IOC)คำนวณจากสูตร (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 117)
5. ผู้วิจัยนำเครื่องมือไปใช้ในการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

ผลการวิจัย

1. ผลการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนบ้านนาอ้อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 โดยใช้ NA-OM Model การบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้ผลดังนี้

1.1 ขั้นที่ 1 ขั้นวางแผน (Plan : P) พบว่า โรงเรียนได้ดำเนินการ ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา คณะครู ผู้แทนผู้ปกครองนักเรียน ผู้แทนหน่วยงาน และชุมชน ในการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศ สัมภาษณ์ตัวแทนนักเรียน ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน ประชุมเชิงปฏิบัติการ ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อเสนอผลที่ได้จากการประชุมผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง แล้วนำมากำหนดเป้าหมายร่วมกัน กำหนดโครงการ/กิจกรรมเพื่อเร่งรัดในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เกิดผลตามเป้าหมายที่วางไว้ ครูผู้รับผิดชอบโครงการ/กิจกรรม ร่วมคิด ร่วมกันทำปฏิทินการปฏิบัติงานตามกิจกรรมให้ชัดเจน ระยะเวลาและทรัพยากรที่ต้องใช้ กำหนดวิธีการประเมินตัวบ่งชี้ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ เตรียมเครื่องมือที่ใช้การประเมิน เพื่อง่ายต่อการดำเนินการ และติดตามการดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

1.2 ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการ (Do : D) ได้ใช้หลักการบริหารการมีส่วนร่วม (Association) โดยให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมประเมินผล สู่ความสำเร็จร่วมกันและการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ (Management) พบว่า

1.2.1 การวางแผน (Planning)

21.2.1.1.1 การเตรียมความพร้อมของครูทุกคน มีการประชุมชี้แจงแผนงานที่ได้จากการสรุปในขั้นที่ 1 ขั้นวางแผน (Plan : P) ให้แก่ คณะครู เพื่อสร้างความตระหนัก ความเข้าใจที่ตรงกัน และเกิดความร่วมมือในการดำเนินการตามแผน มีการสื่อสารเพื่อความเข้าใจของครูให้ตรงกันมีเป้าหมายเดียวกัน สู่ความสำเร็จร่วมกัน

1.2.1.2 มีการประชุมผู้ปกครอง เพื่อชี้แจงการจัดกิจกรรมของทางโรงเรียน ให้ผู้ปกครองเข้าใจ และให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน เมื่อทางโรงเรียนร้องขอ

1.2.2 การจัดองค์การ (Organizing)

แต่งตั้งข้าราชการครู ลูกจ้างประจำ ปฏิบัติหน้าที่ตามแผนภูมิการบริหารโรงเรียนบ้านนาอ้อม 4 งาน คือ งานบริหารวิชาการ งานบริหารงบประมาณ งานบริหารบุคคล งานบริหารทั่วไป และรับผิดชอบในการประสาน กำกับดูแล ช่วยเหลือ สนับสนุนให้ทำร่วมกันเป็นทีม และรับผิดชอบงานโครงการเพื่อร่วมกันพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเร่งด่วนของโรงเรียนบ้านนาอ้อมตามกลุ่มงาน

1.2.3 การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing)

1.2.3.1 การแต่งตั้งข้าราชการครู ลูกจ้างประจำ ปฏิบัติหน้าที่ตามแผนภูมิการบริหารโรงเรียนบ้านนาอ้อม 4 งาน ได้อาศัยกระบวนการจัดวางคนในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับความสามารถ หน้าที่ความรับผิดชอบ และภาระงานของโรงเรียน โดยการเปิดโอกาสให้ครูได้เลือกงานที่เหมาะสมกับตนเอง และแสดงความคิดเห็นต่อการเลือกที่จะปฏิบัติงานตามความสามารถของตนเอง ด้วยความยุติธรรม มีการให้ขวัญกำลังใจในการทำงานอย่างทั่วถึงตลอดเวลา

1.2.3.2 ร่วมกันดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม ทั้ง 4 งาน ได้แก่ งานบริหารวิชาการ งานบริหารงบประมาณ งานบริหารบุคคล และงานบริหารทั่วไป ตามแผนที่วางไว้ โดยการทำงานร่วมกันทั้งโรงเรียน มีการปรึกษาหารือกันเมื่อพบปัญหาระหว่างปฏิบัติกิจกรรม และร่วมกันหาแนวทางแก้ไขปรับปรุง

1.2.4 การอำนวยการ (Directing)

ผู้บริหารมีการติดตามการดำเนินการ ให้การสนับสนุน ทรัพยากรเพื่อให้การปฏิบัติงานให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพ ครูมีความสุขในการทำงาน

1.2.5 การควบคุม (Controlling)

1.2.5.1 มีการประชุมสรุปผลการดำเนินงาน หลังเสร็จสิ้นการดำเนินกิจกรรม เพื่อสะท้อนผลการดำเนินกิจกรรม

1.2.5.2 มีการสรุปผลการดำเนินงานเป็นรูปเล่ม

1.2.5.3 มีการรายงานผลให้คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง รับทราบในวันประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา และวันประชุมผู้ปกครอง

1.2.5.4 การประชาสัมพันธ์รางวัล ผลการดำเนินงาน โดยจัดทำเป็นเอกสาร และเผยแพร่ผ่านสื่อ ICT

1.3 ขั้นที่ 3 ขั้นตรวจสอบ (Check : C)

1.3.1 ผลจากการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ผลดังตาราง 2 ตาราง 3

ตาราง 2 ผลการสอบถามการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนบ้านนาอ้อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 โดยใช้ NA-OM Model การบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการสอบถาม ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
1 การบริหารจัดการ (Necessary : N)	4.57	0.67	มากที่สุด
2 การมีส่วนร่วม (Association : A)	4.53	0.68	มากที่สุด
3 การบริหารงานขององค์กร (Organization : O)	4.53	0.67	มากที่สุด
4 การบริหารจัดการ (Management : M)	4.57	0.64	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.55	0.67	มากที่สุด

ตาราง 3 ผลการสอบถามการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนบ้านนาอ้อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 โดยใช้ NA-OM Model การบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการสอบถามผู้ปกครองนักเรียน

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
1 การบริหารจัดการ (Necessary : N)	4.55	0.68	มากที่สุด
2 การมีส่วนร่วม (Association : A)	4.55	0.68	มากที่สุด
3 การบริหารงานขององค์กร (Organization : O)	4.54	0.70	มากที่สุด
4 การบริหารจัดการ (Management : M)	4.55	0.69	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.55	0.69	มากที่สุด

จากตาราง 2 และตาราง 3 พบว่า ผลการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนบ้านนาอ้อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 โดยใช้ NA-OM Model การบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการสอบถาม ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารจัดการ (Necessary : N) การมีส่วนร่วม (Association : A) การบริหารงานขององค์กร (Organization : O) และการบริหารจัดการ (Management : M) ทั้ง 4 หลักการในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

1.3.2 ผลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาพบว่า

1.3.2.1 ลักษณะของผู้เรียน ผู้เรียนมีสุขภาวะที่ดี ภาวะโภชนาการที่สมบูรณ์ จำนวนนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่ละรายวิชาในระดับ 3 ขึ้นไปสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ผลการทดสอบความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (National Test : NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยทั้ง 3 ด้าน สูงกว่าระดับประเทศ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ย สูงกว่า ระดับประเทศ และผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านออกของผู้เรียน (Reading Test : RT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 คะแนนเฉลี่ยน้อยกว่าระดับประเทศ

1.3.2.2 กระบวนการเรียนการสอน พบว่า ครูมีพัฒนาตนเอง เกี่ยวกับการจัดการเรียน การสอน และเทคนิคการสอนที่หลากหลาย เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ เติบโตตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคล สร้างโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วม มีการตรวจสอบ และประเมินผลความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ โดยการเข้ารับการอบรม มากกว่า 2 ครั้งต่อภาคเรียน ในปีการศึกษา 2559 และปีการศึกษา 2560 คิดเป็นร้อยละ 82 และคิดเป็นร้อยละ 92 ตามลำดับ แต่มีข้อค้นพบอีกประเด็นหนึ่งพบว่า ครูยังออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนไม่ครบทุกวิชาที่สอน ขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับปัญหาที่พบขณะจัดการเรียน การสอนจึงส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบางรายวิชายังไม่ถึงเป้าหมายที่วางไว้

1.3.2.3 เนื้อหาสาระ พบว่า โรงเรียนมีการรายงานการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ทุกปีเพื่อให้หลักสูตรสถานศึกษามีความสอดคล้องกับบริบทของชุมชนและท้องถิ่น ตามความ สนใจ ความต้องการ และความถนัดของผู้เรียน

1.3.2.4 ระบบ พบว่า โรงเรียนได้บริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม โดยจำนวนเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในปีการศึกษา 2559 และ ปีการศึกษา 2560 มากกว่า 2 ครั้งต่อภาคเรียนคิดเป็นร้อยละ 82 มีการระดมทุนทรัพยากรสำหรับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในสถานศึกษาทั้งในรูปของงบประมาณจากชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน และบุคคลที่เป็นภูมิปัญญาจากท้องถิ่นมาช่วยในการสนับสนุนการเรียนการสอน ส่งผลให้โรงเรียนมีสิ่งอำนวยความสะดวกและอุปกรณ์การศึกษามีเพียงพอเหมาะสม สภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู้ เป็นระเบียบเรียบร้อย ถูกสุขลักษณะ และมีความปลอดภัย ส่งผลให้ได้รับโล่รางวัล

ต่างๆ ดังนี้ โรงเรียนบ้านนาอ้อม ได้รับรางวัลระดับประเทศ 7 รางวัล ผู้บริหารสถานศึกษา ได้รับรางวัลระดับประเทศ 11 รางวัล และครูผู้สอน ได้รับรางวัลระดับประเทศ 5 รางวัล

2. แนวทางการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนบ้านนาอ้อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 โดยใช้ NA-OM Model การบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้ผลดังนี้

2.1 ปัจจัยการบริหารจัดการ (N : Necessary)

2.1.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยการบริหารจัดการ ได้แก่ บุคลากร เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้ง 4 ด้าน คือ ลักษณะของผู้เรียน กระบวนการเรียนการสอน เนื้อหาสาระ และระบบ อย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องทุกปี

2.1.2 มีการสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานต่างๆ เกี่ยวกับปัจจัยการบริหาร เพื่อร่วมกันพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน

2.1.3 ควรมีการพัฒนาทักษะความสามารถด้านการจัดการเรียนการสอนของครู และติดตามการนำความรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ

2.1.4 ควรมีการกระตุ้น และส่งเสริมให้ครู ออกแบบแผนการจัดการเรียนการสอน เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน มีนวัตกรรมจัดการเรียนการสอน และใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่ทันสมัย เหมาะสมกับผู้เรียน

2.1.5 กระตุ้น ส่งเสริมให้ครูนำกระบวนการ PLC ไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อเกิดเป็นนวัตกรรมการเรียนรู้ที่ยั่งยืน

2.2 การมีส่วนร่วม (A : Association)

2.2.1 ควรสร้างความตระหนักให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมประเมินผล สู่ความสำเร็จร่วมกัน อย่างสม่ำเสมอจนเกิดเป็นวัฒนธรรมองค์กรที่ดี

2.2.2 ส่งเสริมการสร้างวัฒนธรรมองค์กรควรดำรงรักษาการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้คงอยู่ต่อไปอย่างยั่งยืน

2.3 การบริหารงานขององค์กร (O : Organization)

2.3.1 ควรจัดระบบการดำเนินงานสถานศึกษาตามโครงสร้าง 4 งาน และกำหนดบุคลากรรับผิดชอบงาน ตามความรู้ ความสามารถของครู มีการตัดสินใจบนพื้นฐานของข้อมูลและสารสนเทศ พร้อมทั้งรับฟังความคิดเห็นของครู ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

2.3.2 ควรมีการกำหนด วิธีการ และแนวทางในการพัฒนางานทั้ง 4 งาน ตลอดจนกรอบระยะเวลาในการดำเนินงานให้ชัดเจน โดยมีคู่มือการปฏิบัติงานอย่างเป็นรูปธรรม

2.3.3 ควรมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ให้ขวัญกำลังใจ ในการปฏิบัติงานของครู เพื่อให้
เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างสม่ำเสมอ

2.3.4 ควรมีการสร้างวัฒนธรรมองค์กรเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่าง
ต่อเนื่อง และเป็นรูปธรรมเพื่อพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ

2.4 การบริหารจัดการ (M : Management)

2.4.1 ควรมีการกำหนด กลยุทธ์ แนวทางและมาตรการ ในการดำเนินงาน เพื่อ
พัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ชัดเจนสามารถปฏิบัติได้ และตรวจสอบได้โดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วม

2.4.3 ควรมีกระบวนการจัดระบบการดำเนินงานต่างๆ และจัดทรัพยากรทั้ง
ทรัพยากรบุคคลและทรัพยากรอื่นๆ ที่จะนำมาใช้ในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร
และจัดระบบสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา ให้สะอาด น่าอยู่ และเอื้อต่อการเรียนรู้

2.4.3 ควรมีกำหนดบุคลากรรับผิดชอบงานต่างๆ ในแต่ละกลุ่มงาน เพื่อให้การ
ดำเนินงานบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

2.4.4 ควรมีการติดต่อสื่อสาร ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของทางโรงเรียนให้กับผู้มีส่วน
เกี่ยวข้องทราบ

2.4.5 ผู้บริหารควรมีภาวะผู้นำในการจูงใจ การติดต่อสื่อสาร การตัดสินใจสั่งการ ให้
คำปรึกษาแนะนำ แก้ปัญหาความขัดแย้งต่างๆ โนมน้าวบุคลากร และสร้างขวัญกำลังใจ ให้เกิดความ
กระตือรือร้นในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

2.4.6 ควรมีการกำกับ ติดตามการดำเนินงานต่างๆ ให้เป็นไปตามเป้าหมายของ
องค์กร และนำผลการติดตาม มาสะท้อนคิด และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อหาแนวทางในการ
ปรับปรุงต่อไป

สรุปและอภิปรายผล

1. ผลการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนบ้านนาอ้อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพะเยา เขต 2 โดยใช้ NA-OM Model การบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
ได้ผลดังนี้

1.1 ขั้นที่ 1 ขั้นวางแผน (Plan : P) ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน
นักเรียนมีส่วนร่วมใน การวางแผนทั้ง 4 ปัจจัย คือ ด้านบุคลากร ด้านเงิน ด้านวัสดุ อุปกรณ์ และ
ด้านการจัดการ โดยเริ่มตั้งแต่ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา ให้ความเห็น และข้อเสนอแนะ สู่กันร่วมกัน
วางแผนเพื่อสู่เป้าหมายทางการศึกษาที่วางไว้ ซึ่งทั้ง 4 ปัจจัย มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพ
การศึกษา สอดคล้องกับ สมาน รังสิโยภุชณ์ (2541) และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ (2547) กล่าวว่า ปัจจัยการบริหารจัดการ 4 M's ได้แก่ คน (man) เงิน (money) สิ่งของ

(material) และการจัดการ (management) มีความสำคัญต่อการบริหารจัดการ ที่ก่อให้เกิดกิจกรรมในการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถ้าขาดอย่างใดอย่างหนึ่งแล้วจะทำให้การบริหารงานไม่ราบรื่น ไม่ประสบความสำเร็จได้

1.2 ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการ (Do : D) ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมคิดในการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาร่วมกันเพื่อการบริหารจัดการศึกษาสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ ร่วมทำโดยมีการตัดสินใจร่วมกันบนพื้นฐานของข้อมูลของสถานศึกษาและชุมชน มีการวางแผนการดำเนินงานร่วมกันที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน และมีการดำเนินงานในกิจกรรมนั้นๆ ตามภารกิจหน้าที่ที่กำหนดร่วมกัน ร่วมประเมินผลโดยมีการติดตามและประเมินผลเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาาร่วมกัน สู่ความสำเร็จร่วมกันโดยการร่วมแสดงความคิดเห็น การยกย่องให้เกียรติ การมอบรางวัล ซึ่งทางโรงเรียนเปิดโอกาสทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้แสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะในทุกๆ ด้าน โดยมีการพูดคุยทั้ง แบบทางการ และไม่เป็นทางการเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ โกวิท พวงงาม (2545) ได้กล่าวถึง แนวทางการสร้างมีส่วนร่วม สามารถทำได้หลายวิธี ดังนี้ การเข้าร่วมประชุมอภิปราย การแสดงความคิดเห็นโต้แย้งตามวิถีทางประชาธิปไตย การให้คำปรึกษาแนะนำ การสำรวจ การประสานงาน การสัมภาษณ์หรือพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการกับผู้นำ การทบทวนและสะท้อนผลการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมก่อให้เกิดการทำงานเป็นทีมที่ดีต่อองค์กร และทำให้งานมีคุณภาพ สอดคล้องกับ เมตต์ เมตต์การุณจิต (2553) กล่าวถึง แนวทางการมีส่วนร่วม ไว้ว่า เป็นการทำงานเป็นทีมหรือการสร้างทีมงาน (Team Building) ที่ร่วมกันทำงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ และเป็นการสร้างคุณภาพงาน โดยมาร่วมกันคิดค้นหาสาเหตุของปัญหา วิเคราะห์จนได้ข้อสรุปของปัญหา จากนั้นจึงเสนอแนวทางการแก้ไข วิธีการนี้เหมาะสมสำหรับใช้กับผู้ปฏิบัติงานในองค์กร

1.3 ขั้นที่ 3 ขั้นตรวจสอบ (Check : C) จากการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการทั้ง 4 หลักการในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจาก โรงเรียนได้กำหนดโครงสร้างการบริหารออกเป็น 4 กลุ่มงาน ทุกกลุ่มงานมีผู้ทำหน้าที่ที่เหมาะสมกับงาน ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2546 ; อ้างอิงจาก บรรเจิด อุณมณีรัตน์, 2552) ที่ได้แบ่งขอบข่ายการบริหารงานของสถานศึกษาออกเป็น 4 งาน นอกจากนี้ยังพบว่า การจัดการเรียนการสอนของครูมีอิสระในการจัดกระบวนการเรียนรู้ และกำหนดวิธีการสอนที่สอดคล้องกับผู้เรียนและบริบทของสถานศึกษา ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทั้งการร่วมเสนอความเห็นและความต้องการ การวางแผนการจัดการเรียนการสอน การประเมินผล และการรับผิดชอบร่วมกัน ทั้งในรูปของคณะกรรมการสถานศึกษา ภูมิปัญญาช่วยสอน หรือผู้ปกครองให้ข้อมูลนักเรียน เป็นต้น

2. แนวทางการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนบ้านนาอ้อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 โดยใช้ NA-OM Model การบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพ

การศึกษา ได้สนทนากลุ่มกับผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา จำนวน 12 ท่าน เพื่อให้ข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนบ้านนาอ้อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 โดยใช้ NA-OM Model การบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และเกิดความยั่งยืน ควรดำเนินการดังนี้

2.1 ปัจจัยการบริหารจัดการ (N : Necessary) ควรมีการศึกษาปัจจัยการบริหารจัดการ ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องทุกปี มีการสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อร่วมกันพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน มีการพัฒนาทักษะความสามารถด้านการจัดการเรียนการสอนของครู กระตุ้น และส่งเสริมให้ครู ออกแบบแผนการจัดการเรียนการสอนเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน และให้ครูนำกระบวนการ PLC ไปใช้ในการพัฒนา การเรียนการสอน เพื่อเกิดเป็นนวัตกรรมการเรียนรู้ที่ยั่งยืน

2.2 การมีส่วนร่วม (A : Association) ควรสร้างความตระหนักให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมประเมินผล สู่ความสำเร็จร่วมกัน อย่างสม่ำเสมอจนเกิดเป็นวัฒนธรรมองค์กรที่ดี และส่งเสริมการสร้างวัฒนธรรมองค์กรควรดำรงรักษาการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้คงอยู่ต่อไปอย่างยั่งยืน

2.3 การบริหารงานขององค์กร (O : Organization) ควรจัดระบบการดำเนินงาน สถานศึกษาตามโครงสร้าง 4 งาน และกำหนดบุคลากรรับผิดชอบงาน ตามความรู้ ความสามารถของครู มีการตัดสินใจบนพื้นฐานของข้อมูลและสารสนเทศ พร้อมทั้งรับฟังความคิดเห็นของครู ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา มีคู่มือ การปฏิบัติงานอย่างเป็นรูปธรรม มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ให้ขวัญกำลังใจ ในการปฏิบัติงานของครู เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลอย่างสม่ำเสมอ และมีการสร้างวัฒนธรรมองค์กรเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาอย่างต่อเนื่อง และเป็นรูปธรรมเพื่อพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ

2.4 การบริหารจัดการ (M : Management) ควรมีการกำหนด กลยุทธ์ แนวทางและมาตรการ ในการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ชัดเจนสามารถปฏิบัติได้ และตรวจสอบได้โดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วม มีกระบวนการจัดระบบ การดำเนินงานต่าง ๆ และจัดทรัพยากรทั้งทรัพยากรบุคคล และทรัพยากรอื่น ๆ ที่จะนำมาใช้ในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร และจัดระบบ สิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา ให้สะอาด น่าอยู่ และเอื้อต่อการเรียนรู้ มีการติดต่อสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ กิจกรรมของทางโรงเรียนให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ ผู้บริหารควรมีภาวะผู้นำ ให้คำปรึกษาแนะนำ แก้ไขปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ โน้มน้าวบุคลากร และสร้างขวัญกำลังใจ ให้เกิดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน มีการกำกับ ติดตามการดำเนินงานต่าง ๆ ให้เป็นไปตามเป้าหมายขององค์กร และนำผลการติดตาม มาสะท้อนคิด และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงต่อไป

จากการนำ OM Model สู่การปฏิบัติในโรงเรียนส่งผลให้เกิดคุณภาพการศึกษาที่เห็นเป็นรูปธรรม ดังนี้ ผู้เรียนมีสุขภาวะที่ดี ภาวะโภชนาการที่สมบูรณ์ จำนวนนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่ละรายวิชาในระดับ 3 ขึ้นไปสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ผลการทดสอบความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (National Test : NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยทั้ง 3 ด้าน สูงกว่าระดับประเทศ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ย สูงกว่า ระดับประเทศ และผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านออกของผู้เรียน (Reading Test : RT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 คะแนนเฉลี่ยร้อยละสูงกว่าประเทศ โรงเรียนมีสิ่งอำนวยความสะดวกและอุปกรณ์การศึกษามีเพียงพอเหมาะสม สภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู้ เป็นระเบียบเรียบร้อย ถูกสุขลักษณะ และมีความปลอดภัย ส่งผลให้ได้รับโลรางวัลต่างๆ ดังนี้ โรงเรียนบ้านนาอ้อมได้รับรางวัลระดับประเทศ 7 รางวัล ผู้บริหารสถานศึกษา ได้รับรางวัลระดับประเทศ 11 รางวัล และครูผู้สอน ได้รับรางวัลระดับประเทศ 5 รางวัล

ข้อดี ข้อจำกัด เงื่อนไขของการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนบ้านนาอ้อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 โดยใช้ NA-OM Model การบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ข้อดี เกิดความยืดหยุ่นในการบริหารจัดการ อาศัยหลักการบริหารที่หลากหลายตามแต่สถานการณ์ โอกาส และบริบทของสถานศึกษา ที่นำไปสู่การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพจากความร่วมมือของทุกฝ่าย

ข้อจำกัด ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้ ความสามารถและมีภาวะผู้นำสูงในการบริหารจัดการเงื่อนไข

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารชัดเจน และมีความสามารถในการบริหารจัดการตามสถานการณ์
2. คณะกรรมการสถานศึกษา ต้องมีความเข้มแข็ง และมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
3. ครูมีความตื่นตัว และปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ได้อย่างดี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการปฏิบัติ

จากการนำ OM Model สู่การปฏิบัติในโรงเรียนส่งผลให้เกิดคุณภาพการศึกษาที่เห็นเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน ดังนี้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ผลการทดสอบความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (National Test : NT) ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าระดับประเทศ โรงเรียนบ้านนาอ้อม ได้รับรางวัลระดับประเทศ 7 รางวัล ผู้บริหารสถานศึกษา ได้รับรางวัลระดับประเทศ 11 รางวัล และครูผู้สอน ได้รับรางวัลระดับประเทศ 5 รางวัล ดังนั้นหน่วยงานต้นสังกัดควรส่งเสริม กระตุ้นให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้ใช้รูปแบบ

การบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา และควรมีการประเมินผลรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ต่อเนื่องสม่ำเสมอ เพื่อการปรับปรุงและพัฒนารูปแบบที่เหมาะสมต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

2.1 จัดให้มีการศึกษาสัมฤทธิ์ผลที่เกิดจากการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพทั้งด้านความประหยัด คุ่มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุดทางการศึกษา และการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน

2.2 จัดให้มีการวิจัยประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ และไม่สำเร็จ กระบวนการบริหารจัดการผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบที่เกิดขึ้นในการบริหารจัดการ

เอกสารอ้างอิง

โกวิทย์ พวงงาม. (2545). การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร : บริษัทสำนัก พิมพ์วิญญูชน. จำกัด.

กลุ่มวิจัยและพัฒนานโยบาย สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ. (2559). นโยบาย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

ชูชีพ พุทธประเสริฐ. (2556). การปรับโครงสร้าง การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทิศทางการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา. รวมเอกสารและบทความการกระจายอำนาจการบริหารและปรับโครงสร้างระบบบริหารของกระทรวงศึกษาธิการ. สมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่ง

บรรเจิด อุ่นมณีรัตน์. (2552). รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มพลังอำนาจการทำงานของครูในสถานศึกษาระดับ ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ สาขาการบริหารการศึกษาและผู้นำการเปลี่ยนแปลง บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย.

เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2553). การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม: ประชาชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และราชการ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.

โรงเรียนบ้านนาอ้อม . (2559). รายงานประเมินตนเองของสถานศึกษา ประจำปีการศึกษา 2558. พะเยา : โรงเรียน.

สมาน รังสิโยภุชณ. (2541). การบริหารงานบุคคล. กรุงเทพมหานคร : สวัสดิการ ก.พ.

- สุกัญญา งามบรรจง. รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะในศตวรรษที่ 21 ผ่านกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้. วารสารวิชาการ, 1(20) (มกราคม-มีนาคม 2560) : 4.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนพัฒนาการศึกษาชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพมหานคร : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2559). การประชุมทางวิชาการของคุรุสภา ประจำปี 2559 เรื่อง “การวิจัยนวัตกรรมการเรียนรู้และการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน”. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2. (2558). รายงานผลการทดสอบระดับชาติ ปีการศึกษา 2557. พะเยา : กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). แนวทางการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). ผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ. กรุงเทพมหานคร : เอส แอนด์ จี กราฟฟิค.

กระบวนการจัดการเรียนการสอนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่

The Process of Teaching and Learning of Social Studies

In High School Chiang Mai Province

เสกสรร ท้าวทุมมา^{1*} อนันต์ ปิยะชนันท์² จิระนันท์ วงศ์ใหญ่³ พิชชารามรณ์ กำใจ⁴

สาวศุทธิณี วรินทร์เวช⁵ ศุภกิจ ศรีพรหม⁶

¹สังกัด ภาควิชาสังคมและวัฒนธรรมศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

²⁻⁶สังกัด สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

*Corresponding author. E-mail : seksuncmu@hotmail.com

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์การวิจัยครั้งนี้ คือ ศึกษากระบวนการจัดการเรียนการสอนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในระดับชั้นมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 11 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 80 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม เรื่องกระบวนการจัดการเรียนการสอนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ แบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดผลประเมินผล ด้านการสะท้อนการเรียนรู้ และด้านการพัฒนา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า กระบวนการจัดการเรียนการสอนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสะท้อนการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวางแผน ด้านการวัดผลประเมินผล และด้านการพัฒนา ตามลำดับ ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ส่วนใหญ่ใช้เทคนิคการสอนแบบสร้างความรู้ ทักษะการสื่อสารโดยใช้ท่าทาง และทักษะการแสดงพฤติกรรมทางการพูด ด้านการวางแผนมีความสอดคล้องสัมพันธ์กันขององค์ประกอบของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการสอนตามหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่าครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้ก่อนแล้วนำแนวคิดจากทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติคือการจัดการเรียนรู้ ทำให้การจัดการเรียนรู้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างรวดเร็ว ด้านการวัดและประเมินผล พบว่าผลของการวัดจะเชื่อถือได้มากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับเครื่องมือที่ใช้ ถ้าหากเครื่องมือที่ใช้วัดมีคุณภาพไม่ดีพอแล้ว การวัดนั้นก็ให้ผลที่ไม่เกิดคุณค่าใดๆ ด้าน

การสะท้อนการเรียนรู้ พบว่าควรใช้การสะท้อนคิดและสะท้อนความคิดรวบยอดจะทำให้ได้ความรู้ด้านการพัฒนา พบว่าการประเมินคุณภาพครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาอย่างเชื่อถือน่าเชื่อถือ จะนำมาซึ่งการพัฒนาครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาได้อย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: ครูสังคมศึกษา กระบวนการจัดการเรียนการสอน จังหวัดเชียงใหม่

Abstract

The purpose of this research is to study the process of teaching and learning in social studies, religion and culture at Chiang Mai Province. The population of this study was 80 teachers in social studies, religion and culture at Chiang Mai province. Research tools Is questionnaire of The Process of Teaching and Learning of Social Studies into five areas: planning, teaching and learning, evaluation, reflection of learning, and development. Data analysis by means of average and standard deviation.

The study indicated that The process of teaching and learning in social studies, religion and culture at the secondary level in Amphoe Mueang, Chiang Mai. The average level was very high. When considering each aspect, it was found that the reflection aspect of learning. The highest average was the instructional management. Planning Evaluation And the development of sequential teachers of social studies. Most of them use knowledge-based teaching techniques. Communication skills using gestures And speech performance skills. The planning consistency of the components of the teaching and learning activities to achieve the aims of the curriculum. The teaching and learning. Find the teachers in social studies. Study the theory of learning first and then bring ideas from theory to practice, ie learning management. Make learning management attainable objectives quickly. Measurement and Evaluation Find out how reliable the measurement results are, depending on the tool used. If the measuring device is not good enough quality. Measurement results in no value. The reflection of learning. It is important to use reflective thinking and reflection to get the knowledge of development that the evaluation of the quality of teachers in social studies is reliable. This will lead to sustainable development of social studies teachers.

Keywords: Social studies teachers, Teaching, Chiang Mai province

บทนำ

การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา การศึกษาต้องทำให้เด็กไทยคิดเป็นโดยคิดได้ทั้งแบบคิดวิเคราะห์ คิดเชิงโครงสร้าง คิดรวบยอด และคิดเพื่อสังคม สามารถร่วมกันทำงานเป็นทีม เพราะฉะนั้นรูปแบบการเรียนการสอนจึงควรยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ฝึกฝนกระบวนการคิด กระบวนการประชาธิปไตย รวมทั้งฝึกฝน คุณธรรมและจริยธรรม (ชัยอนันต์ สมุทวณิช 2540 , 27-28) ระบบการศึกษาที่ประกอบไปด้วย ครู นักเรียน ห้องเรียน และกระบวนการจัดการเรียนการสอนในแต่ละเนื้อหาเป็นปัจจัยที่สำคัญ ในการกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ความเข้มแข็งของทรัพยากรทางปัญญาในชาติ ทำให้เกิดแนวคิด มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบันเป็นอย่างมาก เพราะการศึกษาเป็นรากฐานสำหรับการเตรียมคนและสังคม ดังนั้นกระบวนการจัดการเรียนการสอนจะช่วยพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้มากที่สุดและเป็นการศึกษาที่พัฒนาคนอย่างองค์รวม ในยุคปัจจุบันซึ่งเป็นยุคที่ “ความรู้ คือ อำนาจ” ผู้ที่จะสามารถใช้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ให้เกิดอำนาจได้นั้น จำเป็นต้องมีความสามารถในการใช้ปรับข้อมูลข่าวสาร ให้อยู่ในรูปขององค์ความรู้ และนำมาใช้ประกอบการดำเนินชีวิตด้านต่างๆ ได้อย่างเกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งผู้ที่จะสามารถเป็นเช่นนั้นได้จะต้องมีคุณสมบัติประการหนึ่งในชีวิต นั่นคือ “คิดเป็น” (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2545)

ดังนั้นกระบวนการจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษาจึง มีความสำคัญ ในด้านพัฒนาคุณลักษณะต่าง ๆ ของผู้เรียนให้เป็นพลเมืองดี มีเหตุผลด้วยกุศลจิต คิดสร้างสรรค์มั่นในคุณธรรม นำความรู้เพื่อการดำเนินชีวิตที่มีความสุข โดยใช้เทคนิควิทยาการจากวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์มาปรับใช้ในการดำรงชีวิตให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติและสังคมได้อย่างมีความสุข

กลุ่มวิชาสังคมศึกษาเป็นรายวิชาหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ด้วยเหตุผลที่ว่า เป็นกลุ่มวิชาที่มุ่งพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้การดำรงชีวิตอยู่ในสังคม และการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข ตลอดจนสามารถนำเอาความรู้ความเข้าใจนั้นไปปรับใช้ให้เข้ากับสภาพสังคมที่แปรเปลี่ยนได้อย่างเหมาะสม สมดุล และยั่งยืน นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้มีทักษะหลายๆ ด้าน ทั้งทักษะทางสังคม ทักษะทางการคิด ทักษะการตัดสินใจ และทักษะการแก้ปัญหา อีกทั้งยังเป็นวิชาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองดีของสังคม ตั้งแต่ระดับครอบครัว ไปจนถึงพลโลก ดังนั้นกระบวนการจัดการเรียนการสอนในวิชาสังคมศึกษา หรือที่ในปัจจุบันเรียกว่า สารการเรียนรู้สังคมสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จึงต้องเป็นวิธีการเรียนรู้ที่จะช่วยสร้างเสริมเติมเต็มประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้ใช้สติปัญญา ความรู้ความคิด และความสามารถต่าง ๆ อย่างเต็มที่ ตลอดจนต้องจัดให้เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมจัดการเรียนรู้ของตนเอง พัฒนาและขยายความคิดของตนเองจากความรู้ที่ได้เรียน

การจัดกระบวนการเรียนการสอนในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมว่าด้วยการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความสัมพันธ์กันและมีความแตกต่างอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถปรับตนเองเข้ากับบริบทสภาพแวดล้อม เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม ความสำเร็จของการเรียนสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม คือ การที่ผู้เรียนเข้าใจ และนำมาใช้ในการดำเนินชีวิต ประจำวันได้ ให้เป็นชีวิตที่ดีงามและช่วยสร้างสรรค์สังคม การจัดกระบวนการเรียนการสอนสังคมจึงเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนในหลายๆด้าน เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาศักยภาพ และสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข

การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีหลากหลายวิธีและหลากหลายกระบวนการในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งขึ้นอยู่กับครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาแต่ละคน ที่นำกระบวนการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบต่างๆ มาใช้ในการจัดการจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียน ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงอยากศึกษากระบวนการจัดการเรียนการสอนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่เพื่อศึกษากระบวนการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ และนำมาปรับใช้กับกระบวนการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา เพื่อความยั่งยืนสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษากระบวนการจัดการเรียนการสอนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินการวิจัย คือ ศึกษากระบวนการจัดการเรียนการสอนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 11 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 80 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามเรื่องกระบวนการจัดการเรียนการสอน รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีจำนวน 3 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 การศึกษากระบวนการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ด้านการวางแผน จำนวน 5 ข้อ ด้านการจัดการ

เรียนการสอน จำนวน 6 ข้อ ด้านการวัดผลประเมินผล จำนวน 3 ข้อ ด้านการสะท้อนการเรียนรู้ จำนวน 4 ข้อ ด้านการพัฒนา จำนวน 5 ข้อ ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยมีขั้นตอนในการสร้างดังนี้ แบบสอบถามเรื่องกระบวนการจัดการเรียนการสอน คือ รวบรวมปัญหาของครู สังคมศึกษา เพื่อนำมาสร้างแบบสอบถาม โดยศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนปัญหาในการเรียนการสอนรายวิชาสังคมทั้งในบทความ หนังสือ เอกสาร และงานวิจัย ต่างๆที่เกี่ยวข้อง และได้จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รวมทั้ง แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยปรับจากแนวคิดทฤษฎีเชิงระบบ (System Approach)

การสร้างแบบสอบถามเรื่องกระบวนการจัดการเรียนการสอน ศึกษาหลักการ วิธีการ และรูปแบบในการสร้างแบบสอบถามจากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในด้านการวางแผน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดผลประเมินผล ด้านสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนา และรวบรวมปัญหาต่างๆ ที่ได้จากการศึกษาจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ รวมทั้งการสัมภาษณ์ครูผู้ใช้แผนการจัดการเรียนรู้ มาปรับเป็นแบบสอบถาม กระบวนการจัดการเรียนการสอนรายวิชาสังคมศึกษา ด้านการวางแผน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดผลประเมินผล ด้านสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนา รวมทั้งปัญหาและข้อเสนอแนะของกระบวนการจัดการเรียนการสอน ในวิชาสังคมศึกษา

การทดลองและการปรับปรุงแบบสอบถาม นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ให้ผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา และความถูกต้องด้านภาษา ได้ค่าความเที่ยงตรง IOC ที่ระดับ 0.60 และนำแบบสอบถามที่ปรับแก้ไขให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบอีกครั้ง เพื่อความสมบูรณ์ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ โดยผ่านความเห็นชอบของผู้เชี่ยวชาญและจัดพิมพ์ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองพร้อมทั้งคณะนักวิจัย โดยมี รายละเอียด ดังนี้ ผู้วิจัยได้ขอหนังสือแนส่งแบบสอบถามจากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ถึงหัวหน้าสถานศึกษา เพื่อขอความร่วมมือด้านกลุ่มประชากรในการเป็นผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแบ่งหน้าที่ให้ผู้ช่วยนักวิจัยเก็บข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 2 คนโดยทำการแบ่งโรงเรียน ทั้ง 11 โรงเรียนให้แต่ละกลุ่มอย่างเท่าๆ กัน จากนั้นจึงเริ่มลงพื้นที่แต่ละโรงเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา ตรวจสอบจำนวนฉบับ จำนวนข้อ และความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ ดังนี้ 1.วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปประกอบด้วย เพศ โรงเรียนที่สังกัด ประสบการณ์ในการสอนวิชา

สังคม สารการเรียนรู้ที่สอน เทคนิคการสอนที่ใช้ของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม 2. วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของกระบวนการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม แบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดผลประเมินผล ด้านการสะท้อนการเรียนรู้ และด้านการพัฒนา โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อค่าเฉลี่ยของกระบวนการจัดการเรียนการสอน 3. วิเคราะห์ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นคำถามปลายเปิด โดยการแจกแจงความถี่เนื้อหา และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง กระบวนการจัดการเรียนการสอนรายวิชาสังคมศึกษา ตามลำดับดังต่อไปนี้
ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของครูสังคมศึกษา

ครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 56.3 เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 43.8 โรงเรียนของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ประสบการณ์การสอนในวิชาสังคมศึกษาส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอนวิชาสังคมศึกษา 10 ปีขึ้นไป ร้อยละ 61.3 รองลงมาประสบการณ์ในการสอนวิชาสังคมศึกษา 5 - 10 ปี ร้อยละ 20 และประสบการณ์ในการสอนวิชาสังคมศึกษาน้อยกว่า 5 ปี ร้อยละ 18.8 ตามลำดับ สารการเรียนรู้ที่รับผิดชอบการสอนพบว่า ครูผู้รับผิดชอบการสอนในหลายสาระการเรียนรู้ ส่วนใหญ่สอนในสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต ร้อยละ 22.1 รองลงมาคือ สาระประวัติศาสตร์ ร้อยละ 21.7 สาระศาสนา ศิลธรรม และจริยธรรม ร้อยละ 19.6 สาระเศรษฐศาสตร์ ร้อยละ 18.7 สาระภูมิศาสตร์ ร้อยละ 17.0 อื่นๆนอกเนื่องจากสารดังกล่าวข้างต้น ร้อยละ 0.9 ตามลำดับ การใช้เทคนิคการสอนของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่สอนในเทคนิคการสอนแบบสร้างความรู้ความเข้าใจ ร้อยละ 13.1 รองลงมา การสอนแบบสร้างความคิดรวบยอด ร้อยละ 10.7 การสอนโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ร้อยละ 10 การสอนแบบสร้างสรรค์องค์ความรู้ ร้อยละ 9.8 การสอนแบบฝึกปฏิบัติ ร้อยละ 9.4 การสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ร้อยละ 8.3 การสอนแบบแก้ปัญหา ร้อยละ 7.4 การสอนการคิดแบบมีวิจารณญาณ ร้อยละ 6.8 การสอนแบบสืบสวนสอบสวน ร้อยละ 5.9 การสอนแบบโครงงาน ร้อยละ 5.7 การสอนแบบจัดหมวดหมู่ ร้อยละ 4.4 การสอนแบบ Story line ร้อยละ 2.8 การสอนแบบ KWL(Know-Want-Learned) ร้อยละ 2.6 การสอนแบบ CIPPA ร้อยละ 1.5 การสอนแบบ 4 MAT ร้อยละ 0.9 และอื่นๆนอกเหนือจากเทคนิคการสอนดังกล่าวข้างต้น ร้อยละ 0.7 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การศึกษากระบวนการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ผลการวิเคราะห์ นำเสนอต่อไปนี้

การศึกษากระบวนการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ด้านภาพรวม อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.37 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าคะแนนเฉลี่ย ได้แก่ ด้านการสะท้อนการเรียนรู้ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.43 รองลงมา ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.40 ลำดับถัดมา ด้านการวางแผน ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.36 ด้านการวัดผลประเมินผล ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.34 และลำดับถัดมาข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการพัฒนา ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.31

ด้านการวางแผน การศึกษากระบวนการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ด้านการวางแผน อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.36 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ผู้สอนออกแบบหน่วยการเรียนรู้และทำแผนการจัดการเรียนรู้ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.56 รองลงมา ได้แก่ ผู้สอนวิเคราะห์หลักสูตร ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.49 ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือผู้สอนนำผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) มาวางแผนในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.99

ด้านการจัดการเรียนการสอน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.40 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.45 ลำดับถัดมาข้อที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา ได้แก่ มีการจัดการเรียนรู้เน้นคุณลักษณะอันพึงประสงค์และสมรรถนะสำคัญสอดคล้องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.43 และลำดับที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ผู้สอนมีการบันทึกผลหลังสอน ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.35

ด้านการวัดผลประเมินผล ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.34 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ การดำเนินการวัดผลและประเมินผล ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.49 รองลงมา ได้แก่ การรายงานและนำผลการประเมินไปใช้ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.40 และลำดับถัดมาข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ การเพิ่มประสบการณ์ในการทำข้อสอบระดับชาติ (O-NET) ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.14

ด้านการสะท้อนการเรียนรู้ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.43 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ การสรุปองค์ความรู้ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.50 รองลงมา ได้แก่ การให้ขวัญและกำลังใจหรือเสริมแรง ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.49 และที่มีค่าเฉลี่ยที่น้อยที่สุด ได้แก่ การให้ข้อมูลย้อนกลับ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.27

ด้านการพัฒนา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.31 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ การพัฒนาตนเอง และการพัฒนาข้อสอบ อยู่ใน

ระดับมาก ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.44 ค่าเฉลี่ยรองลงมา ได้แก่ การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.24 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ การพัฒนานวัตกรรม ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.20

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม ที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอน รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ดังนี้

วิชาสังคมศึกษาเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์โลกในยุคปัจจุบันสิ่งที่เน้นนักเรียนได้มากที่สุด คือนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน แก้ไขปัญหาและดำรงตนอยู่ในโลกยุคปัจจุบันได้อย่างมีความสุข

การทำแบบทดสอบของนักเรียนต้องเป็นไปตามตัวชี้วัด ควรมีการวัดผลประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน และนำผลการประเมินมาปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนต่อไป ควรให้มีการพัฒนาที่หลากหลายและใช้ทันต่อเหตุการณ์บ้านเมือง ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาจำเป็นต้องใช้เทคนิคกระบวนการจัดกิจกรรม หลากรูปแบบ แล้วแต่ความเหมาะสมกับเรื่องที่สอน

ครูผู้สอนสังคมศึกษาจำเป็นต้องเป็นคนทันสมัย ใฝ่รู้ เนื่องจากเป็นวิชาที่พัฒนาให้ผู้เรียนทันต่อโลกและเหตุการณ์ พยายามทำให้ดีที่สุดตามกระบวนการหน้าที่บทบาทและบริบทของโรงเรียน และตัวนักเรียน จัดทำแผนการเรียนรู้หรือออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และพบว่าครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาไม่ได้จัดทำงานวิจัยในชั้นเรียนอย่างจริงจัง ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษายังสอนหลายชั้น หลายวิชา ทำให้ประสิทธิภาพในการสอนไม่เต็มศักยภาพ ไม่ชำนาญในเรื่องการใช้คอมพิวเตอร์ในการสอน บางกิจกรรมไม่สามารถทำได้ตามแผนที่ตั้งไว้ เพราะกิจกรรมภาคบังคับจากส่วนกลางกำหนดไว้ จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ไม่เป็นตามที่ตั้งไว้ และควรยกตัวอย่างสาระการเรียนรู้ทั้ง 5 สาระการเรียนรู้ให้ชัดเจน เพราะแต่ละสาระการเรียนรู้มีรูปแบบการเรียนการสอนที่มีความแตกต่างกัน ครูผู้สอนสังคมศึกษาควรมีการสรุปองค์ความรู้ แลกเปลี่ยนรู้กับผู้เรียนซึ่งให้ข้อมูลย้อนกลับกับนักเรียน เพื่อตรวจสอบสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้ไปว่าเข้าใจหรือไม่ นอกจากนี้ควรให้กำลังใจหรือการเสริมแรงทางบวกแก่ผู้เรียน

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษากระบวนการจัดการเรียนการสอนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการจัดการเรียนการสอนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

การศึกษากระบวนการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม แบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดผลประเมินผล ด้านการสะท้อนการเรียนรู้ และด้านการพัฒนา ภาพรวมการศึกษากระบวนการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในภาพรวม พบว่า กระบวนการจัดการเรียนการสอนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสะท้อนการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวางแผน ด้านการวัดผลประเมินผล และด้านการพัฒนา ตามลำดับ

ด้านการวางแผน พบว่า ในภาพรวมครูผู้สอนสังคมศึกษามีค่าเฉลี่ยในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า พบว่าครูผู้สอนสังคมศึกษามีกระบวนการในระดับมากและปานกลาง ข้อที่ครูผู้สอนสังคมศึกษามีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุดคือ ครูผู้สอนสังคมศึกษาออกแบบหน่วยการเรียนรู้และทำแผนการจัดการเรียนรู้ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนต่ำสุดคือ ครูผู้สอนสังคมศึกษานำผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) มาวางแผนในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า ในภาพรวมครูผู้สอนสังคมศึกษามีค่าเฉลี่ยในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าครูผู้สอนสังคมศึกษามีค่าเฉลี่ยในระดับมากทุกข้อ ข้อที่ครูผู้สอนสังคมศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้สอนมีการบันทึกผลหลังสอน

ด้านการวัดผลประเมินผล พบว่า ในภาพรวมครูผู้สอนสังคมศึกษามีค่าเฉลี่ยในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูผู้สอนสังคมศึกษามีค่าเฉลี่ยในระดับมากทุกข้อ ข้อที่ครูผู้สอนสังคมศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การดำเนินการวัดผลและประเมินผล และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การเพิ่มประสบการณ์ในการทำข้อสอบระดับชาติ (O-NET)

ด้านการสะท้อนการเรียนรู้ พบว่า ในภาพรวมครูมีกระบวนการในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูมีกระบวนการในระดับมากทุกข้อ ข้อที่ครูมีค่าเฉลี่ยคะแนนประสิทธิภาพสูงสุด คือ การสรุปองค์ความรู้ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนต่ำที่สุด คือ การให้ข้อมูลย้อนกลับ

ด้านการพัฒนา พบว่า ในภาพรวมครูมีกระบวนการในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูมีกระบวนการในระดับมากทุกข้อ ข้อที่ครูมีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุด คือ การพัฒนาตนเอง และการพัฒนาข้อสอบ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนต่ำสุด คือ การพัฒนานวัตกรรม

ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ด้านการวางแผน บางกิจกรรมไม่สามารถทำได้ตามแผนที่ตั้งไว้ เพราะกิจกรรมภาคบังคับจาก ส่วนกลางกำหนดไว้ จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ไม่เป็นตามที่ตั้งไว้ และจัดทำแผนการเรียนรู้หรือออกแบบ หน่วยการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

ด้านการจัดการเรียนการสอน วิชาสังคมศึกษาเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์โลกในยุคปัจจุบัน สิ่งที่เน้นนักเรียนได้มากที่สุดคือนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันแก้ไขปัญหาและดำรงตนอยู่ในโลกยุค ปัจจุบันได้อย่างมีความสุข ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาจำเป็นต้องใช้เทคนิคกระบวนการจัดกิจกรรม หลายรูปแบบ แล้วแต่ความเหมาะสมกับเรื่องที่สอน ครูสอนหลายชั้น หลายวิชา ทำให้ประสิทธิภาพ ในการสอนไม่เต็มศักยภาพ ควรยกตัวอย่างสาระการเรียนรู้ทั้ง 5 สาระการเรียนรู้ให้ชัดเจน เพราะแต่ ละสาระการเรียนรู้มีรูปแบบการเรียนการสอนที่มีความแตกต่างกัน

ด้านการวัดผลประเมินผล การทำแบบทดสอบของนักเรียนต้องเป็นไปตามตัวชี้วัด และควรมี การวัดผลประเมินทั้ง ก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน และนำผลการประเมินมาปรับใช้ในการ จัดการเรียนการสอนต่อไป

ด้านการสะท้อนการเรียนรู้ ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาควรมีการสรุปองค์ความรู้ แลกเปลี่ยนรู้ กับผู้เรียนซึ่งให้ข้อมูลย้อนกลับกับนักเรียนเพื่อตรวจสอบสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้ว่าเข้าใจหรือไม่ นอกจากนี้ควรให้กำลังใจหรือการเสริมแรงทางบวกแก่ผู้เรียน

ด้านการพัฒนา ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาจำเป็นต้องเป็นคนทันสมัย ใฝ่รู้ เนื่องจากเป็นวิชาที่ พัฒนาให้ผู้เรียนทันต่อโลกและเหตุการณ์ พยายามทำให้ดีที่สุดตามกระบวนการหน้าที่บทบาทและ บริบทของโรงเรียนและตัวนักเรียน ไม่ชำนาญในเรื่องการใช้คอมพิวเตอร์ในการสอน ควรให้มีการ พัฒนาที่หลากหลายและใช้ทันต่อเหตุการณ์บ้านเมือง ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาไม่ได้จัดทำรายงาน วิจัยในชั้นเรียนอย่างจริงจัง

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การศึกษากระบวนการจัดการเรียนการสอนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ สามารถนำ ผลการวิจัยมาอภิปรายได้ดังนี้

1. ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาส่วนใหญ่สอนในเทคนิคการสอนแบบสร้างความรู้ ซึ่งสอดคล้อง กับทฤษฎีของ Bloom's Taxonomy (พิศิษฐ์ ตัณทวณิช,2558) ได้กล่าวถึงการจำแนกการเรียนรู้ตาม ทฤษฎีของบลูม ซึ่งแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย โดยในแต่ละ ด้านจะมีการจำแนกระดับความสามารถจากต่ำสุดไปถึงสูงสุด เช่น ด้านพุทธิพิสัย เริ่มจากความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมิน นอกจากนี้ยังนำเสนอระดับ ความสามารถที่มีการปรับปรุงใหม่ตามแนวคิดของ Anderson and Krathwohl (2001) เป็นการจำ

(Remembering) การเข้าใจ(Understanding) การประยุกต์ใช้ (Applying) การวิเคราะห์ (Analyzing) การประเมินผล (Evaluating) และการสร้างสรรค์ (Creating) ด้านจิตพิสัย จำแนกเป็น การรับรู้, การตอบสนอง, การสร้างค่านิยม, การจัดระบบ และการสร้างคุณลักษณะจากค่านิยม ด้าน ทักษะพิสัย จำแนกเป็น ทักษะการเคลื่อนไหวของร่างกาย ทักษะการเคลื่อนไหวอวัยวะสองส่วนหรือ มากกว่าพร้อมๆกัน ทักษะการสื่อสารโดยใช้ท่าทาง และทักษะการแสดงพฤติกรรมทางการพูด

2. ด้านการวางแผน ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาควรออกแบบหน่วยการเรียนรู้และทำแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ ชินธัญ จิตต์การุณย์ (2550) ให้มีวางแผนการจัดการเรียนรู้ มีการ วิเคราะห์หลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้/ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และความต้องการของผู้เรียน เพื่อ การวางแผนกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมศึกษาอย่างยั่งยืน

3. ด้านการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหน่วย การเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้และมีความหลากหลายของเนื้อหา ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการเรียนรู้ แบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไนจีเรีย ที่มีต่อแนวคิดเรื่องการศึกษาความ หลากหลายทางวัฒนธรรมในสังคมศึกษา พบว่ากลยุทธ์การเรียนรู้แบบร่วมมือมีประสิทธิภาพมากกว่า กลยุทธ์ทั่วไปในการสอนและการเรียนรู้แนวคิดความหลากหลายทางวัฒนธรรมในสาขาสังคมศึกษา ควรใช้กลยุทธ์การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อการสอนเรื่องและแนวคิดทางวัฒนธรรมในสาขาวิชาสังคม ศึกษา (Salako et al.,2013) รวมทั้งการศึกษาของ Siti Malikah Towaf (2016) ที่ใช้แผนการ จัดการเรียนรู้ ให้ความสำคัญของการปรับปรุงและตระหนักช่วยเสริมกระบวนการสอน การปฏิบัติ จะ ส่งเสริมสมรรถนะของครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาและนักเรียนได้

4. ด้านการวัดและประเมินผล ให้มีการดำเนินการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง ซึ่ง สอดคล้องกับการศึกษาของ Emin et al.,(2015) ขอแนะนำให้ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาและผู้กำหนด นโยบายควรหาแนวทางในการกำหนดหลักเกณฑ์ให้ชัดเจน เพื่อประสิทธิภาพของวิชาสังคมศึกษา รวมทั้งการศึกษาของ Vlasta Hus1 & Jasmina Matjašić (2017) การวัดและประเมินผลทางสังคม ศึกษา ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาในชั้นปีที่ 4 ในโรงเรียนประถมต่างๆในสโลวีเนีย ผู้วิจัยพบว่าครูสังคม ศึกษา ส่วนใหญ่ใช้แบบวัดและแบบประเมินผลความรู้แบบสรุป ความถูกต้องเป็นองค์ประกอบสำคัญ ในรูปแบบใหม่ของการวัดและการประเมินผล เนื่องจากข้อเท็จจริงยังไม่ชัดเจนว่าการวัดและการ ประเมินผลที่แท้จริงควรปฏิบัติอย่างไร

5. ด้านการสะท้อนการเรียนรู้ พบว่าการสรุปองค์ความรู้เป็นมิติที่สำคัญที่สุดในการสะท้อน การเรียนรู้ ซึ่ง Siti Malikah Towaf (2016) ซึ่งครูผู้สอนคอยตรวจสอบปัญหาการเรียนรู้จาก ประสบการณ์ของนักเรียนและหาแนวทางในการอภิปรายร่วมกัน และช่วยกันสรุปเป็นลักษณะ กิจกรรม Field Experience Activity (FEA) ทำให้สามารถสะท้อนการเรียนรู้ได้มากขึ้น

6. ด้านการพัฒนา พบว่าการพัฒนาตนเองของครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาเป็นเรื่องสำคัญ นอกเหนือจากครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาจำเป็นต้องเข้าใจและพัฒนาตนเองด้านเนื้อหาและยังต้องเข้าใจนักเรียนที่ต้องสอนด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ การศึกษาของ Timothy Lintner (2018) แห่ง มหาวิทยาลัยเซาท์แคโรไลนา ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษายังจำเป็นต้องรู้ประสบการณ์ชีวิตของนักเรียน และนำเข้ามาในห้องเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจในความต่างของประสบการณ์ชีวิตและความคิดเห็นของผู้เรียนไปปรับเปลี่ยนได้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนวคิดที่อาจเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน ดังต่อไปนี้

ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาควรใช้เทคนิคในการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายให้กับนักเรียน และเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้เข้าใจถึงเนื้อหาที่เรียนมากยิ่งขึ้น ด้วยการพูดที่ชัดเจนและอธิบายให้มากขึ้น

ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาควรมีการวางแผนในการจัดการเรียนการสอนโดยนำผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) มาวางแผนพัฒนาแนวทางในการยกผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักเรียน และวางแผนการจัดทำสื่อการเรียนการสอน เครื่องมือวัดผลประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ ด้วยการเพิ่มทักษะการอ่านอย่างเป็นระบบ

ควรจัดการเรียนการสอนตามหน่วยการเรียนรู้เน้นกระบวนการ ทักษะที่ปฏิบัติและลงมือทำจริง สอดแทรกหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ฝึกให้นักเรียนสรุปองค์ความรู้จากการเรียน และนำเสนอและสร้างบุคลิกภาพที่ดีให้กับตนเอง

ควรมีการประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลให้เน้นตามหลักสูตรสอดคล้องกับแนวปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรมีการส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม การวัดผลประเมิน ซึ่งมีรูปแบบวิธีที่หลากหลาย

ควรมีการให้ขวัญกำลังใจ หรือการเสริมแรงแก่นักเรียน ฝึกให้นักเรียนได้วิเคราะห์คำถามที่ใช้การสะท้อนความคิด หรือให้นักเรียนฝึกสรุปองค์ความรู้และแลกเปลี่ยนรู้กับผู้เรียนซึ่งให้ข้อมูลย้อนกลับกับนักเรียนเพื่อตรวจสอบสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้ไป

ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาควรพัฒนาตนเองอยู่เสมอและในทุกๆด้านเพื่อให้ทันต่อโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและเข้าใจในสิ่งที่ผู้เรียนต้องการ หรือประยุกต์ใช้การจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน และควรจัดทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2540). แนวทางการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2545). การคิดเชิงสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : ชัคเชสมิเดีย.
- ชัยวัฒน์ สุทธรัตน์. (2552). 80 นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ :
แดเน็กซ์อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2540). วัฒนธรรมคือทุน. กรุงเทพมหานคร : บริษัทสุชมและบุตรจำกัด
- ชินธันย์ จิตต์การุณย์. (2550). การศึกษารูปแบบการนิเทศการเรียนการสอนแบบเพื่อนนิเทศ
เพื่อนในการเรียนการสอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม. (วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- ดวงกมล สิ้นเพ็ง. (2553). การพัฒนาผู้เรียนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ : การจัดการเรียนการสอนที่เน้น
ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : วี พริน(1991) จำกัด.
- ทวีป อภิลิทธิ์. (2555). สอนเป็น สอนดี สอนเก่ง. กรุงเทพฯ: วี พริน(1991) จำกัด.
- ประกาศิต อานุภาพแสนยากร. (2556). การจัดการเรียนรู้. มหาสารคาม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราช
ภัฏมหาสารคาม.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2557). สอนเขียนแผนบูรณาการ บนฐานเด็กเป็นสำคัญ. พิมพ์ครั้งที่ 4.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิศิษฐ ดัณทวณิช. (2558). แนวคิดการจำแนกพฤติกรรมการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์การจัด
การศึกษา ด้านพุทธิพิสัยตามแนวคิดของบลูมและคณะฉบับปรับปรุง. วารสารมหาวิทยาลัย
ราชภัฏลำปาง, 3(2), 13-25.
- ยุทธ ไตยวรรณ. (2550). เทคนิคการสอนและวิธีการ. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ :
บริษัทพิมพ์ดี.
- รจนา ป้อมแดง. (2556). รายงานวิจัยเรื่องการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม เรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4
ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังมโนทัศน์. อุบลราชธานี: สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2
- ลักขณา สรวิวัฒน์. (2557). จิตวิทยาสำหรับครู. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- วรรณิ ลิ้มอักษร. (2554). จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. หาดใหญ่ : นาซิลป์โฆษณา จำกัด.
- ศิริพร ชีปนวัฒนา. (2557). หลักการจัดการเรียนรู้. เชียงใหม่: โรงพิมพ์ ส.การพิมพ์.
- ศศิธร เวียงละล้าย. (2556). การจัดการเรียนรู้(Leaning Management). กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

- ศศิธร อินต๋วน. (2556). รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา CI 2301 หลักการจัดการเรียนรู้โดยการจัดการเรียนรู้แบบใช้การวิจัยเป็นฐาน. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- สันติ บุรณภิรมย์. (2557). การบริหารจัดการในห้องเรียน Classroom Management. กรุงเทพฯ : ทริป เฟล เอ็ดดูเคชั่น.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.(2556).การศึกษาประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ ชุมชุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด
- สิรินยา หอศิลาชัย. (2552). รายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สารภูมิศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 โรงเรียนชุมชนบ้านหัวขัว โดยใช้ แบบฝึกทักษะทางการเรียน. ขอนแก่น: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 2
- สุคนธ์ สินธพานนท์. (2551). นวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ 9119 เทคนิคพรินต์.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2550). หลักการสอน (ฉบับปรับปรุง). พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- เอกรินทร์ สีมหาศาล และคณะ. (2551). เรื่องนำสู่การใช้หลักสูตรแกนกลางฯ 51. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรเจริญทัศน์.
- Emin Cener, Ismail Acun & Gokhan Demirhan. (2015).The Impact of ICT on Pupils' Achievement and Attitudes in Social Studies. Journal of Social Studies Education Research.6(1), 190-207.
- Salako, Ekima C.; Eze, Ifeoma R.; Adu, Emmanuel O. (2013). Effects of Cooperative Learning on Junior Secondary School Students' Knowledge and Attitudes to Multicultural Education Concepts in Social Studies.Education, 3(133), Abstract.
- Siti Malikhah Towaf],Fakultas Ilmu Sosial, (2016). Integration of Lesson Study in Teaching Practice of Social Study Student Teachers to Improve the Quality of Learning and Promote a Sustainable Lesson Study.Journal of Education and Practice,7(18).
- Timothy Lintner. (2018).The Controversy Over Controversy in the Social Studies Classroom. SRATE Journal, 27(1), 14-21.

Vlasta Hus,Jasmina Matjašič. (2017).Evaluation and Assessment in Early Social Science.
Universal Journal of Educational Research,5(4),664-670.

**การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดใช้สมองเป็นฐาน
เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3**

**Development of Learning Activities Package on Brain-based Learning to
Promote Creative Writing Ability in Learning Area of Thai Language for
Students of Prathom Suksa 3**

เขมจิรา เครือตา(Khamejira Krueata)^{1*} สายฝน วิบูลรังสรรค์(Saifon Vibulranhson)²

^{1,2} สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

*Corresponding author. E-mail: Khame.jira95@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างและหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดใช้สมองเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 2) ทดลองใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดใช้สมองเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดใช้สมองเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนบ้านห้วยท้องฟาน จำนวน 13 คน โดยมีแผนการวิจัยแบบ One – group Pretest – Posttest เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดใช้สมองเป็นฐาน แบบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าประสิทธิภาพ E1/E2 และการทดสอบค่า t-test Dependent , t-test One Samples

ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดใช้สมองเป็นฐานมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและมีประสิทธิภาพ 82.21/81.94 2) นักเรียนมีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดใช้สมองเป็นฐานอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: ชุดกิจกรรม การเรียนรู้ตามแนวคิดใช้สมองเป็นฐาน การเขียนเชิงสร้างสรรค์

Abstract

The purpose of this research was to: 1) to create and to find out the efficiency of learning activities package on brain-based learning in order to promote creative writing ability for students in Prathom Suksa 3 (grade 3); 2) to experiment with the brain-based learning activities; and 3) to study the students' satisfaction toward the use of the brainstorming activities. The resources for creating and finding out the effectiveness of the series are 5 experts and 42 students in prathomsuksa 3 of *Ban Pah Dang* school. The sample used in this research is the third grade enrolled in the second semester of the academic year 2017 at *Ban Huai Thong Phan* school. There are 13 participants in the school under the jurisdiction of the Office of Primary Education, Phitsanulok District 3. The research plan is One-group Pretest – Posttest with the instruments used in the study were brain activity learning activities in accordance with creative writing ability. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation (S.D.), E1 / E2, and t-test of dependent, and t-test one samples.

The research found that

- 1) A set of brain activity learning activities promoting in creative writing ability, the performance was 82.21 / 81.94, which was in accordance with the set criteria 75/75.
- 2) Prathom Suksa 3 students learning by using brain-based learning activities promoting creative writing ability showed that their creative writing ability was higher than before learning at the .05 level.
- 3) Prathom Suksa 3 students learning by using brain-based learning activities promoting creative writing ability showed that their creative writing ability was higher than 75% at the .05 level of significance.
- 4) Prathom Suksa 3 students learn by using brain-based learning activities promoting creative writing ability found that they were very satisfied.

Keywords: Activity package, brain-based learning, Creative writing ability

บทนำ

ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารที่สำคัญ จึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจทางภาษาไทยอย่างถูกต้องและสมบูรณ์ เพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 37) การเรียนการสอนภาษาไทยในปัจจุบันต้องเน้นการสอนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและการเรียนรู้ให้รู้อย่างแท้จริง สื่อสารได้ถูกต้อง โดยสามารถใช้ทักษะการฟัง การอ่าน การดู และใช้ทักษะการพูดและการเขียน เป็นเครื่องมือในการสื่อสาร การเขียนเป็นทักษะหนึ่งที่มีความสำคัญยิ่งในการสื่อสาร เพราะการเขียนเป็นหลักฐานที่สามารถตรวจสอบได้ยิ่งกว่าทักษะอื่นๆในการนำเสนอความรู้ ความคิด และประสบการณ์ต่างๆของผู้ส่งสารสู่ผู้รับสาร (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 1) สอดคล้องกับ นภเนตร ธรรมบวร (2549, หน้า 35) ที่กล่าวว่า การเขียนทำให้ความคิดของเราเป็นรูปธรรมมากขึ้นและช่วยให้เราสามารถตรวจสอบสำรวจพัฒนา และแก้ไขความคิดของเราได้ สอดคล้องกับ เกศินี จุฑาวิจิตร (2552, หน้า 5-6) ที่กล่าวว่า ทักษะการเขียนเป็นทักษะที่ต้องศึกษาและฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นการเขียนที่ผู้เขียนนำเสนอแนวคิดและจินตนาการด้วยกลวิธีการใหม่ โดยเป็นสิ่งที่สร้างขึ้นเองหรือพัฒนาจากสิ่งที่มีอยู่จะต้องเป็นผลงานที่จรรโลงใจ ยกระดับความคิดและประเทืองปัญญาแก่ผู้อ่านด้านใดด้านหนึ่ง สอดคล้องกับ อัจฉรา ชิวพรรณ (2547, หน้า 25) การเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นการเขียนซึ่งมีลักษณะของการริเริ่ม โดยที่ผู้เขียนจะต้องใช้จินตนาการและประสบการณ์ของตนมาเชื่อมโยงความคิดในการเขียน เนื่องจากการเขียนเชิงสร้างสรรค์มีความสำคัญต่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการตระหนักถึงความสำคัญของการเขียนเชิงสร้างสรรค์จึงได้กำหนดเรื่องการเขียนไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 37) เมื่อพิจารณาจากสาระการเรียนรู้แกนกลางในระดับประถมศึกษาตอนต้น ก็จะปรากฏอยู่ในระดับประถมศึกษาปีที่ 3 สาระที่ 2 มาตรฐาน ท 2.1 ตัวชี้วัดที่ 5 คือ เขียนเรื่องตามจินตนาการ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551, หน้า 14)

แม้ว่าการเขียนเชิงสร้างสรรค์จะมีความสำคัญ แต่พบว่าผลการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับเขียนยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ดังจะเห็นได้จากการกระทรวงศึกษาธิการเปิดเผยว่า การสำรวจการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 3 ทั่วประเทศ จำนวนประมาณ 6 แสนคน พบว่า มีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีปัญหาอ่าน ไม่ออก เขียนไม่ได้เลย จำนวน 35,000 คน คิดเป็น 5% และอีกประมาณ 2 แสนคน หรือ 1 ใน 3 ของนักเรียนมีปัญหาอ่านไม่คล่อง เขียนไม่คล่อง ซึ่งตัวเลขนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ 35,000 คน ถือเป็นตัวเลขที่ค่อนข้างสูงมาก (กมล รอดคล้าย, 2557) และลักษณะข้อสอบการเขียนแบ่งออกเป็น 2 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 การเขียนคำ เป็นการวัดความสามารถในการเขียนคำตามคำบอก ฉบับที่ 2 การเขียนเรื่อง เป็นการวัดความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการจากภาพ (สถาบันภาษาไทย, 2558,

หน้า 2) ซึ่งการประเมินการเขียนฉบับที่ 2 ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เป็นการประเมินการเขียนตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ท 2.1 ป3/5 คือ เขียนเรื่องตามจินตนาการ จากผลการทดสอบการเขียนเชิงสร้างสรรค์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2558 ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 พบว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในระดับไม่ผ่านเกณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 18.74 ถึงแม้ว่าจะเป็นตัวเลขที่ไม่มากนัก แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาผลการทดสอบของโรงเรียนในสังกัด พบว่ามีบางโรงเรียนมีนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินทุกคน เช่น โรงเรียนบ้านห้วยท้อพาน เป็นต้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3, 2558) ดังนั้นจึงควรหาแนวทางหรือวิธีการในการปรับปรุงแก้ปัญหาเรื่องการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เพราะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ในระดับประถมต้นเป็นสิ่งแรกเริ่มในการถ่ายทอดความรู้สึกและจินตนาการผ่านตัวอักษร เพื่อการพัฒนาทักษะการเขียนสู่การเรียนรู้ระดับสูงต่อไป

จากสภาพปัญหาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ อาจเกิดจากการจัดกิจกรรมที่ยังไม่สามารถกระตุ้นความคิดและการนำเสนอความคิดแปลกใหม่ในการเขียนของผู้เรียนได้ หรือการให้เวลาผู้เรียนได้ฝึกฝนเขียนเรื่องจากจินตนาการยังไม่สม่ำเสมอ จึงส่งผลทำให้การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ไม่ประสบผลสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วนิดา กุลภัทร์แสงทอง (2554, หน้า 3) และ มณฑกร เจริญรักษา (2552, หน้า 4) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้เรื่องการเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้นครูต้องหมั่นศึกษาหาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อเร้าให้นักเรียนเกิดความคิดและจินตนาการ เพื่อที่จะได้ถ่ายทอดออกมาเป็นงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ ซึ่ง ปริชมน กาลพัฒน์ (2554, หน้า 1) ได้กล่าวว่า การนำความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำงานของสมองมาใช้ในการจัดการเรียนรู้จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและเป็นการสร้างศักยภาพของผู้เรียน สอดคล้องกับ เกตุสุตา ใจคำ (2552, หน้า 69) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain-based learning :BBL) เป็นการปฏิรูปการเรียนรู้ โดยนำความรู้เรื่องสมองมาประยุกต์ใช้กับการจัดการศึกษา และกระบวนการเรียนรู้ให้เข้ากับการทำงานของสมอง เพื่อเกิดประสิทธิภาพสูงสุดกับผู้เรียน สอดคล้องกับ วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2553, หน้า 72-73) กล่าวว่า เป็นการจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้นักเรียนได้มีโอกาสลงมือปฏิบัติจริง รู้จักฝึกฝน ศึกษา สร้างองค์ความรู้หรือผลงาน โดยการร่วมคิดร่วมทำและยังมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกฝนความสามารถหรือทักษะ ซึ่งสอดคล้องกับ ภฤติกา สิงหะ (2555, หน้า 90) ที่ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL) พบว่า นักเรียนมีคะแนนความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยจึงได้ทำการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดใช้สมองเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เพื่อพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ให้สูงขึ้น

และจะได้นำผลการวิจัยเป็นแนวทางในการพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดใช้สมองเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75
2. เพื่อทดลองใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดใช้สมองเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ดังนี้
 - 2.1 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน
 - 2.2 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 75
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดใช้สมองเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบ One Group Pretest-Posttest Design มีรายละเอียดการดำเนินการวิจัยโดยสังเขป ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดใช้สมองเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในงานวิจัย

1. ผู้ให้ข้อมูลในการสร้างและประเมินความเหมาะสมของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดใช้สมองเป็นฐาน จำนวน 5 ท่าน ดังนี้
 - 1.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาวิชาภาษาไทย จำนวน 2 ท่าน
 - 1.2 ผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัยและประเมินผล จำนวน 2 ท่าน
 - 1.3 ผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนรู้ตามแนวคิดใช้สมองเป็นฐาน จำนวน 1 ท่าน

2. ผู้ให้ข้อมูลในการหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดใช้สมองเป็นฐาน
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านป่าแดง อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ปี
การศึกษา 2559 จำนวน 42 คน ประกอบด้วย

2.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 3 คน

2.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 9 คน

2.3 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 30 คน

การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้

1. การสร้างและหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดใช้สมองเป็นฐาน

1.1 ผู้วิจัยสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดใช้สมองเป็นฐาน เพื่อส่งเสริม
ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 4 ชุด และแบบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการ
เรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากนั้นนำแบบประเมินความเหมาะสมของ
ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดใช้สมองเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิง
สร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ
จำนวน 5 ท่าน

1.2 นำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดใช้สมองเป็นฐาน เพื่อส่งเสริม
ความสามารถในการเขียน เชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 3 นำไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่
1 จำนวน 3 คน เพื่อหาประสิทธิภาพแบบเดี่ยว โดยตรวจสอบด้านภาษา และเวลาที่ใช้ในการจัด
กิจกรรม กลุ่มที่ 2 จำนวน 9 คน เพื่อหาประสิทธิภาพแบบกลุ่ม และกลุ่มที่ 3 จำนวน 30 คน เพื่อหา
ประสิทธิภาพภาคสนาม เพื่อหาประสิทธิภาพ E1/E2

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ของแบบประเมินความเหมาะสมของชุด
กิจกรรม

2. หาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม (E_1 / E_2) โดยใช้เกณฑ์ 75/75

ขั้นตอนที่ 2 เพื่อทดลองใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดใช้สมองเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในงานวิจัย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนบ้านห้วยทองพาน อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 3 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 13 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดใช้สมองเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
2. แบบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบก่อนเรียน
2. ดำเนินการทดลองใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดใช้สมองเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กับกลุ่มทดลอง จำนวน 4 ชุด เป็นเวลา 14 ชั่วโมง โดยไม่รวมเวลาทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
3. เมื่อสิ้นสุดการใช้ชุดกิจกรรมทั้ง 4 ชุด แล้วให้กลุ่มตัวอย่างทดสอบหลังเรียนด้วยแบบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นฉบับเดียวกันที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. หาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
2. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของผลการทดสอบระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดใช้สมองเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้สถิติทดสอบที แบบไม่อิสระ หรือ t – test แบบ dependent
3. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของผลการทดสอบหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดใช้สมองเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กับเกณฑ์ร้อยละ 75 โดยใช้สถิติทดสอบที แบบกลุ่มเดียว หรือ t – test แบบ One Sample

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดใช้สมองเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในงานวิจัย

กลุ่มตัวอย่างเดียวกับขั้นตอนที่ 2

การเก็บรวบรวมข้อมูล

หลังการทดลองใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดใช้สมองเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เสร็จสิ้นลง ผู้วิจัยได้ให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดใช้สมองเป็นฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

หาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ของแบบวัดความพึงพอใจ

ผลการวิจัย

1. ผลการสร้างและหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดใช้สมองเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 4 ชุด ประกอบด้วย ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ประโยคบอกเล่าและประโยคปฏิเสธ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ประโยคแสดงความต้องการ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ประโยคคำถาม ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง จินตนาการตามความฝัน พบว่า

1.1 ผู้เชี่ยวชาญได้ประเมินความเหมาะสมของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดใช้สมองเป็นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.67$, S.D. = 0.03)

1.2 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดใช้สมองเป็นฐานมีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.21/81.94 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

2. ผลการเปรียบเทียบการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนสอบก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดใช้สมองเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปรากฏผล ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบที และระดับนัยสำคัญทางสถิติ
ของการทดสอบ เปรียบเทียบคะแนนสอบก่อนและหลังเรียนของนักเรียน (n = 13)

คะแนน	N	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{D}$	S.D. _D	t	Sig.(1-tailed)
ก่อนเรียน	13	30.12	3.06	17.96	2.18	29.66*	0.0000
หลังเรียน	13	48.08	2.83				

* p < .05

จากตาราง 1 พบว่า การทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วย ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดใช้สมองเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 30.12 คะแนน และ 48.08 คะแนน ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนกับหลังเรียน พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการเปรียบเทียบการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดใช้สมองเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กับเกณฑ์ร้อยละ 75 ปรากฏผลดังตาราง 2

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบที และระดับนัยสำคัญทางสถิติ
ของการทดสอบเปรียบเทียบคะแนนหลังเรียนและเกณฑ์ร้อยละ 75 ของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 3 (n = 13)

การทดสอบ	n	คะแนน เต็ม	คะแนนผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 75	% of Mean	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig. (1-tailed)
หลังเรียน	13	60	45	80.13	48.08	2.83	3.94*	0.001

* p < .05

จากตาราง 2 พบว่า การทดสอบหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วย ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดใช้สมองเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 48.08 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 80.13 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างเกณฑ์กับคะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียน พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สูงกว่าเกณฑ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดใช้สมองเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ผลการวัดความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 13 คน ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.14$, $S.D. = 0.11$)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดใช้สมองเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ 75/75 พบว่า ความเหมาะสมของชุดกิจกรรมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 82.21/81.94 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วย ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดใช้สมองเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า คะแนนทดสอบหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระหว่างหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 75 พบว่า คะแนนทดสอบหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดใช้สมองเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

1. ผลการสร้างและหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดใช้สมองเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เมื่อพิจารณาความเหมาะสมขององค์ประกอบต่างๆของชุดกิจกรรมจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ เนื่องจากการสร้างชุดกิจกรรม ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับชุดกิจกรรมของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523, หน้า 115-116) ได้กล่าวว่า การสร้างชุดกิจกรรมคิดหลัก 5 ประการ คือ 1) ทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล 2) เปลี่ยนการสอนจากเดิม 3) การใช้สื่อที่หลากหลาย 4) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน 5) ทฤษฎีการเรียนรู้และหลักจิตวิทยา นอกจากนี้ยังศึกษาการเรียนรู้ตามแนวคิดใช้สมองเป็นฐาน ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีรูปแบบการเรียนรู้แบบเน้น

สมองเป็นฐาน แล้วจึงดำเนินการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดใช้สมอง เป็นฐาน และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ ประพนอม พรหมวรงค์ (2554, หน้า 110) ได้การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า การสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผ่านกระบวนการสร้างตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ วิธีการที่เหมาะสม ตลอดจนผ่านการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา จึงทำให้ชุดกิจกรรมมีองค์ประกอบต่างๆที่เหมาะสม

สำหรับการหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดใช้สมองเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้น พบว่า ประสิทธิภาพอยู่ในเกณฑ์ 82.21/81.94 ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เนื่องจากค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ของชุดกิจกรรม การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน มีความคลาดเคลื่อนสูงกว่าค่าประสิทธิภาพที่ตั้งไว้เกิน ± 2.5 ซึ่งสอดคล้องกับ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2556, หน้า 8-11) ได้กล่าวว่า ค่าค่า E_1 หรือ E_2 ที่ถือว่าเป็นไปตามเกณฑ์ จะค่าต่ำกว่าเกณฑ์ไม่เกิน 2.5% และสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 2.5% แต่อย่างไรก็ตามหากการทดสอบได้ผลสูงกว่าค่าประสิทธิภาพที่ตั้งไว้เกิน 2.5 ก็สามารถปรับเกณฑ์ขึ้นไปอีกหนึ่งขั้น ทั้งนี้แสดงว่าผู้วิจัยสามารถปรับเกณฑ์ให้สูงขึ้นได้ เพราะชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และเมื่อสังเกตค่า E_1 และ E_2 พบว่ามีค่าใกล้เคียงกันและห่างกันไม่เกิน 5 % ซึ่งเป็นการยืนยันได้ว่านักเรียนมีการพัฒนาอย่างชัดเจน สอดคล้องกับ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2556, หน้า 11) ที่กล่าวว่า หากสื่อหรือชุดการสอนได้รับการออกแบบและพัฒนาอย่างดี ค่า E_1 และ E_2 ที่คำนวณได้จากการทดสอบประสิทธิภาพ จะต้องใกล้เคียงกันและห่างกันเกิน 5% เป็นตัวชี้วัดที่ยืนยันได้ว่านักเรียนมีความรู้จริง ไม่ใช่ทำกิจกรรมหรือทำข้อสอบได้เพราะการเดา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยได้ศึกษาขั้นตอนในการหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมจาก ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2556, หน้า 11-12) ได้กล่าวว่า ขั้นตอนการทดสอบประสิทธิภาพมี ขั้นตอนดังนี้ คือ การทดสอบประสิทธิภาพแบบเดี่ยว การทดสอบประสิทธิภาพแบบกลุ่มและการทดสอบประสิทธิภาพภาคสนาม ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้มีการตรวจสอบและหาประสิทธิภาพตามขั้นตอนการหาประสิทธิภาพของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ คือ นำไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 3 ครั้ง โดยครั้งที่ 1 ทดลองใช้กับนักเรียนจำนวน 3 คน เพื่อหาประสิทธิภาพแบบเดี่ยว โดยตรวจสอบด้านภาษาและเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม นำมาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปทดลองใช้ครั้งที่ 2 กับนักเรียนจำนวน 9 คน เพื่อหาประสิทธิภาพแบบกลุ่ม พบว่าชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4 นักเรียนมีความกังวลและกดดันในการเขียนเรื่องตามจินตนาการ ผู้สอนจึงแก้ไขโดยการสร้างบรรยากาศที่สนุกสนานมีการนำเกมเข้ามาสอดแทรกให้นักเรียนมีความรู้สึกผ่อนคลาย และชี้แจงเกณฑ์การให้คะแนนผลงานแก่นักเรียน ตลอดจนมีการเสริมแรง

ทางบวกเพื่อสร้างแรงจูงใจและเป็นกำลังใจให้กับนักเรียน และครั้งที่ 3 นำไปใช้กับนักเรียน 1 ห้องเรียน จำนวน 30 คน เพื่อหาประสิทธิภาพภาคสนาม เพื่อยืนยันว่าเมื่อนำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ไปใช้จริงในสถานการณ์จริง สอดคล้องกับ ประพนอม พรหมมาร์กษ์ (2554, หน้า 110) และ จาริรัตน์ นทีประสิทธิพร (2556, หน้า 78) ได้การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ได้กล่าวว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างผ่านกระบวนการหาประสิทธิภาพโดยเริ่มตั้งแต่การประเมินประสิทธิภาพแบบเดี่ยว ประสิทธิภาพแบบกลุ่ม และประสิทธิภาพแบบภาคสนาม จึงทำให้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ

2. การทดลองใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดใช้สมองเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ผลการวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ได้คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเพราะผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดใช้สมองเป็นฐาน ซึ่งมีขั้นตอนการสอนดังนี้ 1) ขั้นเตรียมความพร้อม เป็นการจัดเตรียมสภาพแวดล้อมในห้องเรียนเพื่อปรับเปลี่ยนสมองให้เอื้อต่อการเรียนรู้ที่ดีสู่การตื่นตัวที่ผ่อนคลายพร้อมที่จะเรียนรู้ 2) ขั้นเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม กระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองจากการปฏิบัติจริง 3) ขั้นขยายรายละเอียดเพิ่มเติม โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเข้าใจสิ่งที่เรียนได้ลึกซึ้งขึ้นจากการแสดงความคิดเห็นภายในกลุ่ม รวมถึงการชี้แนะแนวทางจากครูผู้สอนและได้ข้อมูลย้อนกลับจากการนำเสนอหน้าชั้นเรียน เพื่อตรวจสอบแก้ไขข้อมูลที่ผิดพลาด ทบทวน และประเมินงานของตนเองและผู้อื่น 4) ขั้นสร้างชิ้นงาน ผู้เรียนมีอิสระในการเขียน สามารถคิดเค้าโครงเรื่อง เลือกคำศัพท์ ประโยคมาใช้ในการเขียนเรื่องของตนเองได้ นักเรียนสามารถแสดงความรู้สึกนึกคิดและจินตนาการได้อย่างเต็มที่ 5) ขั้นประเมิน วัดผลประเมินผลโดยให้นักเรียนทำข้อสอบเป็นรายบุคคล ในแต่ละขั้นตอนนี้มีการจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้นักเรียนได้มีโอกาสลงมือปฏิบัติจริง สร้างองค์ความรู้หรือผลงาน โดยการร่วมคิดร่วมทำและยังมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกฝนความสามารถหรือทักษะช่วยให้นักเรียนกล้าแสดงออกในการถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด จินตนาการและประสบการณ์โดยเชื่อมโยงลำดับความคิดให้เป็นถ้อยคำที่สละสลวย แปลก ไม่ซ้ำแบบใคร เพื่อการกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้สมองทั้ง 2 ซีก โดยสมองซีกซ้ายทำหน้าที่ จำแนกรายละเอียด การใช้เหตุผล การเรียนรู้ภาษา และการคิดคำนวณ ส่วนสมองซีกขวาเกี่ยวข้องกับ สุนทรียภาพ จินตนาการ ความรู้สึกโดยรวมและมิติสัมพันธ์ เมื่อสมองซีกซ้ายและซีกขวาได้ทำงานร่วมกันจึงทำให้การเขียนเชิงสร้างสรรค์เกิดการพัฒนาซึ่งสอดคล้องกับ งานพัฒนาสมองเพื่อการเรียนรู้ (2558, หน้า 9) ได้กล่าวว่า สมองซีกซ้ายจะ

โดดเด่นในการทำความเข้าใจ ภาษา เหตุผล สมอชikovจะโดดเด่นในการทำความเข้าใจมิติ จินตนาการ ความรู้สึกภาพรวม การผสมผสาน การรับรู้และมุมมองของสมอชikovทั้งสองซีก ทำให้เห็นภาพ และเข้าใจความหมายของสิ่งต่างๆได้อย่างชัดเจน อีกทั้ง อัครภูมิ จารุภากร และ พรพิไล เลิศวิชา (2550, หน้า 56) ก็ได้กล่าวว่า ความรู้และความชำนาญเกิดจากการทำงานประสานกันของสมอชikovทั้งสอง ซีก ซึ่งเป็นการใช้ศักยภาพของสมอชikovสองซีกพร้อมกัน โกวิท ประวาลพุกษ์ (2549, หน้า 19) กล่าวเพิ่มเติมว่า สมอชikovทำงานได้ดีเมื่อจิตใจ อารมณ์เบิกบาน ไม่กังวล ครูเริ่มต้นด้วยการขจัดความ กังวลใจของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีอารมณ์ทางบวกด้วยการบอกเกณฑ์ต่างๆอย่างชัดเจน ดังนั้นผู้วิจัย จึงมีเกณฑ์การประเมินผลงานที่ชัดเจนเพื่อให้นักเรียนลดความกังวลและมีแนวทางในการสร้างผลงาน ของตนเอง สอดคล้องกับ กฤติกา สิงหะ (2555, หน้า 90) ที่ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ภาษาไทย ด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการเรียนรู้โดยใช้สมอชikovเป็นฐาน (BBL) พบว่า นักเรียนมีคะแนนความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับ ลภัสรดา จูเมฆา (2555, หน้า 196) ได้พัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเน้นสมอชikovเป็นฐานและกลวิธีการสอนอ่านเพื่อส่งเสริมการอ่านวิเคราะห์ และการเขียนเพื่อการสื่อสารภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีคะแนนผลการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และ นักเรียนมีคะแนนผลการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ทั้งนี้เป็นเพราะรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเน้นสมอชikovเป็นฐาน เน้นความสำคัญการจัดบรรยากาศ แบบผ่อนคลาย ลักษณะกิจกรรมที่ทำท่ายหรือดึงดูดความสนใจผู้เรียน และส่งเสริมพัฒนาการทาง สมอชikovหลายด้าน

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดใช้สมอชikov เป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ในภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าทุกด้านที่มีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านการจัด กิจกรรมการเรียนรู้การสอนมีคะแนนมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องจากชุดกิจกรรมที่สร้างขึ้น มีรูปแบบการ จัดกิจกรรมที่หลากหลาย กระบวนการเรียนรู้มีขั้นตอนเรียงลำดับจากง่ายไปยาก ทำให้นักเรียนเกิด ความสนใจ ตลอดจนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน นักเรียนสามารถสร้างสรรค์ผลงานและ ประเมินผลได้ด้วยตนเอง เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้คิดอย่างสร้างสรรค์ และฝึกทักษะในการ เขียนสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ สอดคล้องกับ ประพนอม พรหมมาร์ค (2554, หน้า 112) ได้ศึกษาความพึงพอใจในการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิง สร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า นักเรียนมี ความพึงพอใจในระดับ มาก เนื่องจากการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมมีสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย

นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจนเกิดการเรียนรู้และมีทักษะในการคิดเพื่อนำไปสู่การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับ จาริรัตน์ นทีประสิทธิ์พร (2556, หน้า 80) ได้ศึกษาความพึงพอใจในการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด เนื่องจากการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมทำให้นักเรียนเข้าใจในเรื่องที่เรียน สามารถเขียนคำได้อย่างหลากหลาย เขียนข้อความหรือนิทานและเรียนรู้ด้วยความสนุกสนาน มีการเสริมแรงโดยใช้คำชมเพื่อให้นักเรียนมีกำลังใจในการเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดใช้สมองเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. จากการทดลองพบว่า นักเรียนแต่ละคนมีศักยภาพในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน สำหรับนักเรียนที่ไม่ถนัด การเขียนจะเกิดความกังวลตั้งแต่การเขียนสะกดคำ จนผู้เรียนขาดความมั่นใจในการคิดจินตนาการและเขียนเชิงสร้างสรรค์ ดังนั้นผู้สอนควรให้คำแนะนำและสะกดคำที่ถูกต้องให้นักเรียน ตลอดจนมีการปรึกษากันระหว่างเพื่อนได้ เพื่อให้นักเรียนกล้าแสดงออกในการถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก จินตนาการและประสบการณ์ผ่านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้

2. จากการทดลองพบว่า นักเรียนบางคนไม่ถนัดกับการประเมินแบบอัตนัยมองการเขียนเป็นเรื่องยาก ทำให้ไม่ตั้งใจในการทำแบบทดสอบ ดังนั้นครูควรอธิบายเกณฑ์การให้คะแนนแก่นักเรียน เพื่อให้รู้เป้าหมายมีแนวทางในการเขียนมากขึ้นและสร้างทัศนคติที่ดีต่อการทำข้อสอบแบบอัตนัย หรืออาจสร้างแรงจูงใจโดยการให้รางวัลแก่นักเรียน

3. จากการทดลองพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เขียนตัวอักษรไม่เป็นระเบียบ อ่านยาก ดังนั้นควรจะมีการเพิ่มเกณฑ์การประเมินด้านมารยาทการเขียน อาจจะทำให้ค่าน้ำหนักที่น้อยลง ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญมารยาทในการเขียน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. จากการทดลองพบว่า นักเรียนบางคนยังมีการเขียนสะกดคำที่ผิด ดังนั้นควรจะมีการศึกษาพัฒนาการเขียนสะกดคำพื้นฐานสำหรับนักเรียนชั้นอื่นๆ เพื่อพัฒนาพื้นฐานในการเรียนที่ดีของนักเรียนต่อไป

2. จากการทดลองพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดใช้สมองเป็นฐานในครั้งนี้เป็นกิจกรรมที่เน้นการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยอาศัยประสบการณ์และจินตนาการของนักเรียน ทั้งนี้อาจบูรณาการทักษะด้านอื่นๆ เช่น การอ่าน เพื่อให้มีประสบการณ์ต่อยอดให้เกิดการเขียนต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาและความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายท่านโดยเฉพาะอย่างยิ่งท่าน ดร.สายฝน วิบูลย์รังสรรค์ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้สละเวลาให้คำปรึกษาชี้แนะทางการวิจัย และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ตั้งแต่เริ่มดำเนินการจนจบแล้วเสร็จ มีความถูกต้องและสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่กรุณาให้คำแนะนำ แก้ไข และตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้โดยสมบูรณ์ ขอขอบพระคุณทุกท่านที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานทุกขั้นตอนของการทำงานวิจัยในครั้งนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี และขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ตลอดจนพี่เพื่อน น้องและทุกท่านที่ให้การช่วยเหลือ สนับสนุน และเป็นกำลังใจในการจัดทำงานวิจัยฉบับนี้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กฤติกา สิงหะ. (2555). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL). (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้) มหาวิทยาลัยนครพนม, นครพนม.
- เกศินี จุฑาวิจิตร. (2552). การเขียนสร้างสรรค์ทางสื่อสิ่งพิมพ์ : Idea ดีๆไม่มีวันหมด. นครปฐม: มหาวิทยาลัยนครปฐม.
- เกสสุตา ใจคำ. (2552). การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, 3(1), 62-70.
- โกวิท ประวาลพุกษ์. (2549). การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมองและสร้างพหุปัญญา (MI) ด้วยโครงงาน = Brain-based Learning. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ
- งานพัฒนาสมองเพื่อการเรียนรู้. (2558). แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมอง สำหรับเด็กวัย 7 – 12 ปี. กรุงเทพฯ: สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน).
- จารีรัตน์ นทีประสิทธิ์พร. (2556). การพัฒนาชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. (การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองปริญญา

การศึกษามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์) มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2523). ระบบสื่อการสอน. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2556). การทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์, 5(1), 7-19.

นภเนตร ธรรมบวร. (2549). การพัฒนากระบวนการคิดในเด็กปฐมวัย. พิมพ์ครั้งที่ 4 .กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประนอม พรหมารักษ์. (2554). การพัฒนาชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. (การศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเองปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์) มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.

ปรีชมน กาลพัฒน์. (2554). การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน : Brain-based learning. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 3(1), 1-5.

มณฑนากร เจริญรักษา. (2552). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 . (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการนิเทศบัณฑิต วิทยาลัย) มหาวิทยาลัยศิลปกร, กรุงเทพฯ

ลภัสสรดา จูเมฆา. (2555). การพัฒนาชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์) มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.

วนิดา กุลภัทร์แสงทอง. (2554). การพัฒนาแบบฝึกการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการนิเทศ คณะศึกษาศาสตร์) มหาวิทยาลัยศิลปกร, กรุงเทพฯ.

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2550). การพัฒนารูปแบบการสอนอ่านจับใจความสำคัญ ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตาม แนวคิดโดยใช้สมองเป็นฐาน. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 1(2), 22--32.

สถาบันภาษาไทย. (2558). คำชี้แจง เครื่องมือวัดและประเมินผล “ความสามารถในการเขียน” (ฉบับกรรมการ). ม.ป.ท.:ม.ป.พ.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3. (2558). ผลการทดสอบการอ่านและการเขียนของโรงเรียนใน สังกัด สพป.พล. 3 ปีการศึกษา 2558. ม.ป.ท.:ม.ป.พ.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑. ม.ป.ท.: ม.ป.พ.

อัครภูมิ จารุภากร และ พรพิไล เวศวิชา. (2550). สมอง เรียน ฐู. กรุงเทพฯ: บริษัท ศิริวัฒนา อินเทอร์เน็ต จำกัด (มหาชน)

อัจฉรา ชิวพันธ์. (2547). กิจกรรมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ในชั้นประถมศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถ ในการเขียนเรื่องตามจินตนาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

Thai Language Learning Management Using Scaffolding to Promote Imaginative Writing Ability for the 3 rd Grade Students

พวงผกา ไชยชนะ(Puangpaka Chaichana)* อมรรัตน์ วัฒนาร(Amornrat Wattanatorn)

สาขาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

*E-mail : ringflowerwin@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 เพื่อศึกษาความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการ จากการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้ เพื่อสำรวจความพึงพอใจของนักเรียน จากการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างเป็น นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านร่องห้า อ.เมือง จ. พะเยา ปีการศึกษา 2559 จำนวน 15 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 แบบประเมินความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการ และแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปประมวลผลข้อมูลและวิเคราะห์หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยความสนใจ ขั้นที่ 2 ใช้ประสบการณ์ของผู้เรียนในการปรับบริบทการเรียนรู้ ขั้นที่ 3 สร้างความคิดให้ชัดเจน ขั้นที่ 4 ตรวจสอบบทความคิด ขั้นที่ 5 ลงมือเขียนตามผังมโนทัศน์ ขั้นที่ 6 ตรวจสอบผลงานและปรับปรุง ค่าเฉลี่ยคะแนนระหว่างการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 81.11 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.17 ค่าเฉลี่ยคะแนนหลังจากการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 81.17 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.59 แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้ ในการเขียนเรื่องตามจินตนาการ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ มีค่าเท่ากับ 81.11/81.17 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่กำหนดไว้ ค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการของ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากการตรวจสอบการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ของนักเรียน เท่ากับ 162.33 คิดเป็นร้อยละ 81.17 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 3.59 และความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 2.57$, S.D. = 0.08) เมื่อพิจารณารายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ นักเรียนได้รับคำอธิบายเพิ่มเติมในสิ่งที่นักเรียนยังไม่เข้าใจ อยู่ในเกณฑ์มาก ($\bar{x} = 2.86$, S.D. = 0.35) และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ นักเรียนได้เรียนรู้กับเพื่อนอย่างสนุกสนาน อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ($\bar{x} = 2.33$, S.D. = 0.61)

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ความสามารถในการเขียน การเสริมต่อการเรียนรู้

Abstract

The research purposes were to construct creation and validate the efficiency of Thai language learning management using scaffolding to promote imaginative writing ability to be effective 75/75, to study imaginative writing ability, and to explore the satisfaction of the 3rd grade students. Samples selected from Purposive Sampling were 15 of the 3rd grade students at Ban Rong Ha School, Muang District, Phayao Province. Research instruments were lesson plans, writing evaluation form, and statistics in this research were the Percentile, Mean, and Standard Deviation.

The research results showed that the average score of Thai language learning management using scaffolding was 81.11% and the standard deviation was 5.17. The average score after the Thai language learning was 81.17%, and the standard deviation was 3.59. These showed that Thai language learning management using scaffolding to promote imaginative writing for the 3rd grade students was effective as 81.11 / 81.17, higher than the 75/75. The average score on writing ability of the 3rd grade students was 162.33, 81.17%, standard deviation of 3.59. The satisfaction of the 3rd grade students on the Thai language learning management using scaffolding to promote imaginative writing overall was high ($\bar{x} = 2.57$, S.D. = 0.08). The students with highest mean was when students gained additional explanations of what they do not understand at the mean score ($\bar{x} = 2.86$, S.D. = 0.35) and the least mean score was students have fun with their friends at moderate level. ($\bar{x} = 0.33$, SD = 0.61.)

Keywords: Thai language learning management, writing ability, scaffolding

บทนำ

ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้ต้องมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง หนึ่งในนั้นคือ การเขียน อันได้แก่ การเขียน สกอตตามอักขรวิธี การเขียนสื่อสาร โดยใช้ถ้อยคำและรูปแบบต่างๆ ของการเขียน ซึ่งรวมถึงการเขียนเรียงความ ย่อความ รายงานชนิดต่างๆ การเขียนตามจินตนาการ วิเคราะห์วิจารณ์ และเขียนเชิงสร้างสรรค์ เป้าหมายสำคัญของการเรียนจากมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระภาษาไทย สาระที่ 2 การเขียน ที่ระบุว่า มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ และระบุคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ไว้ว่า มีทักษะในการคัดลายมือ ตัวบรรจงเต็มบรรทัด เขียนบรรยาย บันทึกประจำวัน เขียนจดหมายลาครู เขียนเรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์ เขียนเรื่องตามจินตนาการและมีมารยาทในการเขียน (ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552) การเขียนเรื่องตามจินตนาการ คือ การเขียนเรื่องที่มาจากความคิด ความรู้สึก ความใฝ่ฝัน ของผู้เขียนเอง เป็นการเขียนแบบอิสระ ผู้เขียนควรมีความคิดสร้างสรรค์และช่างสังเกต การพัฒนาทักษะการเขียนจึงควรพัฒนาควบคู่ไปกับทักษะการคิด ผู้วิจัยในฐานะครูสอนวิชาภาษาไทย พบว่าผู้เรียนส่วนใหญ่มีปัญหาในการเขียน คือไม่สามารถเขียนเพื่อสื่อสารได้ เนื่องจากผู้เรียนไม่มีแนวทางในการเขียน ไม่รู้จะเขียนอะไร ขาดความกระตือรือร้นในการเขียนมีปัญหาในการเรียบเรียงประโยค อีกทั้งครูผู้สอนภาษาไทยส่วนใหญ่สอนโดยยึดตัวเองเป็นศูนย์กลางและเน้นความจำ เน้นการสอนเขียนที่มีกฎเกณฑ์และตีกรอบจินตนาการ ขาดการกระตุ้น พัฒนาและส่งเสริมการเขียนเรื่องตามจินตนาการของเด็กในระดับประถมศึกษา ทำให้นักเรียนเกิดความยากที่จะเขียน เกิดความลำบากใจในการเขียน เมื่อประมวลบริบทเกี่ยวกับการสอนในปัจจุบันได้มีการพัฒนานวัตกรรมทางการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างหลากหลาย ทางเลือกหนึ่งที่น่าสนใจก็คือ การสอนแบบการเสริมต่อการเรียนรู้ (Scaffolding) เป็นการประยุกต์แนวคิดของ วีกอตสกี มาสู่การเรียนการสอน ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาความสามารถในการเรียนให้แก่ผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบ โดยการให้การช่วยเหลือ สนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยการสาธิต ปฏิบัติหรือทำให้อู การใช้คำถาม กระตุ้นเตือน การให้ข้อมูลป้อนกลับ โดยมีครูผู้สอนคอยให้การช่วยเหลือ หรือผู้เรียนให้การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป้าหมายของการช่วยเหลือคือการให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานที่ผู้เรียนไม่สามารถทำให้สำเร็จด้วยตนเอง ให้เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยตนเอง โดยการช่วยเหลือจะค่อย ๆ เปลี่ยนแปลงและลดลง ในขณะที่ผู้เรียนค่อย ๆ เพิ่มความสามารถในการปฏิบัติงานด้วยตนเอง (Rosenshine; & Guenther, 1992, pp.35 – 41) โดยมีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดในการจัดการเรียนการสอน

โดย(ดวงกมล สวนทอง,2556) ดังนี้ 1) ผู้เรียนต้องมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ความคิดเห็นและประสบการณ์จากบุคคลอื่น 2) ผู้เรียนจะมองเห็นเป้าหมายของความสำเร็จที่ตั้งไว้ และรับรู้ความสามารถของตนในขณะนั้น 3) ผู้เรียนจะได้รับการช่วยเหลือเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ และการช่วยเหลือนั้นจะยุติลงเมื่อผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานได้ด้วยตนเอง 4) งานที่มอบหมายให้ผู้เรียนควรเหมาะสมกับความสามารถของตนเอง 5) มีการประเมินความสามารถของผู้เรียนเป็นระยะ โดยการสอนแบบการเสริมต่อการเรียนรู้ นั้น ไม่ได้กำหนดตายตัวว่าครูผู้สอนจะต้องปฏิบัติตามขั้นตอนการสอนที่ขั้นตอน ครูเพียงแต่ยึดหลักการพื้นฐานในการสอน คือ การทำให้ดูเป็นตัวอย่างและการแนะนำอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ จากการช่วยเหลือของครู แล้วค่อยๆ ลดความช่วยเหลือลงจนนักเรียนทำงานสำเร็จได้ด้วยตนเอง การสอนแบบการเสริมต่อการเรียนรู้ เป็นการที่ครูให้ความช่วยเหลือแนะนำผู้เรียนในการทำงานชิ้นใหม่ หรืองานที่ในครั้งแรกผู้เรียนยังไม่สามารถทำได้ด้วยตนเอง ให้สามารถทำได้ด้วยตนเองได้แม้ว่าจะไม่มีความช่วยเหลือจากครูแล้ว ในการสอนแบบการเสริมต่อการเรียนรู้ (Scaffolding) นั้น ครูเป็นผู้เลือกเทคนิควิธีต่าง ๆ ที่เห็นว่าเหมาะสมกับการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น การใช้ตัวแบบที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มผู้เรียนและการพูดชักจูงว่าผู้เรียนก็สามารถทำงานให้สำเร็จได้(ดวงกมล สวนทอง,2556)

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจการจัดการจัดการเรียนรู้โดยการสอนแบบการเสริมต่อการเรียนรู้ (Scaffolding) ไปพัฒนาการเขียนเรื่องตามจินตนาการระดับชั้นประถมศึกษา เนื่องจากเด็กในวัยนี้เป็นช่วงวัยสำคัญที่สามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางด้านภาษาได้เป็นอย่างดี นักเรียนจึงควรได้รับการจัดการเรียนรู้ที่จะช่วยในการพัฒนาในด้านการเขียน ให้มีนักเรียนมีการทำงานร่วมกับผู้อื่น ด้วยการช่วยเหลือสนับสนุนจากผู้สอน และระหว่างผู้เรียนด้วยกันให้ได้ทำงานตามความสนใจและ การมีแรงจูงใจที่มีผลต่อการเรียนรู้ที่จะเป็นแนวทางในการพัฒนาความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการ และเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75
- 2.เพื่อศึกษาความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการ จากการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
- 3.เพื่อสำรวจความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการ

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

การจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างเป็น นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านร่องห้า อ.เมือง จ.พะเยา ปีการศึกษา 2559 จำนวน 15 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) มีระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โดยใช้เวลาในการทดลอง 10 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง โดยผู้วิจัยดำเนินการสอนด้วยตนเอง

ตัวแปรที่ใช้ศึกษา

ตัวแปรต้น การจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้

ตัวแปรตาม 1. ความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการ
 2. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย

แหล่งข้อมูล

การจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

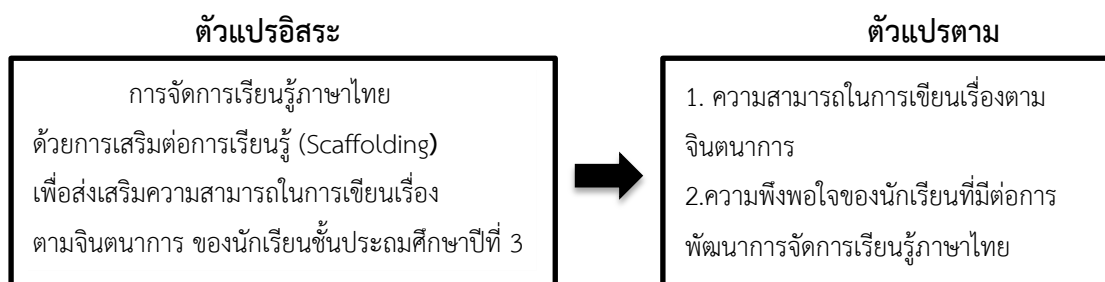
1.ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาตำแหน่งวิทยฐานะทางการศึกษาระดับชำนาญการพิเศษ จำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวัดและการประเมินผล ชั้นประถมศึกษา ตำแหน่งวิทยฐานะทางการศึกษาระดับชำนาญการพิเศษ จำนวน 1 คน

2.นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านต๋อม อ.เมือง จ.พะเยา ปีการศึกษา 2559 จำนวน 9 คน

3.นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านร่องห้า อ.เมือง จ.พะเยา ปีการศึกษา 2559 จำนวน 15 คน ซึ่งใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจศึกษา การจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้ (Scaffolding) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กรอบแนวคิดในการวิจัย สามารถสรุปได้ดังแสดง ในภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. แผนการจัดการเรียนรู้การจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีจำนวน 10 แผน ใช้เวลา 10 ชั่วโมง มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้จำนวน 10 แผน (แผนละ 1 ชั่วโมง) ใช้เวลาการสอนทั้งสิ้น 10 ชั่วโมง ซึ่งแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้จะประกอบด้วย มาตรฐานการเรียนรู้ สาระ ตัวชี้วัด สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กิจกรรม/กระบวนการเรียนรู้ ชิ้นงาน/ภาระงาน การวัดและประเมินผลต่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้ และใบกิจกรรม โดยกระบวนการจัดการเรียนรู้ วิธีการจัดการเรียนรู้ด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้ (Scaffolding) โดยมีครูเป็นผู้ให้ความรู้ช่วยเหลือ มีความสัมพันธ์กันในกลุ่มเพื่อน กระทั่งลดการช่วยเหลือ จนเห็นผลของความช่วยเหลือในท้ายที่สุด

2.แบบประเมินความสอดคล้องแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเสริมต่อการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยมีผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้

3. แบบประเมินความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการ ผู้วิจัยได้สร้างแบบประเมินการเขียนเรื่องตามจินตนาการ ที่มีการจัดการเรียนรู้ด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ใช้เกณฑ์วัดความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการ ตามระดับคะแนน (Rubric Scores) โดยความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการ ได้มาจากผลการจัดการเรียนรู้จากการเรียนด้านการสร้างภาพในจิตใจของนักเรียนใน 10 ลักษณะดังนี้ 1.การเขียนคำจากภาพ 2. การเขียนเรื่องจากคำ 3.การเขียนบรรยายภาพ 4.การเขียนเรื่องจากภาพและคำ 5.การแต่งเรื่องต่อจากประโยคขึ้นต้น 6.การเขียนลำดับเหตุการณ์ 7.การเขียนแสดงความรู้สึก 8.การเขียนแสดงความ

ต้องการ 9.การเขียนตอนจบของเรื่อง10.การเขียนนิทานจากความคิดและจินตนาการ โดยใช้การเสริมต่อการเรียนรู้

4. แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้ โดยความพึงพอใจได้มาจาก ความรู้สึกและความคิดเห็น ซึ่งมีอิทธิพลต่อการแสดงออกของพฤติกรรมหลังจากการจัดการเรียนรู้ด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้(Scaffolding)ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้ 1.ด้านบรรยากาศในการเรียนภาษาไทย 2.ด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย 3.ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้ด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้ (Scaffolding)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1.1 ผู้วิจัยดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดครบทั้ง 10 แผน

1.2 ผู้วิจัยจัดการเรียนรู้ด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยความสมัครใจ ครูใช้สื่อหลากหลาย กระตุ้นความสนใจของนักเรียนและเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกเรียนรู้ด้วยตนเอง

ขั้นที่ 2 ใช้ประสบการณ์ของผู้เรียนในการปรับบริบทการเรียนรู้ ครูใช้คำถามเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์และปรับบริบทการเรียนรู้ของนักเรียน

ขั้นที่ 3 สร้างความคิดให้ชัดเจน นักเรียนแต่ละคนกำหนดแผนในการเขียนอย่างเป็นลำดับขั้นตอน

ขั้นที่ 4 ตรวจสอบทบทวนความคิด ให้นักเรียนจับกลุ่มหรือจับคู่ตรวจสอบความสามารถ (เก่ง ปานกลาง อ่อน) เพื่อตรวจสอบผลงาน

ขั้นที่ 5 ลงมือเขียนตามผังมโนทัศน์ ให้นักเรียนจับกลุ่มหรือจับคู่ตรวจสอบความสามารถ (เก่ง ปานกลาง อ่อน) เขียนผังมโนทัศน์สรุปความรู้

ขั้นที่ 6 ตรวจสอบผลงานและปรับปรุง นักเรียนสามารถเขียนเรื่องตามจินตนาการได้ด้วยตนเอง

2. ขั้นตอนวัดและการประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.1 นักเรียนทำแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีการจัดการเรียนรู้

2.2 ผู้วิจัยตรวจสอบผลงานการเขียนเรื่องตามจินตนาการของนักเรียนจากใบกิจกรรมของนักเรียนโดยใช้เกณฑ์การประเมินการเขียนเรื่องตามจินตนาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นวิเคราะห์ข้อมูลและตรวจสอบสมมติฐาน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

1.การหาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการ ด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 10 แผน ด้วย E1/E2

เกณฑ์ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการ ด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 10 แผน ใช้เกณฑ์ 75/75

75 ตัวแรก หมายถึง ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่นักเรียนทำได้จากกระบวนการเรียนระหว่างเรียนจากการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการ ด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้ จำนวน 10 แผน

75 ตัวหลัง หมายถึง ค่าเฉลี่ยร้อยละ 80 ของคะแนนที่นักเรียนทำได้จากการทำใบกิจกรรมหลังการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการ ด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้ จำนวน 10 แผน

วิธีคำนวณหาประสิทธิภาพ

1.การหาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้เกณฑ์ E1/E2 เป็นวิธีการที่สามารถวัดประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยได้ทั้งภาพรวมในลักษณะกว้าง และวัดส่วนย่อยเป็นรายจุดประสงค์ทำให้ได้ผลการวัดที่ชัดเจน นำข้อมูลที่ได้มาเป็นเครื่องตัดสินใจได้โดยไม่ต้องใช้วิธีการอื่นมาประกอบให้เกิดการซ้ำซ้อนอีก

เกณฑ์ที่ใช้คือ E1/E2 อาจเท่ากับ 75/75 แต่ถ้ากำหนดเกณฑ์ไว้ต่ำเกินไปอาจทำให้ผู้จัดการเรียนรู้ไม่เชื่อถือคุณภาพของการจัดการเรียนรู้

2.การศึกษาความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

2.1 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้

2.2 หาค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน การเขียนเรื่องตามจินตนาการหลังการได้รับการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้ ไปเทียบเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ดังนี้ เกณฑ์การให้คะแนน ใช้เกณฑ์วัดความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการ ตามระดับคะแนน (Rubric Scores) คะแนนเต็ม 20 คะแนน โดยมีหัวข้อเนื้อหาการประเมิน คือ 1.การตั้งชื่อเรื่อง 2.การเขียนเรื่อง 3.การใช้ภาษา 4. สาระที่ได้เกิดจากจินตนาการ 5.การเขียนสะกดคำ จากนั้น

ให้นำคะแนนมาเทียบกับเกณฑ์ เกณฑ์การให้คะแนน ใช้เกณฑ์วัดความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการ ตามระดับคะแนน (Rubric Scores) คะแนนเต็ม 20 คะแนน ดังนี้

ช่วงคะแนน	การแปลผล
16 – 20	ดีเยี่ยม
14 – 15	ดีมาก
12 – 13	ดี
10 – 11	พอใช้
8 – 9	ปรับปรุง
6 – 7	ปรับปรุงเร่งด่วน
0 – 5	เขียนไม่ได้

2.3 ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อ 2.1 ในรูปของตาราง

3.วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการได้รับการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากแบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ตามวิธีของ เบสท์ (Best) ดังนี้

2.50 - 3.00	หมายถึง	มีความพึงพอใจมาก
1.50 - 2.49	หมายถึง	มีความพึงพอใจปานกลาง
1.00 - 1.49	หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สรุปผลได้ดังนี้

1. ผลการสร้างและหาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 3 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75

1.1 ผลการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้การจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีจำนวน 10 แผน ใช้เวลา 10 ชั่วโมง สรุปข้อมูลในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ได้ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ภาพนี้มีคำ เป็นการเขียนเรื่องราวต่าง ๆ จากความรู้และประสบการณ์เดิมของนักเรียนโดยใช้ภาพ เป็นสื่อกลางในการคิดเชื่อมโยงเรื่องราวและเหตุการณ์ล่วงหน้า ตามความรู้สึก ความต้องการ จินตนาการ ของผู้เขียน นำไปสู่การเขียนคำจากภาพที่กำหนดให้ การตั้งชื่อเรื่องและเขียนเรื่องราว โดยครูสร้างความสนใจที่จะเรียนรู้ด้วยความสนใจ

ครูใช้สื่อหลากหลาย กระตุ้นความสนใจของนักเรียน และเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกเรียนรู้ด้วยตนเองได้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง นำคำสร้างเรื่อง การเขียนเรื่องราวต่างๆ จากคำ โดยสร้างเรื่องราวและเหตุการณ์ล่วงหน้า ตามความคิดของผู้เขียนในการนำคำมาสร้างเรื่อง ครูใช้สื่อหลากหลาย กระตุ้นความสนใจของนักเรียน และเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกเรียนรู้ด้วยตนเองได้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง เขียนเรื่องด้วยภาพ การเขียนเรื่องราวต่าง ๆ จากความรู้และประสบการณ์เดิมของนักเรียนโดยใช้ภาพ เป็นสื่อกลางในการคิดเชื่อมโยงเรื่องราวและเหตุการณ์ล่วงหน้า ตามความรู้สึก ตามความต้องการ ตามจินตนาการ ของผู้เขียน นำไปสู่การเขียนตั้งชื่อเรื่อง และเขียนเรื่องราวจากภาพที่กำหนดให้ โดยครูใช้คำถามเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์และปรับบริบทในการเรียนรู้ของนักเรียน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง ภาพและคำได้เรื่อง การเขียนเรื่องราวต่าง ๆ โดยใช้ภาพและคำ เป็นสื่อกลางในการคิดเชื่อมโยงเรื่องราวและเหตุการณ์ต่างๆ ตามความคิดความรู้สึก ความต้องการ จินตนาการ ของผู้เขียน นำไปสู่การเขียนตั้งชื่อเรื่อง เขียนเรื่อง จากคำและภาพที่กำหนดให้ โดยครูใช้คำถามเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์และปรับบริบทในการเรียนรู้ของนักเรียน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง แต่งเติมใหม่ให้ดูดี การเขียนเรื่องราวต่าง ๆ ตามความคิด ความรู้สึก ความต้องการ จินตนาการ ของผู้เขียนโดยการคิดคาดเดาถึงเหตุการณ์ เรื่องราว หรือสถานการณ์ที่น่าจะเกิดขึ้นในลำดับต่อไปเอาไว้ล่วงหน้า นำไปสู่การจับกลุ่มเขียนมโนทัศน์และเขียนเรื่องตามจินตนาการเพิ่มเติมจากประโยคที่กำหนดให้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง จัดเรียงใหม่ให้เข้าที่ การคิดเรียบเรียงลำดับเหตุการณ์ เรื่องราวต่าง ๆ ตามความคิด ความรู้สึก ความต้องการ จินตนาการ ของผู้เขียนโดยคาดคะเนเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นเป็นลำดับอย่างต่อเนื่องกัน นำไปสู่การเขียนผังมโนทัศน์และเขียนเรื่องตามจินตนาการเรียงลำดับเหตุการณ์จากภาพที่กำหนดให้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง ตอนนี้นฉันรู้สึก...การเขียนแสดงความรู้สึกตามความคิด ความต้องการ จินตนาการ ของผู้เขียน นำไปสู่การเขียนตั้งชื่อเรื่อง เขียนเรื่องตามจินตนาการ แล้วนักเรียนจับคู่กันตรวจสอบผลงานและผลัดกันแสดงความคิดเห็นต่อผลงานของกันและกัน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง ฉันคิดอยากเป็น...การเขียนแสดงความรู้สึก ตามความคิด ความต้องการ จินตนาการ ของผู้เขียน นำไปสู่การเขียนตั้งชื่อเรื่อง เขียนเรื่องตามจินตนาการ แล้วนักเรียนจับคู่กันตรวจสอบผลงานและผลัดกันแสดงความคิดเห็นต่อผลงานของกันและกัน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9 เรื่อง ตอนจบครบเรื่อง การเขียนตอนจบของเรื่องราวตามความคิด ความรู้สึก ความต้องการ จินตนาการ ของผู้เขียนให้เชื่อมโยงและสอดคล้องกับเรื่องราวและบทสนทนาในตอนต้น โดยนักเรียนแต่ละคนกำหนดแผนในการเขียนอย่างเป็นลำดับขั้นตอน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10 เรื่อง อยากคิดอยากเขียน การเขียนตั้งชื่อเรื่อง เขียนเรื่องตามจินตนาการได้ด้วยตนเอง ตามความคิด ความรู้สึก ความต้องการ ประสบการณ์ จินตนาการ ของผู้เขียน

สำหรับการดำเนินกิจกรรมจะได้ชิ้นงานเขียนเรื่องตามจินตนาการ 1 ชิ้นงานจากทุกกิจกรรมในแผนการจัดการเรียนรู้ โดยนักเรียนเขียนชิ้นงานเป็นรายบุคคล เพื่อวัดผลและประเมินผลในการเขียนเรื่องตามจินตนาการได้อย่างชัดเจน เมื่อผู้ศึกษาสร้างแผนการจัดการเรียนรู้การจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เสร็จเรียบร้อยแล้ว ได้นำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาเพื่อคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข ผลปรากฏว่า ผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้ มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา สามารถที่จะนำไปพัฒนาความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ได้ ดังนี้

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ยผลการประเมินความสอดคล้อง (IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ด้วยการเสริมต่อ การเรียนรู้

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่			ดัชนีความ สอดคล้อง
		1	2	3	
1	แผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบสำคัญครบถ้วน	+1	+1	+1	1.00
2	การเขียนสาระสำคัญมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
3	จุดประสงค์การเรียนรู้มีความสอดคล้องสัมพันธ์กับสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
4	หลักฐานการเรียนรู้มีความสัมพันธ์ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้/กิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	0	0.67
5	วิธีการวัดผลประเมินผลมีความสัมพันธ์กับจุดประสงค์การเรียนรู้ของผู้เรียน	+1	+1	+1	1.00
6	เครื่องมือวัดผลประเมินผล มีความสัมพันธ์กับจุดประสงค์การเรียนรู้ของผู้เรียน	+1	+1	+1	1.00
7	กิจกรรมการเรียนรู้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ทักษะ/กระบวนการของผู้เรียน	+1	+1	+1	1.00
8	สื่อ/อุปกรณ์/แหล่งเรียนรู้ มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	0	+1	0.67
9	มีหลักฐาน อาทิ สื่อ ใบกิจกรรม ใบความรู้ เครื่องมือวัด ฯ ที่ปรากฏในแผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วน	+1	+1	+1	1.00

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่			ดัชนีความ สอดคล้อง
		1	2	3	
10	กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสม ครบถ้วนทุกขั้นตอนตามวิธีสอน หรือกระบวนการ หรือเทคนิคการสอนที่ระบุไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
ค่าเฉลี่ย IOC		1	0.9	0.9	0.93

จากตาราง 1 แสดงให้เห็นว่า ปรากฏว่ามีค่าดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและโครงสร้าง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-10 ต่ำสุดคือ 0.67 สูงสุดคือ 1.00 ค่าเฉลี่ย IOC คือ 0.93

1.2 ผลการหาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้ ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75

ตาราง 2 แสดงคะแนน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละของคะแนน จากการตรวจสอบ ระหว่างการใช้ แผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้ แผน ที่ 1 และ 5 ของนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง	แผนการจัดการเรียนรู้		รวม (40)	ร้อยละ
	แผน 1	แผน 5		
คนที่ 1	14	16	30	75
คนที่ 2	15	16	31	77.5
คนที่ 3	15	15	30	75
คนที่ 4	15	17	32	80
คนที่ 5	16	18	34	85
คนที่ 6	17	18	35	87.5
คนที่ 7	16	15	31	77.5
คนที่ 8	18	17	35	87.5
คนที่ 9	16	18	34	85
คะแนนรวม	142	150	292	730
$\bar{X}$	15.78	16.67	32.44	81.11
S.D.	1.20	1.22	2.07	5.17

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละของคะแนน จากการตรวจสอบการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้ แผน ที่ 1 และ 5 นักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 15.78 มีค่า

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.20 และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.67 มีค่า
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.22 และคิดเป็นร้อยละของคะแนนรวมเท่ากับ 81.11

2. ผลการศึกษาความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการ หลังจากการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย
ด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ตาราง 3 แสดงคะแนน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละของคะแนนจากหลังการจัดการ
เรียนรู้ภาษาไทย ด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้แผนที่ 1-10

นักเรียน คนที่	คะแนน (20)										รวม (200)	ร้อย ละ
	แผน 1	แผน 2	แผน 3	แผน 4	แผน 5	แผน 6	แผน 7	แผน 8	แผน 9	แผน 10		
1.	14	14	15	15	14	15	16	15	16	17	151	75.5
2.	14	15	16	18	18	17	16	17	17	18	166	83
3.	15	16	16	15	17	18	18	16	18	18	167	83.5
4.	14	16	17	15	16	16	16	17	17	17	161	80.5
5.	15	14	16	16	17	17	17	16	17	18	163	81.5
6.	16	15	13	14	14	15	17	16	17	18	155	77.5
7.	16	18	17	17	15	17	16	16	16	17	165	82.5
8.	17	15	14	15	16	16	17	17	18	18	163	81.5
9.	15	14	16	16	14	15	14	13	17	17	151	75.5
10.	16	16	17	17	18	18	17	20	20	20	179	89.5
11.	16	15	17	14	16	16	14	20	19	19	166	83
12.	14	15	14	14	16	16	16	16	17	19	157	78.5
13.	15	14	16	16	17	16	18	18	19	20	169	84.5
14.	15	15	14	15	16	16	17	17	18	18	161	80.5
15.	14	17	16	15	15	15	17	17	18	17	161	80.5
ค่าเฉลี่ย	15.00	15.40	15.73	15.47	15.87	16.13	16.40	16.73	17.60	18.00	162.33	81.17
S.D.	1.00	1.24	1.22	1.19	1.36	1.06	1.18	1.75	1.12	1.07	7.19	3.59

จากตาราง 3 แสดงให้เห็นว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนจากการตรวจสอบการใช้แผนการจัดการเรียนรู้
ของนักเรียน เท่ากับ 162.33 คิดเป็นร้อยละ 81.17 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 3.59

ค่าเฉลี่ยคะแนนจากการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 81.11 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.17 ค่าเฉลี่ยคะแนนหลังจากการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้ เท่ากับ 162.33 คิดเป็นร้อยละ 81.17 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.59 แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้ ในการเขียนเรื่องตามจินตนาการ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ มีค่าเท่ากับ 81.11/81.17 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่กำหนดไว้

3. ผลการสำรวจความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการ

ตาราง 5 แสดงคะแนน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังจากการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการ

ประเด็นการพิจารณา	ระดับความพึงพอใจ		การแปลผล
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	
	$\bar{x}$	มาตรฐาน	
	S.D.		
ด้านบรรยากาศในการเรียนภาษาไทย			
1) นักเรียนได้รับคำอธิบายเพิ่มเติมในสิ่งที่นักเรียนยังไม่เข้าใจ	2.86	0.35	มาก
2) นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการเขียนอย่างเต็มที่	2.67	0.59	มาก
3) นักเรียนได้เรียนรู้กับเพื่อนๆอย่างสนุกสนาน	2.33	0.61	ปานกลาง
ด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย			
4) นักเรียนชอบเรียน เรื่อง การเขียนเรื่องตามจินตนาการ	2.60	0.50	มาก
5) การจัดการเรียนการสอนนี้ทำให้นักเรียนกล้าคิดกล้าตอบ	2.46	0.63	ปานกลาง
6) การจัดการเรียนการสอนนี้ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน	2.60	0.50	มาก
ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้ด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้ (Scaffolding)			
7) การเสริมต่อการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนสร้างความเข้าใจด้วยตนเองได้	2.67	0.48	มาก
8) การเสริมต่อการเรียนรู้ทำให้นักเรียนนำวิธีการเรียนรู้ไปใช้ในวิชาอื่นๆได้	2.67	0.48	มาก

ประเด็นการพิจารณา	ระดับความพึงพอใจ		การ แปลผล
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	
	$\bar{x}$	มาตรฐาน S.D.	
9) การเสริมต่อการเรียนรู้ทำให้นักเรียนรู้จักเพื่อนมากขึ้น	2.53	0.51	มาก
10) การเสริมต่อการเรียนรู้ทำให้ได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น	2.73	0.45	มาก
โดยรวม	2.57	0.08	มาก

จากตาราง 5 แสดงให้เห็นว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 2.57, S.D. = 0.08$) เมื่อพิจารณารายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ นักเรียนได้รับคำอธิบายเพิ่มเติมในสิ่งที่นักเรียนยังไม่เข้าใจ อยู่ในเกณฑ์มาก ($\bar{x} = 2.86, S.D. = 0.35$) การจัดการเรียนการสอนนี้ทำให้นักเรียนกล้าคิดกล้าตอบ อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ($\bar{x} = 2.46, S.D. = 0.63$) และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ นักเรียนได้เรียนรู้กับเพื่อนอย่างสนุกสนาน อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ($\bar{x} = 2.33, S.D. = 0.61$)

สรุปและอภิปรายผล

1.ผลการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถ ในการเขียนเรื่องตามจินตนาการ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ มีค่าเท่ากับ 81.11/81.17 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่กำหนดไว้ จากผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้ ภาษาไทย ด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้ มีคุณภาพที่น่าเชื่อถือเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการจัดการ เรียนรู้ภาษาไทย เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการ ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 ได้ ทั้งนี้อาจพิจารณาได้อันเนื่องมาจากการเสริมต่อการเรียนรู้ (Scaffolding) โดยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ภาพนี้มีคำ และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 นำคำสร้างเรื่อง มีการเสริม ต่อการเรียนรู้โดยครูใช้สื่อหลากหลาย กระตุ้นความสนใจของนักเรียน แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เขียนเรื่องด้วยภาพ และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 ภาพและคำได้เรื่อง มีการเสริมต่อการเรียนรู้โดย ครูใช้คำถามเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์และปรับบริบทการเรียนรู้ของนักเรียน แผนการจัดการ เรียนรู้ที่ 5 แต่งเติมใหม่ให้ดูดี มีการเสริมต่อการเรียนรู้โดยนักเรียนจับกลุ่ม หรือเขียนผังมโนทัศน์ด้วย ตนเอง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 จัดเรียงใหม่ให้เข้าที่ มีการเสริมต่อการเรียนรู้โดยนักเรียนจับคู่ หรือ เขียนผังมโนทัศน์ด้วยตนเอง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 ตอนนี้นัฉนรู้สึก...และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 ฉนคิดอยากเป็น...มีการเสริมต่อการเรียนรู้โดยให้ นักเรียนจับคู่ ตรวจสอบผลงาน แผนการจัดการ

เรียนรู้ที่ 9 ตอนจบครบเรื่อง นักเรียนแต่ละคนกำหนดแผนในการเขียนอย่างเป็นลำดับขั้นตอน และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10 อยากคิดอยากเขียน นักเรียนสามารถเขียนเรื่องตามจินตนาการได้ดีด้วยตนเอง ดังนั้นจึงเป็นวิธีการสอนทั้งในด้านการจัดกิจกรรม การเสริมสร้างประสบการณ์ ตลอดจนการจัดสิ่งแวดล้อมและกระบวนการอื่น ๆ ร่วมกับสื่อเพื่อการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบการเสริมต่อการเรียนรู้ (Scaffolding) วิธีการจัดการเรียนรู้ด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้ (Scaffolding) โดยมีครูเป็นผู้ให้ความรู้ช่วยเหลือ มีความสัมพันธ์กันในกลุ่มเพื่อน กระทั่งลดการช่วยเหลือ จนเห็นผลของความช่วยเหลือในท้ายที่สุด ด้วยกระบวนการ 6 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยความสนใจ ครูใช้สื่อหลากหลาย กระตุ้นความสนใจของนักเรียนและเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกเรียนรู้ด้วยตนเอง

ขั้นที่ 2 ใช้ประสบการณ์ของผู้เรียนในการปรับบริบทการเรียนรู้ ครูใช้คำถามเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์และปรับบริบทการเรียนรู้ของนักเรียน

ขั้นที่ 3 สร้างความคิดให้ชัดเจน นักเรียนแต่ละคนกำหนดแผนในการเขียนอย่างเป็นลำดับขั้นตอน

ขั้นที่ 4 ตรวจสอบทบทวนความคิด ให้นักเรียนจับกลุ่มหรือจับคู่ละความสามารถ (เก่ง ปานกลาง อ่อน) เพื่อตรวจสอบผลงาน

ขั้นที่ 5 ลงมือเขียนตามผังมโนทัศน์ ให้นักเรียนจับกลุ่มหรือจับคู่ละความสามารถ(เก่ง ปานกลาง อ่อน) เขียนผังมโนทัศน์สรุปความรู้

ขั้นที่ 6 ตรวจประเมินผลงานและปรับปรุง นักเรียนสามารถเขียนเรื่องตามจินตนาการได้ด้วยตนเอง

2.ผลการศึกษาความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการ ซึ่งความสามารถในการทำใบกิจกรรมการเขียนเรื่องแสดงความรู้สึกนึกคิดตามจินตนาการของตนเองอย่างอิสระ จากการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 81.17 และนักเรียนมีคะแนนค่าเฉลี่ยของคะแนนจากการตรวจสอบการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังเห็นได้จากนักเรียนมีคะแนนค่าเฉลี่ยคะแนนแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เท่ากับ 15.00 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 มีคะแนนค่าเฉลี่ยเท่ากับ 15.40 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 มีคะแนนค่าเฉลี่ยเท่ากับ 15.73 จนกระทั่งแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10 มีคะแนนค่าเฉลี่ยเท่ากับ 18.00 โดยการประเมินการเขียนเรื่องตามจินตนาการของนักเรียนจะประเมินตามเกณฑ์การประเมินการเขียนเรื่องตามจินตนาการ ซึ่งมีความสอดคล้องกับกับแนวคิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเนื่องมาจากการได้รับประสบการณ์หรือการฝึกหัดและการเปลี่ยนแปลงนั้นค่อนข้างที่จะถาวร (กานดา เดชวงศ์ญา, 2553 หน้า 30)

3.ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หมายถึง ความรู้สึกและความคิดเห็น ซึ่งมีอิทธิพลต่อการแสดงออกของพฤติกรรมหลังจากการจัดการเรียนรู้ด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้ (Scaffolding)ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้ 1.ด้านบรรยากาศในการเรียนภาษาไทย 2.ด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย 3.ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้ด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้ (Scaffolding)โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 2.57$, S.D.=0.08) ด้านบรรยากาศในการเรียนภาษาไทย นักเรียนได้เรียนรู้กับเพื่อนๆอย่างสนุกสนานอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.33$, S.D.=0.61) และด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยการจัดการเรียนการสอนนี้ทำให้นักเรียนกล้าคิดกล้าตอบ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.46$, S.D.=0.63) สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนในศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (ทิตินา แคมมณี, 2550) มีข้อเสนอแนะหลายประการเพื่อให้การเสริมต่อการเรียนรู้ประสบความสำเร็จ สรุปได้ดังนี้ 1. ควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน 2. การให้ความช่วยเหลือควรมีความเหมาะสม 3. กิจกรรมและงานที่จัดเตรียมไว้ต้องท้าทายผู้เรียน 4. ลำดับขั้นตอนและทิศทางมีความถูกต้องและชัดเจน 5. วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ชัดเจน 6. เนื้อหาสาระเหมาะสมกับผู้เรียน 7. มีแหล่งเรียนรู้ที่สะดวกและหลากหลาย 8. ดูแลเอาใจใส่ผู้เรียน 9. ส่งเสริมให้มีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจ ผู้สอนต้องตรวจสอบเนื้อหาที่จะให้เด็กเรียนรู้ เพื่อกำหนดขอบเขตและปรับปรุงบทเรียนให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียน ขจัดอุปสรรคต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น ลดความไม่แน่นอน ความงุนงงสงสัย และความไม่พึงพอใจ ในเนื้อหาสาระของผู้เรียน เพื่อให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพสูงสุด ผู้สอนต้องดูแลเอาใจใส่ผู้เรียนให้ตั้งใจทำงานที่มอบหมาย ในการเรียนรู้แม้ผู้เรียนสามารถตัดสินใจด้วยตนเองได้ว่าจะเรียนรู้ไปในทิศทางไหนหรือมีสิ่งใดที่จะต้องเรียนรู้บ้าง แต่ผู้เรียนไม่สามารถที่จะออกนอกกลุ่มนอกทางได้ เพราะจะต้องทำงานที่ได้กำหนดไว้แล้ว

ข้อเสนอแนะ

1. การเขียนเรื่องตามจินตนาการเป็นทักษะที่ต้องใช้เวลาในการฝึกฝนเพื่อให้เกิดความคล่องแคล่ว ดังนั้นควรจัดเวลาให้เกิดการฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง
2. การใช้ภาพเทคโนโลยีต่าง ๆ ในการประกอบกิจกรรมการสอน ครูควรเลือกสรรภาพที่สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจหรืออาจเป็นภาพที่ท้าทายความคิด เราอารมณ์ความรู้สึกของผู้เรียน นอกเหนือจากนี้ครูผู้สอนอาจจะมีการปรับเปลี่ยนโดยการใช้สื่อประเภทอื่นที่หลากหลาย ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ให้มีความเหมาะสมแก่ตัวผู้เรียน

3. บทบาทของครูผู้สอนมีผลต่อการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ในการเขียนเรื่องตามจินตนาการ ดังนั้นผู้สอนปรับเปลี่ยนบทบาทของตนเองคือเป็นผู้กระตุ้น ส่งเสริมสนับสนุนจัดสิ่งเร้าและจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาให้เต็มตามศักยภาพ ความสามารถ ความถนัด และความสนใจของแต่ละบุคคล การจัดกิจกรรมจึงต้องเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง จนเกิดการเรียนรู้และค้นพบความรู้ด้วยตนเอง โดยการช่วยเหลือจะค่อย ๆ เปลี่ยนแปลงและลดลง ในขณะที่ผู้เรียนค่อย ๆ เพิ่มความสามารถในการปฏิบัติงานด้วยตนเอง

กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี)

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงไปได้อย่างบริบูรณ์เนื่องด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก ผศ.ดร.อมรรัตน์ วัฒนธรร อาจารย์ผู้ให้คำปรึกษา ให้กำลังใจ แนะนำ ตรวจสอบช่วยเหลือ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งมาโดยตลอด และขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา ทุกท่านที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาความรู้อันเป็นทรัพย์ทางปัญญาที่มีคุณค่ายิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ครูปุนิกา จิตตะวงศ์ ครูอาภรณ์ เดียวสุรินทร์ และ ครูบังอร ศรีใจ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญที่กรุณาให้คำแนะนำ และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ให้มีประสิทธิภาพ

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ คณะครูอาจารย์ โรงเรียนบ้านร่องห้า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ที่อนุเคราะห์ให้ใช้กลุ่มตัวอย่างพร้อมกับอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลต่าง ๆ เป็นอย่างดีมาโดยตลอด และขอขอบใจนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทุกคนที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการดำเนินการวิจัย

สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณ คุณพ่อสว่าง คำมอญ คุณแม่ทิม คำมอญ คุณพ่อนิน ไชยชนะ และคุณแม่เรณู ไชยชนะ ทุกคนในครอบครัว ที่ส่งเสริม ช่วยเหลือ สนับสนุน เป็นกำลังใจและให้ทุนอุดหนุนในการศึกษาเล่าเรียนจนสำเร็จการศึกษา ญาติพี่น้องทุกคนให้กำลังใจผู้วิจัยมีโอกาสศึกษาเล่าเรียนในสิ่งที่ใฝ่ฝันจนสำเร็จการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2544). ความคิดสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- กรมวิชาการ. (2545). การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- กานดา เดชวงศ์ญา. (2553). การใช้วิธีสอนแบบเลือกสรรที่มีผลต่อการพัฒนาทักษะการเขียน
เรียงความเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.,
สาขาวิชาการสอนภาษาไทย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ชัชฎาภรณ์ อักษรประดิษฐ์. (2552). การพัฒนาทักษะการอ่าน เขียน ภาษาไทยของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการใช้แบบฝึกพัฒนาความคิด. การศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง ศษ.ม.,
บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ดวงกมล สวนทอง. (2556). การวิจัยและการพัฒนารูปแบบการสอนแบบสแกโฟลด์ที่ส่งเสริมจิต
ลักษณะฉันทะและความสามารถในการเขียนบทความเชิงวิชาการของนักศึกษาสถาบันพล
ศึกษา วิทยาเขตเพชรบูรณ์. วิทยานิพนธ์ วท.ด., สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- ถวิล ธาราโกษณ์. (2536). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.
- ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. (2552). การประยุกต์ใช้ SPSS วิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3
มหาสารคาม : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทิตนา แหมมณี. (2550). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ที่มี
ประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นริชา นราศรี. (2544). การศึกษาความพึงพอใจของบทเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการ
เรียนการสอนที่ยืด ผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุดในกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ของ
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก. การศึกษาค้นคว้า
ด้วยตนเอง กศ.ม., สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สุวีริยาสาส์น.
- ประเวศ วะสี. (2541). ปฏิรูปการศึกษายกเครื่องทางปัญญา ทางรอดจากความหายนะ. พิมพ์ ครั้งที่
2, กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- ประสิทธิ์ ศรีเรืองฤทธิ์. (2549). การใช้แนวคิดเรื่อง พื้นที่รอยต่อพัฒนาการ (Zone of Proximal
Development) ของวิกิเอดส์ เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนการเขียนภาษาอังกฤษ
สำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ศษ.ด. หลักสูตรและการสอน,
มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น
- ปรีชา ศรีเรืองฤทธิ์. (2549). การใช้แนวคิดเรื่อง พื้นที่รอยต่อพัฒนาการ.(Zone of Proximal
Development) ของวิกิเอดส์ เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนการเขียนภาษาอังกฤษ
สำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา. ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. (2544). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : พัฒนาการศึกษา.

- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2545).การพัฒนาการเรียนการสอนภาควิชาหลักสูตรและการสอน.
มหาสารคาม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิไลพร อ้ายสม .(2546). ผลของการใช้ภาพเพื่อการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสหศึกษา จังหวัดเชียงใหม่.เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มศว. การสอนแบบ Scaffolding .จาก
<https://candmbsri.wordpress.com/2015/05/04/>. (ออนไลน์).สืบค้น เมื่อวันที่ 4 เดือน
มกราคม พ.ศ.2560.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง. (2552). หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : มิตรภาพ การพิมพ์ และ
สตูดิโอ.
- สุรางค์รัตน์ ธรรมศรีใจ. (2557). ผลการใช้กิจกรรมพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมชนบ้านทราย จังหวัดลำปาง. การค้นคว้าอิสระ ศษ.ม.
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552).
ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.